

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

ННІ/факультет	<i>інститут економіки та бізнес-освіти</i>
Кафедра	<i>Фінансів і бухгалтерського обліку</i>
Спеціальність	<i>072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»</i>
Форма навчання	<i>денна</i>

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

Кобець Дар'я Миколаївна

на тему	Механізми подолання фінансової кризи підприємств металургійного комплексу України внаслідок війни: стратегії стабілізації та відновлення	
за матеріалами	ПАТ АрселорМіттал Кривий Ріг	
науковий керівник	к.е.н., доцент	 Н.В. Ізмайлова

Робота допущена до захисту в ЕК

Протокол засідання кафедри

від 22 січня 2025р. № 08

Завідувач кафедри

К.е.н, доцент

Наук. ступень, вчене звання

(підпис)

О.В.Неізнестна

Ініціали, прізвище

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

ННІ/факультет	<i>інститут економіки та бізнес-освіти</i>
Кафедра	<i>Фінансів і бухгалтерського обліку</i>
Спеціальність	<i>072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»</i>
Форма навчання	<i>денна</i>

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри _____ **О.В.Неізнестна**
(підпис) (Прізвище, ініціали)
« 27 » жовтня 2024 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ

1. Тема роботи Механізми подолання фінансової кризи підприємств металургійного комплексу України внаслідок війни: стратегії стабілізації та відновлення

Керівник роботи _____ к.е.н., доцент Н.В.Ізмайлова

затвержені наказом закладу вищої освіти від «25» жовтня 2024 р. №725-ст

2. Строк подання здобувачем роботи до «31» грудня 2024 р.

3. Зміст кваліфікаційної роботи, об'єкт, предмет та мета дослідження:

Розділ 1. Теоретичні основи подолання фінансової кризи підприємств металургійного комплексу

Розділ 2.

Аналіз впливу фінансової кризи на діяльність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Розділ 3.

Рекомендації щодо подолання фінансової кризи та відновлення діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Об'єкт дослідження в роботі – фінансова діяльність публічного акціонерного товариства „АрселорМіттал Кривий Ріг”

Предмет дослідження: фінансове управління металургійним підприємством .

Мета кваліфікаційної роботи: є розробка рекомендацій щодо подолання фінансової кризи та відновлення діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

5. Дата видачі завдання « 01 » жовтня 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів МДР	Строк виконання етапів роботи	Відмітка керівника про виконання етапів (дата, підпис)
1	Підготовка розділу 1	до 20.10.2024	Виконано 20.10.2024
2	Підготовка розділу 2	до 10.11.2024	Виконано 10.11.2024
3.	Підготовка розділу 3	до 01.12.2024	Виконано 01.12.2024
4	Отримання відгуку від наукового керівника	до 26.12.2024	Виконано 26.12.2024
5	Подання кваліфікаційної роботи на перегляд завідувачу кафедри	до 31.12.2024	Виконано 31.12.2024
6	Реєстрація завершеної кваліфікаційної роботи	до 04.01.2025	Реєстраційний № _____ « _ » _____ 2025 р.
7	Попередній захист кваліфікаційної роботи на кафедрі	до 10.01.2025	Виконано 10.01.2025
8	Підготовка до захисту в ЕК	до 15.01.2025	Виконано 15.01.2025

Завдання підготував науковий керівник

Н.В. Ізмайлова
(прізвище та ініціали)

Завдання одержав

(підпис)

Д.М.Кобець
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Кобець Д.М. Механізми подолання фінансової кризи підприємств металургійного комплексу України внаслідок війни: стратегії стабілізації та відновлення. – Рукопис. Магістерська дипломна робота зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Державний університет економіки і технологій – Кривий Ріг, 2025.

Магістерська робота присвячена дослідженню механізмів подолання фінансової кризи підприємств металургійного комплексу України на прикладі ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». В умовах сучасних викликів, спричинених війною, особливого значення набувають питання стабілізації фінансового стану та забезпечення стійкого функціонування підприємств стратегічно важливого сектору економіки. В роботі розкрито теоретичні основи подолання фінансової кризи, охарактеризовано сутність і причини її виникнення, обґрунтовано методологічні підходи до оцінки масштабів кризи, а також проаналізовано особливості функціонування металургійних підприємств України в кризових умовах. Проаналізовано вплив фінансової кризи на діяльність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». Розглянуто характеристику діяльності підприємства у контексті галузевих викликів, виконано оцінку його фінансового стану до війни та у кризовий період, досліджено наслідки фінансової кризи для ділової активності, а також проаналізовано стан металургійної галузі України в умовах війни. Запропоновано рекомендації щодо подолання фінансової кризи на підприємстві. Розроблено комплекс заходів для стабілізації фінансового стану, представлено стратегії відновлення економічної діяльності в післякризовий період, здійснено прогнозування фінансової стабільності та оцінено потенційні ризики.

Ключові слова: фінансове управління, фінансова стабілізація, прибуток, рентабельність, оборотність, гірничо-металургійний комплекс.

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	4
Розділ 1 Теоретичні основи подолання фінансової кризи підприємств металургійного комплексу	7
1.1. Сутність та причини виникнення фінансової кризи на підприємстві	7
1.2. Методологічні підходи діагностики фінансової кризи на підприємствах	14
1.3. Особливості функціонування підприємств металургійного комплексу України в умовах фінансової кризи	21
Висновки до розділу 1	25
Розділ 2 Аналіз впливу фінансової кризи на діяльність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»	27
2.1. Характеристика діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у контексті галузевих викликів	27
2.2. Аналіз фінансового стану підприємства до війни та в кризовий період	39
2.3. Оцінка наслідків фінансової кризи для ділової активності підприємства	52
2.4. Металургійна галузь України: стан та проблеми в умовах війни	61
Висновки до розділу 2	71
Розділ 3 Рекомендації щодо подолання фінансової кризи та відновлення діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»	76
3.1. Перспективи та прогнози розвитку металургійної галузі	76

3.2.	Відновлення економічної діяльності базового підприємства у післякризовий період	83
3.3.	Прогнозування фінансової стабільності та оцінка ризиків	88
	Висновки до розділу 3	98
	ВИСНОВКИ	103
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	111
	ДОДАТКИ	117

ВСТУП

Металургійний комплекс є однією з ключових галузей економіки України, забезпечуючи значну частку експорту та наповнення державного бюджету. У сучасних умовах, спричинених війною, металургійні підприємства стикаються з безпрецедентними викликами, серед яких — порушення логістичних ланцюгів, зростання витрат на виробництво, зниження платоспроможності контрагентів та загальна фінансова нестабільність.

Фінансова криза, що охопила підприємства галузі, потребує негайного впровадження ефективних механізмів стабілізації. Особливої уваги заслуговує діяльність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» — найбільшого виробника металопродукції в Україні, який зазнав значного впливу кризових явищ. Аналіз його ситуації та розробка рекомендацій для подолання фінансової кризи є важливим кроком у стабілізації всієї галузі.

Дослідження цієї теми є актуальним також через необхідність визначення стратегії відновлення підприємств після кризи. У світлі глобальних економічних тенденцій та внутрішніх викликів, формування дієвих підходів до прогнозування ризиків, зниження витрат і відновлення виробничої активності сприятиме не лише підвищенню стійкості окремих підприємств, а й загальному зміцненню економіки України.

Таким чином, тема роботи відповідає сучасним викликам і має вагомe значення для формування ефективних механізмів управління кризовими явищами в металургійному комплексі України.

Метою кваліфікаційної магістерської роботи є розробка рекомендацій щодо подолання фінансової кризи та відновлення діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Для досягнення поставленої мети в роботі вирішуються такі задачі:

розкрити сутність та визначити основні причини виникнення фінансової кризи на підприємствах металургійного комплексу;

проаналізувати методологічні підходи до оцінки масштабів фінансової

кризи на підприємствах;

що характеризувати особливості функціонування підприємств металургійного комплексу України в умовах фінансової кризи;

надати характеристику діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у контексті галузевих викликів;

провести аналіз фінансового стану підприємства до війни та в кризовий період;

дослідити наслідки фінансової кризи для ділової активності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» ;

проаналізувати стан та проблеми металургійної галузі України в умовах війни;

сформулювати висновки щодо впливу кризи на базове підприємство та галузь загалом;

розробити комплекс заходів для стабілізації фінансового стану ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» ;

запропонувати стратегії відновлення економічної діяльності підприємства у післякризовий період;

здійснити прогнозування фінансової стабільності підприємства та оцінити можливі ризики у процесі стабілізації;

сформулювати рекомендації, спрямовані на зменшення наслідків фінансової кризи та підвищення стійкості металургійного комплексу України.

Об'єкт дослідження в роботі – фінансова діяльність пцюлічного акціонерного товариства „ АрсеолорМіттал Кривий Ріг”, предмет – фінансове управління металургійним підприємством.

При написанні роботи використовувалися праці провідних вітчизняних і закордонних економістів, таких як Баранець Г., Гребенко Д., Клодчик О. , Бугай В., Оніпко А., Бурий С.А., Мацеха Д.С., Кулакова С.Ю. Невмержицька С. М., Марценюк С. О.

Нормативною основою виступають Закони України «Податковий кодекс України», «Господарський кодекс України», Кодекс України з процедур

банкрутства, положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Аналітична частина роботи основана методах аналізу, синтезу, вертикального і горизонтального аналізу, а також коефіцієнтного методу.

Особистий внесок автора роботи полягає у проведенні аналізу фінансового стану та ефективності діяльності базового підприємства.

Практичне значення роботи полягає в обґрунтуванні пропозицій щодо удосконалення процесу фінансового управління металургійним підприємством в кризових умовах.

Результати дослідження мають апробацію, опубліковані в матеріалах XII Міжнародної науково-практичної конференції.

Інформація про публікацію.

Ізмайлова Н., Кобець Д. Фінансовий стан підприємств металургії України: проблеми та перспективи в умовах війни // Perspectives of contemporary science: theory and practice. Proceedings of the 12th International scientific and practical conference. SPC "Sci-conf.com.ua". Lviv, Ukraine. 2025. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/xii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-perspectives-of-contemporary-science-theory-and-practice-13-15-01-2025-lviv-ukrayina-arhiv/>

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОДОЛАННЯ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ ПІДПРИЄМСТВ МЕТАЛУРГІЙНОГО КОМПЛЕКСУ

1.1. Сутність та причини виникнення фінансової кризи на підприємстві

Сучасний стан розвитку ринкових відносин в економіці України характеризується економічною, політичною та соціальною нестабільністю. Основним чинником економічної нестабільності є неплатоспроможність, яка спричиняє фінансову кризу, що, у свою чергу, веде до банкрутства підприємств.

Варто підкреслити, що фінансова криза та банкрутство тісно взаємопов'язані, оскільки вони спричиняють втрату капіталу, зменшення виробничих можливостей, скорочення робочих місць і виникнення інших економічних і соціальних труднощів.

Діагностика кризових ситуацій на підприємствах є важливою, оскільки кризові явища трапляються дедалі частіше, а їх наслідки стають дедалі масштабнішими. Через це зростає потреба в проведенні діагностики криз, яка включає передбачення кризових явищ шляхом аналізу їх симптомів, усунення потенційних загроз, а також, у разі потреби, прийняття управлінських рішень для зменшення втрат і негативних наслідків.

Розгляд проблеми фінансової кризи на підприємстві займає належне місце у працях вітчизняних дослідників: Баранець Г., Гребенко Д., Клодчик О., Бугай В., Оніпко А., Бурий С.А., Мацеха Д.С., Бурий С.А., Мацеха Д.С. Бурий С.А., Мацеха Д.С. Невмержицька С. М., Марценюк С. О. та ін.

Аналіз основних підходів до визначення діагностики в економічній літературі показує, що концепція діагностики на сучасному етапі потребує подальшого дослідження та вдосконалення, оскільки недостатньо уваги приділено етапам проведення діагностичних досліджень для запобігання

кризовим явищам на підприємствах.

Економічна нестабільність і кризовий стан багатьох підприємств негативно позначаються на всіх аспектах суспільного та економічного життя. У сучасних умовах проблема кризового стану, а відповідно й банкрутства підприємств, залишається актуальною. У зв'язку з цим виникає необхідність розробки підходів і методів раннього попередження та діагностики на підприємствах, адже розвиток кризових явищ ставить під загрозу існування підприємств. Для їх нейтралізації потрібне теоретичне обґрунтування сутності та розвитку криз, оскільки спостерігається значний інтерес науковців із різних країн до дослідження цього явища.

Криза – це досить складне, масштабне явище. Проведемо детальне визначення основних підходів до тлумачення поняття «криза» (табл. 1).

Таблиця 1.1.

Основні підходи до визначення поняття «криза»

Суть підходу	Автори підходу
Криза – це ситуація, позначена високою небезпекою, станом непевності, відчуттям невідкладності.	Ю. Розентал, Б. Піджненбург
Криза – це складний загострений стан, різкий перелом або занепад.	С. Іванюта
Криза – це широкомасштабна, непередбачена подія, яка веде до потенційно негативних результатів.	Л. Бартон
Криза – ситуації, які потребують негайної реакції і які можуть спричинити несподівані наслідки.	Р. Хіт
Криза – це несподівана і непередбачувана ситуація, яка загрожує пріоритетними цілями організації при обмеженому часі для прийняття рішень.	К. Херман
Криза – це перелом, будь-яка якісна зміна процесу, перехід від існуючого положення до іншого, яке суттєво відрізняється за основними параметрами.	С. Бурий, Д. Мацеха

Джерело: [9, 10, 11, 27]

Зазначимо, що криза є свідченням дисбалансу у діяльності підприємства, що викликає різке погіршення стану його фінансової системи, створює труднощі та унеможлиблює виконання нею своїх функцій у економіці.

Світова фінансово-економічна криза, пандемія та зовнішня військова агресія вплинули на економіку України. Її наслідки суттєво позначаються на діяльності багатьох підприємств, тому для своєчасного попередження важливо встановити причини виникнення криз. Робота підприємства в умовах ринкових відносин залежить від численних зовнішніх і внутрішніх чинників, адже точна ідентифікація передумов кризи дозволяє підприємству оперативнo й ефективно протидіяти її наслідкам.

Причини фінансової кризи можуть бути різними, але основні з них поділяються на дві основні групи: зовнішні (екзогенні) – ті, що не залежать від діяльності підприємства; внутрішні (ендогенні) – ті, що безпосередньо пов'язані з діяльністю підприємства.

Зовнішні причини кризового розвитку в свою чергу підрозділяються на три групи [9]:

а) ринкові: посилення монополізму на ринку; нестабільність валютного ринку; нестабільність фінансового ринку; зниження активності фондового ринку; зниження ємності внутрішнього ринку; істотне зниження попиту; ріст пропозиції товарів-субститутів;

б) соціально-економічні: нестабільність податкової системи та регулюючого законодавства; зростання інфляції; спад національного доходу; зростання безробіття, що, у свою чергу, призводить до зниження рівня реальних доходів населення;

в) інші зовнішні: стихійні лиха, війна, погіршення криміногенної ситуації, чинники, пов'язані з технологічним прогресом, які являють собою великі науково-технічні зрушення.

В свою чергу внутрішні причини кризового розвитку теж підрозділяють на декілька груп [51]:

а) виробничі: низький рівень використання основних засобів; високий

рівень сезонних та страхових запасів; низька продуктивність праці; недиверсифікований асортимент продукції; неефективний виробничий менеджмент; високі енерговитрати;

б) управлінські: неефективний фінансовий менеджмент; нераціональні рішення; недостатнє знання кон'юнктури ринку; високий рівень комерційного ризику; погане управління витратами виробництва; недостатньо якісна система бухгалтерського обліку і звітності;

в) ринкові: низька конкурентоспроможність продукції; залежність від обмеженого кола постачальників та покупців;

г) інвестиційні: неефективний фондовий портфель; досить тривалі будівельно-монтажні роботи; високі затрати на інвестиційні ресурси; недосягнення запланованих обсягів прибутку;

д) фінансові: неефективна фінансова стратегія; недосконала структура активів; надмірна частка позикового капіталу; висока частка короткострокових позикових джерел; зростання дебіторської заборгованості; висока вартість капіталу; неефективний фінансовий менеджмент.

Слід зазначити, що кожен із цих факторів є передумовою і, відповідно, може стати причиною фінансової кризи на підприємстві, тому важливим завданням є визначення причин фінансової кризи, які полягають у невідповідності між поточним рівнем розвитку і потребами підприємства та зовнішнім середовищем і його вимогами. Варто звернути увагу, що причинами кризового стану є не лише зовнішні та внутрішні обставини, але й нерозумний підхід до управління підприємством, тому важливо приділити особливу увагу процесу аналізу умов виникнення і розвитку кризи.

Фінансова криза – це порушення фінансової стабільності підприємства, спричинене циклічним розвитком взаємозалежних і взаємопов'язаних кризових явищ, яке призводить до втрати капіталу за відсутності належних антикризових заходів [37]. Умовний поділ кризи на стадії можливий на основі характерних ознак кожної з них. Такий підхід сприяє підвищенню точності визначення наявності кризових тенденцій, а також краще відповідає вимогам

антикризового управління.

Можна виділити такі стадії фінансової кризи на підприємстві.

Перша стадія кризи (часто прихована) відзначається зниженням граничної ефективності капіталу, погіршенням показників ділової активності, зменшенням рентабельності й прибутку, відсутністю інноваційних підходів, нових інвестицій і капіталовкладень, неефективним використанням трудових ресурсів, низькою кваліфікацією персоналу. У результаті фінансовий стан підприємства погіршується, а джерела і резерви для розвитку скорочуються.

Друга стадія кризи проявляється у збитковості виробництва, відсутності нових виробничих програм, використанні застарілого обладнання, виникненні внутрішніх конфліктів, звільненні кваліфікованих працівників.

Третя стадія характеризується застарілими виробничими програмами, частими збоями у виробництві, значними фінансовими втратами, відсутністю ініціативи щодо змін і покращень, поясненням усіх проблем впливом зовнішніх факторів. На цій стадії підприємство фактично позбавлене власних засобів і резервних фондів, що негативно позначається на його перспективах, довгостроковому і середньостроковому плануванні, раціональному бюджетуванні. Ситуація супроводжується різким скороченням виробництва, оскільки значна частина оборотних коштів спрямовується на покриття збитків і обслуговування боргових зобов'язань. Якщо не вжити оперативних заходів, настає криза ліквідності і банкрутство.

Четверта стадія характеризується звільненням працівників, скороченням кількості клієнтів, поломками обладнання, значними фінансовими втратами, дезорганізацією, тривогою керівництва, різким зниженням продуктивності, апатією. Підприємство перебуває у стані гострої неплатоспроможності, не маючи можливості фінансувати навіть мінімальне відтворення або здійснювати платежі за попередніми зобов'язаннями. Це створює реальну загрозу зупинки або повного припинення діяльності, що в підсумку призводить до банкрутства.

Пік розвитку фінансової кризи – це етап досягнення банкрутства, який

характеризується повною втратою фінансової стійкості та відсутністю чистих активів на підприємстві. Це свідчить про те, що майна боржника недостатньо для виконання всіх зобов'язань перед кредиторами.

Залежно від стадії фінансової кризи на підприємстві виокремлюють її складники у вигляді ланцюгової реакції за відсутності адекватних заходів протидії кризовим тенденціям (рис. 1.1).

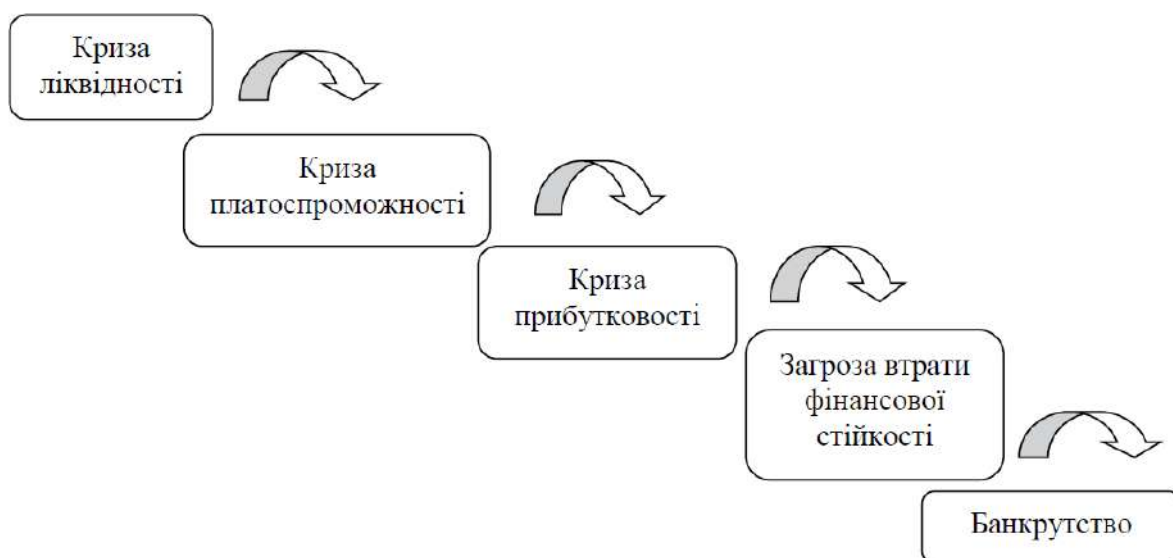

Рис. 1.1. Види фінансової кризи на підприємстві

Джерело: [37]

Розвиток кризової ситуації на підприємстві — це процес із динамічним характером, що включає стадії еволюції кризи. Чим раніше будуть виявлені ознаки її розвитку, тим простіше здійснити необхідні коригування для стабілізації траєкторії розвитку підприємства через реалізацію антикризових заходів. Однак для створення актуальних рішень важливо володіти достовірною інформацією про поточний етап розвитку кризи [37].

Механізм виявлення і подолання фінансової кризи передбачає застосування заходів щодо уникнення банкрутства ще до того, як підприємство опиниться у критичній ситуації. З появою негативних тенденцій необхідно коригувати основну стратегію з урахуванням можливих напрямів їх розвитку та передбачити заходи для їх подолання.

Основна мета механізму ідентифікації та усунення фінансової кризи полягає в оперативному визначенні причинно-наслідкових зв'язків кризи та

реалізації превентивних або санаційних заходів без руйнування існуючої системи управління. Це також включає переорієнтацію підприємства у зовнішньому середовищі, щоб зберегти його як ефективно функціонуючу самостійну одиницю. Для досягнення цієї мети необхідно прогнозувати ризику банкрутства для оцінки короткострокових перспектив; визначати ознаки фінансової кризи на різних її стадіях для своєчасного усунення внутрішніх проблем; створювати інформаційну базу для прийняття управлінських рішень.

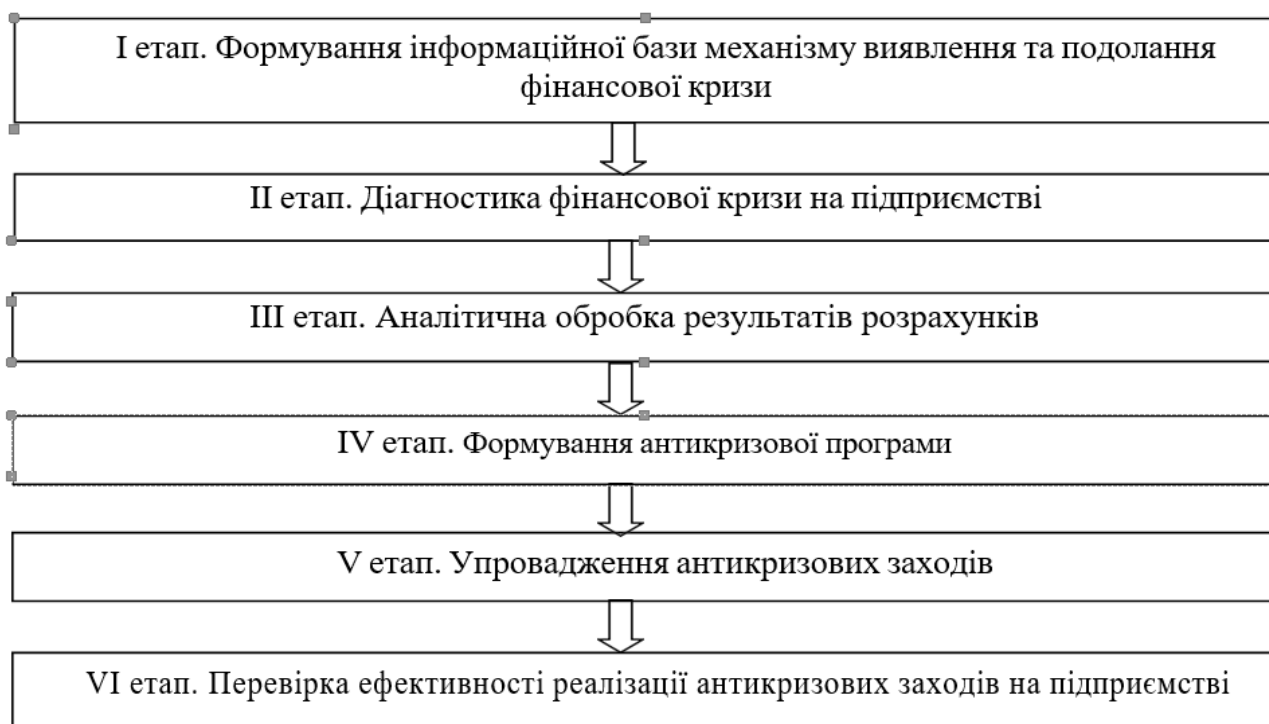

Рис. 1.2. Алгоритм виявлення та подолання фінансової кризи на підприємстві

Джерело: [37]

Алгоритм ідентифікації та подолання фінансової кризи на підприємстві представлений у вигляді шести етапів – рис. 1.2.

Збір і перевірка бухгалтерських документів, статистичних звітів і даних аналітичного обліку.

Розрахунок критеріїв оцінки кризових процесів із використанням технічних засобів для обробки інформації.

Аналіз висновків щодо загрози банкрутства, глибини, швидкості розвитку кризи та її причинно-наслідкових зв'язків.

Розробка управлінських рішень, спрямованих на усунення причин фінансової кризи та запобігання банкрутству.

Виконання прийнятих рішень для стабілізації ситуації.

Повторна діагностика, коригування антикризової програми та оцінка загальної ефективності діяльності підприємства.

Для того, щоби зрозуміти справжні причини фінансової кризи на підприємстві, внутрішні фактори треба розглядати більш детально, що дозволить розробити оптимальну програму дій щодо виходу з кризи для конкретної ситуації [31].

Але, не зважаючи на це, для виведення підприємства з кризи можна використовувати також універсальні інструменти: стимулювати зростання обсягів продажу продукції підприємства, знижувати витрати, залучати інвесторів.[31]

Для того, щоб вивести підприємство з кризи, треба усунути її головну причину. Відповідно, спочатку необхідно провести внутрішній та зовнішній аналіз діяльності. Наступним кроком є виділення найголовніших факторів, на які потрібно вплинути для подолання кризи.

1.2. Методологічні підходи діагностики фінансової кризи на підприємствах

Основним способом захисту підприємства від кризових явищ є їхнє своєчасне передбачення, оскільки багато вітчизняних підприємств нині перебувають у кризовому стані. Часто керівники підприємств недооцінюють вплив кризи на діяльність, що обумовлює необхідність правильного вибору методів для діагностики таких явищ.

Таким чином, головна мета діагностики кризового стану підприємства —

це своєчасне розпізнавання ознак кризи та її локалізація, застосовуючи різноманітні дослідження для досягнення фінансової стабільності та платоспроможності підприємства.

Фінансовий стан підприємства потребує регулярної діагностики, включно з моніторингом змін у структурі активів і пасивів, а також розробкою планів і прогнозів фінансово-економічної діяльності. Це сприяє вибору оптимальних управлінських рішень.

Своєчасна діагностика допомагає уникнути проблем, пов'язаних із втратою платоспроможності, фінансової стабільності та безпеки підприємства. Вона дозволяє здійснювати контроль за фінансовим забезпеченням, що вкрай важливо в умовах високих ризиків і нестабільного середовища.

Згідно з дослідженнями, діагностика фінансової кризи включає такі етапи [9]:

Визначення сфери діагностування: об'єкти поділяються на внутрішні та зовнішні. Зовнішні включають аналіз ринкової ситуації, зокрема покупців, постачальників, конкурентів і макроекономічних факторів. Внутрішні охоплюють фінансову, виробничу, збутову та організаційну сфери.

SWOT-аналіз для оцінки стратегічного положення підприємства шляхом дослідження сильних, слабких сторін, можливостей і загроз.

Створення інформаційних каналів для ідентифікації процесів, важливих для життєздатності підприємства, таких як конкурентоспроможність продукції, якість товарів та їх технологічні можливості.

Постійне діагностування для визначення причин і чинників, які можуть викликати кризу.

Розробка заходів для попередження та мінімізації ймовірності кризи.

Прийняття управлінських рішень на основі аналітичних даних.

Пропозиції щодо зміцнення сильних сторін і усунення слабких сторін підприємства.

Діагностика є ключовим інструментом антикризового управління, що

забезпечує своєчасне виявлення та аналіз симптомів, причин і наслідків кризи.

Постійні зміни в середовищі, де працюють підприємства, підвищують складність управління і збільшують ризики переходу до кризового стану. Якщо підприємство вже перебуває у кризі, важливо усунути її головну причину, визначити її ядро. Це необхідно, оскільки поняття фінансової кризи та банкрутства нерозривно пов'язані й вимагають оперативних дій. Для власників підприємств діагностика є засобом отримання достовірної інформації про реальні можливості бізнесу ще на початковій стадії економічної кризи.

Фінансова криза — явище багатогранне, і її діагностика є складним багатовимірним завданням. У світовій практиці існує багато методик оцінки ймовірності банкрутства, таких як: Критерії Альтмана, Таффлера і Тішоу, Ліса, Спрінгейта. Універсальна дискримінантна функція, рейтингове число Сайфуліна Р.С. і Кадикова Г.Г. Факторна модель Савицької Г.В., комплексний коефіцієнт банкрутства Зайцевої О.П. Модель Фулмера, показник платоспроможності Конона і Гольдера.[1, 30, 32]

Незважаючи на широкий вибір підходів до прогнозування банкрутства, в Україні поки що немає єдиної моделі, яка б дозволяла точно оцінити фінансовий стан підприємства в перспективі та слугувала основою для прийняття ефективних антикризових рішень.

Серед недоліків існуючих моделей виділяють:

Ігнорування галузевої специфіки підприємств, які аналізуються.

Суб'єктивність у виборі показників, що входять до моделі, та нехтування критерієм мультиколінеарності.

Відсутність достатньої інформації для розрахунку вагових коефіцієнтів.

Недостатнє обґрунтування критичних точок чи інтервалів для окремих фінансових показників, що призводить до неточності нормативних значень.

В Україні також бракує єдиного джерела, яке описувало б більшість відомих методик діагностики, що свідчить про те, що методологічні засади та практичний інструментарій у цій сфері знаходяться на етапі формування.

Актуальність проблеми обумовлює необхідність визначення ключових факторів для побудови ефективної моделі діагностики фінансового стану підприємства.

Розглянемо показники оцінки глибини кризи ліквідності.

Структура майна. Вона визначається співвідношенням необоротних і поточних активів. Практика функціонування українських підприємств демонструє, що для виробничої сфери оптимальним вважається склад майна, де 60% припадає на необоротні активи, а 40% — на поточні активи. Це відповідає коефіцієнту співвідношення 1,5.

Першою ознакою кризи ліквідності можна вважати прояви нераціональної структури майна. Вони виникають, коли коефіцієнт співвідношення необоротних і оборотних активів падає нижче 1,5 (наприклад, до 0,7) або змінюється в межах від 1,5 до 2 чи від 0,7 до 1,5, що залежить від виду діяльності підприємства. Це супроводжується уповільненням зростання чистого доходу від реалізації. Логіка такого взаємозв'язку полягає в тому, що зменшення оборотних коштів і темпів зростання обсягів діяльності зазвичай спричинено скороченням виробничих запасів і дебіторської заборгованості через зменшення кількості споживачів, залишків грошових коштів. Водночас може спостерігатися збільшення незавершеного виробництва і залишків готової продукції на складах. У подальшому до нераціональної структури майна додаються процеси скорочення як необоротних, так і оборотних активів, що призводить до зниження виручки від реалізації. Якщо такий взаємозв'язок формує коефіцієнт співвідношення необоротних і оборотних активів, який дорівнює або перевищує 2, це свідчить про кризу ліквідності.

Ліквідність товарно-матеріальних цінностей. Причиною накопичення залежалих товарно-матеріальних цінностей є збільшення обсягів виробництва, що не відповідає темпам зростання ринку збуту. Це може бути пов'язано з невідповідністю асортименту, ціни, якості продукції або через зниження платоспроможного попиту, втрату ринкової позиції внаслідок конкуренції тощо. Перевиробництво проявляється у швидшому збільшенні залишків

готової продукції (товарів) порівняно з темпами зростання виручки від реалізації. Кризу ліквідності характеризує затоварювання складів, коли питома вага залежалої продукції перевищує 50%. Це також відображається у співвідношенні темпів зростання реалізованої та випущеної продукції, яке є меншим за 1.

Забезпеченість виробництва матеріальними оборотними коштами. Цей показник оцінюється шляхом порівняння змін динаміки обсягу діяльності (вартості випущеної продукції для виробничих підприємств, суми реалізації товарів, робіт, послуг — для підприємств інших галузей) з інтенсивністю та напрямом змін матеріальних оборотних коштів.

Якість дебіторської заборгованості. Оцінка включає аналіз передумов виникнення та динаміки простроченої дебіторської заборгованості. Передумовою утворення простроченої заборгованості є перевищення темпів зростання загальної суми коштів у розрахунках зі споживачами та замовниками над інтенсивністю збільшення чистого доходу від реалізації. Якщо підприємство не вживає заходів для припинення розвитку цього процесу, значна частина оборотних коштів (понад 50%) концентрується в простроченій дебіторській заборгованості. Це призводить до кризи ліквідності, яка характеризується низькою якістю розрахунків із дебіторами через неможливість своєчасного вивільнення коштів із обороту.

Динаміка майна. Негативною ознакою у діяльності підприємства є тенденція до зменшення сукупних активів, яка свідчить про зародження передумов згорання діяльності. Тому необхідно контролювати динаміку майна разом зі змінами чистого доходу від реалізації.

Критерії оцінки кризи платоспроможності.

1. Загальний рівень платоспроможності підприємства. Цей показник визначається величиною коефіцієнта покриття, нормативне значення якого становить 1,5. Кризовий стан платоспроможності настає при коефіцієнті покриття, меншому за 1, коли оборотних активів не вистачає для погашення поточних зобов'язань. У цей період спостерігається інтенсивне зменшення

оборотних активів за одночасного повільного зниження поточних зобов'язань або навіть їх зростання.

2. Динаміка кредиторської заборгованості. Кризовий стан платоспроможності виникає, якщо сума безспірних вимог кредиторів до боржника становить не менше 300 мінімальних зарплат і не була погашена протягом трьох місяців після закінчення встановленого строку.

Поточна фінансова потреба. Це різниця між загальною вартістю запасів і дебіторської заборгованості та сумою кредиторської заборгованості. На ранніх етапах кризи платоспроможності зазвичай спостерігається зростання кредиторської заборгованості. Якщо цей процес випереджає темпи збільшення запасів і дебіторської заборгованості, поточна фінансова потреба зменшується. У разі, якщо в попередньому періоді поточна фінансова потреба була позитивною, а у звітному стала від'ємною, це є ознакою переходу кризи платоспроможності у стадію розгортання. Коефіцієнт співвідношення темпів росту запасів і дебіторської заборгованості до темпу росту кредиторської заборгованості може тривалий час перебувати в межах 0,5–1 або швидко опуститися нижче 0,5.

Фінансовий цикл. Цей показник визначає середній період між відтоком грошових коштів на виробничу діяльність та їх поверненням у вигляді доходів. Початок кризи характеризується збільшенням тривалості фінансового циклу через швидше зростання операційного циклу порівняно з періодом погашення кредиторської заборгованості. Подовження операційного циклу, у свою чергу, пов'язане зі зниженням оборотності запасів і погіршенням розрахунків із дебіторами, що є ознакою поглиблення кризи ліквідності.

Критерії оцінки кризи прибутковості.

1. Динаміка чистого прибутку. Зменшення чистого прибутку у звітному періоді порівняно з базовим є передумовою розвитку кризи прибутковості. Характерною рисою цієї кризи є збитковість.

2. Взаємозв'язок нерозподіленого прибутку та власних оборотних коштів. Якщо темпи зростання власних оборотних коштів перевищують темпи

приросту нерозподіленого прибутку, це свідчить про виникнення кризи прибутковості, спричиненої збитковістю діяльності. Поява непокритих збитків залежить від розміру нерозподіленого прибутку та швидкості поточної кризи.

3. Валова рентабельність активів. Цей показник демонструє, скільки валового прибутку припадає на кожну гривню активів. Якщо собівартість перевищує чистий дохід, формується валовий збиток, що призводить до збитковості активів. При нераціональній структурі майна навіть 5% збитковості може бути критичним рівнем.

4. Взаємозв'язок між рівнями фінансових результатів. Криза прибутковості проявляється, коли темпи росту збитків від операційної діяльності перевищують темпи збільшення валових збитків (коефіцієнт більше 1).

Критерії оцінки кризи фінансової стійкості.

1. Коефіцієнт автономії. Характеризує частку власного капіталу в загальному капіталі підприємства. Оптимальне значення більше 0,5. Зменшення цього коефіцієнта вказує на підвищення залежності від позикового капіталу.

2. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами. Дозволяє оцінити баланс структури активів та самофінансування. Критичним є дефіцит чистих активів через перевищення непокритих збитків над власним капіталом.

3. Коефіцієнт інвестування. Показує, наскільки необоротні активи покриваються власним капіталом. Оптимальне значення перевищує 1. Зменшення коефіцієнта свідчить про загрозу втрати фінансової стійкості.

4. Коефіцієнт концентрації зобов'язань. Відображає частку позикового капіталу в загальному капіталі. Оптимальне значення менше 0,5. Перевищення цього рівня підвищує ризик втрати фінансової незалежності підприємства.

1.3. Особливості функціонування підприємств металургійного комплексу України в умовах фінансової кризи

Металургійний сектор України є одним із найбільш постраждалих від російської агресії. Кількість металургійних заводів скоротилася з дванадцяти у 2013 році до шести у 2023 році через руйнування потужностей і окупацію територій. Номінальні потужності виробництва сталі впали з 42 млн тонн у 2013 році до 17,8 млн тонн у 2023 році.

У 2023 році обсяги виробництва чавуну та сталі зменшилися на 71% порівняно з 2021 роком. Проте металургійний сектор залишається базовим для економіки України: у 2023 році його внесок у ВВП становив 5,7%, включаючи пов'язані ланцюги постачань. До війни цей показник досягав 10,3%.

Очікується, що у 2024 році металургія підтримає економіку України завдяки відновленню роботи чорноморських портів. Цей сектор залишатиметься важливим для післявоєнного відновлення країни та переходу до низьковуглецевої економіки.

До війни металургія забезпечувала кожен третій долар експорту товарів, а у 2023 році її частка у загальному експорті склала 14,6%.

До початку війни Україна була важливим учасником глобального ланцюга постачання сталі:

- 2-е місце серед найбільших постачальників чавуну,
- 3-е місце за постачанням сталевих напівфабрикатів,
- 4-е місце за морськими поставками залізної руди.

Україна поступово відновлюватиме свої позиції завдяки відкриттю «морського коридору». [4]

Українська металургія у 2023 році переорієнтувалася на забезпечення потреб внутрішнього ринку. Частка сталевих продукції, спрямованої на експорт, знизилася до 50%, що значно менше довоєнного рівня (близько 80%). При цьому галузь значно посилила інтеграцію з ринком ЄС, куди надійшло понад 80% експорту металургійної продукції, порівняно з 60% у 2022 році.

Скасування Єврокомісією імпорتنних квот сприяло розвитку співпраці з європейськими партнерами.

Завантаженість потужностей із виробництва чавуну та сталі на підприємствах у 2023 році варіювалася від 20% до 70%.

– "Запоріжсталь" у березні 2023 року відновила роботу доменної печі №2, збільшивши кількість працюючих печей до трьох із чотирьох. За підсумками року комбінат виробив 2,72 млн тонн чавуну (+35,3% р./р.), 2,47 млн тонн сталі (+65,4%) та 2,05 млн тонн прокату (+57,2%).

– АрселорМіттал Кривий Ріг експлуатував лише одну доменну піч із чотирьох. У першій половині 2023 року підприємство виплавало 390 тис. тонн сталі, що на 56,2% менше, ніж за аналогічний період 2022 року. Завантаження потужностей із такою кількістю працюючих печей становило лише 20–30%.

– "Каметсталь" працював із двома доменними печами з трьох. За 9 місяців 2023 року завод виробив 1,3 млн тонн чавуну (+11% р./р.) і 1,5 млн тонн сталі (+17%). Однак у третьому кварталі виробництво чавуну знизилося на 10% порівняно з попереднім кварталом через капітальний ремонт доменної печі №1.

– "Інтерпайп" за 9 місяців 2023 року збільшив виплавку сталі на 14,5% порівняно з попереднім роком (до 530 тис. тонн), тоді як виробництво труб залишилося на рівні 309 тис. тонн. Зростання виплавки сталі пояснювалося накопиченням заготовок на випадок можливих відключень електроенергії у зимовий період.

Українська металургія демонструє адаптивність у складних умовах війни, проте значна частина виробничих потужностей залишається недовантаженою через економічні та інфраструктурні виклики.

На Дніпровському металургійному заводі функціонувало виключно прокатне виробництво, для якого заготовки постачалися з «Каметсталі». За 11 місяців 2023 року обсяг виробництва прокату на заводі склав 100,4 тис. тонн при річній потужності близько 1,1 млн тонн, що свідчить про завантаження

потужностей на рівні 10%.

Українські металургійні підприємства розташовані поблизу лінії розмежування, де тривають бойові дії. Головним ризиком є наслідки обстрілів, які становлять загрозу як для виробничих активів, так і для персоналу. Повністю усунути ці ризики наразі неможливо, однак підприємства продовжують роботу, впроваджуючи доступні заходи безпеки.

На початку 2023 року металургійні підприємства стикнулися з масштабними відключеннями електроенергії через обстріли енергетичної інфраструктури. Блекаути значно ускладнили виробничу діяльність, що відобразилося у показниках: у січні обсяг виплавки сталі становив 283,9 тис. тонн, у лютому – 423,7 тис. тонн, тоді як середньомісячний обсяг у 2023 році складав 500,2 тис. тонн. Такі відключення також спричинили підвищений знос обладнання, що вимагає додаткових інвестицій у його ремонт. [3]

Ситуація стабілізувалася навесні 2023 року, коли вдалося відновити постачання електроенергії, що дозволило підприємствам збільшити завантаження потужностей. Водночас ризик повторних відключень залишається, оскільки енергосистема зазнала значних пошкоджень, і обстріли можуть відновитися. Для мінімізації наслідків таких ситуацій уряд вжив низку заходів: побудовано інженерний захист енергомереж, підсилено протиповітряну оборону, розширено можливості імпорту електроенергії. Промислові підприємства також отримали можливість укласти прямі контракти на її імпорт, що створює передумови для безперебійного енергозабезпечення навіть у разі аварійних відключень.

У червні 2023 року виникла ще одна проблема — підриг російськими військами дамби Каховського водосховища. Це порушило водопостачання в Кривому Розі, змусивши «АрселорМіттал Кривий Ріг» тимчасово призупинити виробництво сталі для зменшення споживання води. Надалі ситуацію вдалося стабілізувати завдяки організації постачання води з альтернативних джерел.

Головною перешкодою для українських металургійних підприємств

залишаються логістичні обмеження. Від початку війни морські порти не функціонують у повному обсязі. З липня 2022 року до липня 2023 року діяла зернова угода, що дозволяла трьом українським портам («Одеса», «Чорноморськ» і «Південний») здійснювати відправку кораблів із зерном та іншими харчовими продуктами. Це частково розвантажувало залізничний та автомобільний транспорт, створюючи можливість для перевезення інших вантажів, зокрема металургійної продукції.

У липні 2023 року Росія вийшла із зернової угоди. Восени Україна запустила альтернативний морський коридор, який почав використовуватися для експорту не лише аграрної продукції, а й вантажів гірничо-металургійного комплексу. Однак цей маршрут має низку обмежень і труднощів, оскільки не є повністю безпечним і не здатний забезпечити ті ж обсяги перевезень, що були до війни.

Додаткові проблеми виникли через блокаду кордону польськими автоперевізниками, що значно скоротило можливості експорту продукції автомобільним транспортом. Слабкою ланкою залишаються прикордонні залізничні переходи з обмеженою пропускною здатністю, які створюють затори та затримки у перевезенні вантажів до країн ЄС.

З огляду на ці фактори, логістичні обмеження, ймовірно, залишатимуться головним викликом для української металургії, визначаючи обсяги виробництва металопродукції у найближчому майбутньому.

Попри всі виклики військового часу, «АрселорМіттал Кривий Ріг» розглядає можливість збільшення обсягів виробництва у 2024 році. Це рішення виглядає логічним, оскільки завантаження потужностей підприємства наразі менше, ніж у «Каметсталі» та «Запоріжсталі».

Водночас, через високий рівень невизначеності та військові ризики існує значна ймовірність, що ці плани доведеться відкласти. Найреалістичнішим сценарієм на 2024 рік є збереження обсягів виробництва на рівні 2023 року. Такі показники можна підтримувати, враховуючи існуючі логістичні обмеження та інші виклики, що постали перед галуззю під час війни. Дані за

2022 і 2023 роки підтверджують обґрунтованість такого підходу.[20]

Обсяги виробництва сталі також залежать від стану європейського ринку, який залишається основним напрямком експорту української продукції. Очікується, що економічна ситуація в ЄС суттєво не погіршиться, а попит на сталь і чавун з України залишатиметься стабільним.

Зростаюча інтеграція з ЄС спонукає українських металургів приділяти увагу довгостроковим питанням, зокрема декарбонізації виробничих потужностей. Війна тимчасово зупинила реалізацію багатьох інвестиційних програм, але в рамках післявоєнного відновлення зелена трансформація залишається ключовою метою. У довгостроковій перспективі українські металургійні підприємства прагнуть відновлювати свої виробничі процеси з використанням сучасних екологічних технологій, щоб відповідати вимогам європейського ринку.[19]

Інвестиції в зелену трансформацію українських активів, включаючи ГЗК, «Каметсталь» та «Запоріжсталь», складуть приблизно \$9 млрд. Це цілком реальна програма, яку планується реалізувати після закінчення війни протягом 5-10 років.

Висновки до розділу 1

Отже, фінансова криза – це раптове погіршення стану фінансової системи, яке призводить до складнощів або неможливості виконання нею своїх функцій в економіці. Глибше розуміння сутності та причин кризових явищ сприяє зменшенню ризику фінансової нестабільності, неплатоспроможності, банкрутства і ліквідації суб'єктів господарювання.

Запропонована система критеріїв оцінки фінансової кризи належить до методів експрес-діагностики. Вона забезпечує доступність інформаційної бази, скорочення часу на її підготовку та дає можливість зробити процес дослідження регулярним. За функціональним спрямуванням система є

комплексною, оскільки включає аналіз чотирьох аспектів фінансового стану – ліквідності, платоспроможності, прибутковості, фінансової стійкості – та на їх основі характеристику ситуації банкрутства. У методиці акцент зроблено на показники, що мають динамічний характер, а не статичні розрахунки, що є особливо важливим при виявленні проявів фінансової кризи на ранніх стадіях або на стадії її активного розвитку.

Можна виділити декілька кроків, які допоможуть виправити кризову ситуацію: одним із найважливіших є визнання того, що підприємство перебуває в кризовому стані; визначення ядра кризи; розробка підходів для виходу з кризи на основі антикризових документів; складання плану подолання кризи.

Першочерговим завданням є проведення внутрішнього та зовнішнього аналізу діяльності через проведення SWOT-аналізу; дослідження конкурентоспроможності, цін підприємства та його витрат; реалізація управлінських рішень, спрямованих на створення стратегії та програми виходу підприємства з кризового стану. Кожне рішення потребує ретельної уваги та контролю, адже саме від них залежить подальша життєздатність підприємства.

Металургійний сектор України є одним із найбільш постраждалих від російської агресії. Кількість металургійних заводів скоротилася з дванадцяти у 2013 році до шести у 2023 році через руйнування потужностей і окупацію територій. Номінальні потужності виробництва сталі впали з 42 млн тонн у 2013 році до 17,8 млн тонн у 2023 році. У 2023 році обсяги виробництва чавуну та сталі зменшилися на 71% порівняно з 2021 роком. Проте металургійний сектор залишається базовим для економіки України: у 2023 році його внесок у ВВП становив 5,7%, включаючи пов'язані ланцюги постачань. До війни цей показник досягав 10,3%. Очікується, що у 2024 році металургія підтримає економіку України завдяки відновленню роботи чорноморських портів. Цей сектор залишатиметься важливим для післявоєнного відновлення країни та переходу до низьковуглецевої економіки.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

2.1. Характеристика діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у контексті галузевих викликів

Публічне акціонерне товариство «АрселорМіттал Кривий Ріг» (ПАТ «АМКР») набуло статусу юридичної особи з моменту державної реєстрації відповідно до чинного законодавства. Воно має всі права та обов'язки, визначені для юридичних осіб, і функціонує як незалежний суб'єкт господарювання відповідно до законодавства та свого статуту.

До початку військових дій в Україні у 2020–2021 роках ПАТ «АМКР» займало шосте місце серед найбільших приватних компаній України та друге місце в металургійній галузі за рейтингом журналу Forbes, поступаючись таким компаніям, як Metinvest, АТБ, Kernel, ДТЕК та Fozzy Group. [43, 45]

Нині підприємство входить до міжнародної корпорації АрселорМіттал, яка є найбільшим виробником сталі у світі та одним із провідних іноземних інвесторів в Україні. [44, 47] Комбінат розташований у місті Кривий Ріг, Дніпропетровської області, і за формою власності є недержавним.

Історія підприємства розпочалася 16 червня 1931 року, коли було видано наказ про будівництво «Криворізького металургійного заводу». Перший чавун був отриманий 4 серпня 1934 року в доменній печі №1. Надалі відбувалося поетапне введення в експлуатацію промислових об'єктів і нарощування виробничих потужностей. [34] У період Другої світової війни, під час окупації Кривого Рогу, завод був повністю зруйнований. У 1996 році розпочалася реструктуризація підприємства, в результаті якої комбінат став структурним підрозділом Криворізького державного гірничо-металургійного комбінату «Криворіжсталь».

У 2001 році підприємство завершило формування повного

металургійного циклу, включивши до свого складу коксохімічний завод (1997 р.) та шахтоуправління з підземного видобутку руди (2001 р.) [34]

У 2004 році Фонд держмайна України продав комбінат за 4,26 млрд грн (приблизно 800 млн доларів США) [3], після чого він став недержавним і отримав назву ВАТ «Криворізький гірничо-металургійний комбінат».

24 жовтня 2005 року підприємство увійшло до складу компанії «Mittal Steel», а у 2007 році – до корпорації «АрселорМіттал», змінивши назву на ВАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». 21 квітня 2011 року, за рішенням загальних зборів акціонерів, підприємство отримало сучасну назву – Публічне акціонерне товариство «АрселорМіттал Кривий Ріг». [34]

ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» – підприємство з повним металургійним циклом, до складу якого входять коксохімічне виробництво, гірничо-збагачувальне виробництво, шахтоуправління для підземного видобутку руди, а також металургійне виробництво, що включає аглодоменний, сталеплавильний і прокатний переділи.

Основною спеціалізацією підприємства є виробництво довгомірного прокату, зокрема арматури та катанки з вуглецевої та легованої сталі, а також сортового і фасонного прокату з низьколегованої сталі і спеціальних марок сталі.

ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» є частиною міжнародної корпорації АрселорМіттал і належить до числа найбільших експортерів України. Підприємство займає вагомую частку ринку арматури і катанки в Україні. На світовому ринку основними конкурентами компанії є виробники з Туреччини та Китаю.

До складу підприємства входять такі виробничі потужності:

- Добування і збагачення залізної руди (Добування закритим (2 шахти)
- та відкритим (кар'єр) способом).
- Виробництво агломерату (3 цеха).
- Виробництво коксу (6 батарей).

- Доменне виробництво (6 доменних печей, у робочому стані - 5).
- Виробництво сталі (6 конвертерів).
- Виробництво прокату (1 блюмінг, 3 безперервно-заготовочних стана, 2 сортопрокатних цеха та прокатний цех) [34]

Холдинг АрселорМіттал здійснює металургійну діяльність на чотирьох континентах, охоплюючи як розвинені, так і ринки, що розвиваються. Близько 38% сталі виробляється в Америці, 46% – в Європі, а 16% – в інших регіонах, таких як Казахстан, Південна Африка та Україна. АрселорМіттал є лідером на ринках металу в Північній і Південній Америці, Західній і Східній Європі, країнах СНД та Африки.

Гірничодобувна галузь є основою діяльності компанії АрселорМіттал. На сьогодні видобуток руди ведеться в таких країнах, як Бразилія, Боснія, Канада, Казахстан, Ліберія, Мексика, Україна та США. Основними конкурентами ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у сфері металургії є Метінвест, Ferrexpo, Запоріжсталь, Південний гірничо-збагачувальний комбінат і Дніпроспецсталь. [34]

Сталий розвиток, якість і лідерство – це основні цінності, які визначають довгострокову стратегію розвитку підприємства. Стратегічними пріоритетами для компанії є стабільне виробництво, зниження витрат і першочергове забезпечення потреб внутрішнього ринку металопродукцією.

Стратегія підприємства зосереджена на таких аспектах:

виробництво безпечної для екології сталі (раціональне використання ресурсів, зменшення впливу виробничої діяльності на довкілля, фінансування екологічних проектів компанії);

забезпечення комфортних умов праці без виробничих ризиків для співробітників і підрядників (покращення умов праці, фінансування програм із охорони праці та промислової безпеки, проведення лікувально-профілактичних заходів для збереження здоров'я персоналу і профілактики професійних захворювань), соціальний захист працівників;

інвестиції в розвиток працівників (навчання і підвищення кваліфікації

персоналу);

підтримка місцевих громад (вкладення у покращення міської та регіональної інфраструктури, благодійна допомога закладам освіти та охорони здоров'я).

Після початку повномасштабного російського вторгнення в Україну в лютому 2022 року керівництво підприємства зосередило увагу на підтримці співробітників і збереженні його виробничого потенціалу. У зв'язку з логістичними проблемами та обмеженнями в енергопостачанні, у 2022 році підприємство тимчасово зупиняло роботу окремих виробничих агрегатів. У результаті середнє завантаження виробничих потужностей компанії протягом року становило 20-25%.

Інформація щодо обсягів виробництва основних видів продукції підприємства за 2020-2022 роки наведена у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1.

**Обсяги виробництва основних видів продукції ПАТ
АрселорМіттал Кривий Ріг за 2020-2022 роки, млн.тон**

Вид продукції	2020	2021	2022	2023
Кокс			1,1	
Концентрат	10,65	11,0	4,5	
Агломерат			2,8	
Чавун	4,92	5,34	1,6	1,5
Сталь	4,66	4,92	1,2	1,0
Прокат	4,34	4,6	1.1	0,9

Джерело: Звіт про управління (Звіт керівництва) ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2022 рік [22] та джерела [18, 25]

У 2021 році порівняно із 2020 роком підприємство збільшило виробництво чавуну на 7,9% до 5,34 млн тонн, прокату - на 5,6% до 4,6 млн тонн, сталі - на 5,2% до 4,92 млн тонн, концентрату - на 3,2% до 11 млн тонн, видобутку залізної руди - на 3,2% до 26,4 млн тонн. [18]

У 2022 році порівняно із 2021 роком гірничо-металургійний комбінат "Арселор Міттал Кривий Ріг" зменшив виробництво сталі у 4,1 раза, або на 3,72 млн тонн, до 1,2 млн тонн. У 2022 році також зменшилось виробництво чавуну у 3,3 раза до 1,6 млн тонн, прокату - у 4,2 раза до 1,1 млн тонн, видобуток руди - у 2,3 раза до 11,6 млн тонн, виробництво концентрату - у 2,4 раза до 4,5 млн тонн.

Через повномасштабну війну в Україні, зменшення експортних можливостей та обмеження в енергопостачанні, виробничі потужності "Арселор Міттал Кривий Ріг" впродовж 2022 року були завантажені не більше ніж на 20-25%.

У 2022 році діяльність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» зазнала серйозного впливу через повномасштабну військову агресію Росії проти України. Компанія зіткнулася з численними викликами, які призвели до істотних змін у її операційній, логістичній та економічній сферах. Близькість до зон активних бойових дій створила загрозу для безпеки працівників, що змусило оптимізувати виробничі процеси, тимчасово зупинити окремі підрозділи та перерозподілити ресурси для підтримки критично важливої інфраструктури.

Одним із найбільших випробувань стали логістичні труднощі. Блокада морських портів, які слугували основними каналами експорту, суттєво обмежила можливості доставки продукції на зовнішні ринки. У результаті компанія була змушена переорієнтувати логістичні маршрути через західні прикордонні переходи, що підвищило транспортні витрати та спричинило затримки в постачанні. Додатково, порушення ланцюгів постачання сировини ускладнило підтримання стабільного виробництва.

Енергетична криза, спричинена військовими діями, також мала значний вплив на роботу підприємства. Обстріли енергетичної інфраструктури призводили до регулярних відключень електропостачання, через що компанія змушена була працювати з мінімальним навантаженням. Зокрема, обсяги виробництва сталі та прокату скоротилися до рівня, що забезпечував лише

критичні потреби.

Економічна нестабільність, зниження внутрішнього попиту та інфляція додатково сприяли скороченню доходів. У відповідь компанія переглянула свої інвестиційні програми, заморозила масштабні проекти модернізації та скоротила витрати. При цьому частина ресурсів була спрямована на гуманітарну допомогу та підтримку місцевих громад, які постраждали від війни.

Таким чином, 2022 рік став для компанії періодом серйозних викликів, які вимагали значної адаптації та гнучкості. Незважаючи на збереження операційної діяльності, масштаби виробництва були істотно обмежені зовнішніми факторами, пов'язаними з війною.

2023 рік був складним для «АрселорМіттал Кривий Ріг»: було вироблено 1 млн тонн сталі, 1,5 млн тонн чавуну та 0,9 млн тонн товарного прокату. Однак найважливішим є те, що підприємство продовжує функціонувати, роблячи внесок в економіку України під час війни, і підтримує виробничі потужності в робочому стані, щоб за сприятливих умов швидко наростити обсяги виробництва.

Протягом 2023 року комбінат перерахував до бюджетів усіх рівнів України 4,1 млрд грн податків і зборів.

ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у січні-травні 2024 року наростила виробництво всіх основних видів продукції, незважаючи на постійні атаки на енергетичну інфраструктуру України та пов'язані з цим обмеження в енергопостачанні.

У травні 2024 року виплавка сталі зросла на 68% порівняно з травнем 2023 року – до 208 тис. тонн, чавуну – на 15% рік до року, до 247 тис. тонн. Виробництво прокату збільшилося на 66% рік до року, до 193 тис. тонн, коксу – на 53% рік до року, до 127 тис. тонн, а залізорудного концентрату – на 86% рік до року, до 631 тис. тонн.

У порівнянні з квітнем 2024 року в травні виплавка сталі зросла на 28%, чавуну – на 40%, виробництво коксу – на 44%, а прокату – на 27%. Водночас

обсяги виробництва залізорудного концентрату знизилися на 15% місяць до місяця.

Збільшення обсягів виробництва металургійної продукції стало можливим завдяки запуску доменної печі №6 та коксових батарей №3-4 у другій половині квітня. Проте підприємство продовжує працювати в умовах значних обмежень постачання електроенергії, викликаних атаками на енергетичну інфраструктуру країни. Це ускладнює забезпечення стабільності та ефективності виробничих процесів. Зокрема, гірничий департамент був змушений зменшити обсяги виробництва залізорудного концентрату на 15% у порівнянні з попереднім місяцем. [25]

У 2024 році «АрселорМіттал» мав намір збільшити завантаження виробничих потужностей з 25% до 50%. Зокрема, планувалось максимальне навантаження гірничого підрозділу та робота двох доменних печей.

Але по факту відбулось зниження виробництва на «АрселорМіттал Кривий Ріг» у 2024 році через такі основні причини та виклики.

Серед основних зовнішніх чинників скорочення виробництва – зменшення споживання залізної руди Китаєм, що спровокувало падіння світових цін на неї та обмежило обсяги наших продажів, оскільки ціни опустилися нижче собівартості її доставки на ринок. «Це неминуче робить експорт нерентабельним, що призводить до необхідності скорочення виробництва», – пояснив гендиректор.

Ще однією причиною є стагнація ринків сталі в Європі, спричинена геополітичною невизначеністю в регіоні, високою інфляцією, сповільненням діяльності будівельних компаній, підвищенням цін на енергоносії та сировину. Це створює надлишок рудної та сталевих продукції, і низка виробників у Європі консервують потужності та призупиняють виробництво.

На скорочення виробництва вплинули й логістичні обмеження через війну. Через високу вартість транспортування підприємство може експортувати готову продукцію лише до країн найближчої Європи, зокрема Польщі, Румунії та Прибалтики, де європейські та інші виробники мають

низку конкурентних переваг, зокрема через меншу вартість електроенергії в собівартості та дешевшу логістику.

Ще одним несприятливим фактором в «АрселорМіттал Кривий Ріг» назвали значне зростання цін на електроенергію в Україні. Підприємство змушене імпортувати щонайменше 80% електроенергії, щоб забезпечити стабільність енергопостачання. «У підсумку ціна імпортової електроенергії для підприємства більш ніж удвічі перевищує ціну, яку платять наші конкуренти в галузі в країнах Західної Європи», – наголосив очільник підприємства. Обсяг внутрішнього ринку через війну зменшився і становить 60% довоєнного. Це також обмежує обсяги продажів на єдиному ринку, який підприємство може належним чином охопити. [6]

Фінансові результати ПАТ „АрселорМіттал Кривий Ріг” представлені на рис.2.1. та в табл. 2.2. і 2.3. Виручка від реалізації продукції, товарів та послуг у 2021 році становила 109303155 тис. грн без урахування ПДВ, що на 72% більше порівняно з 2020 роком. Собівартість реалізованої продукції становила 74561304 тис. грн. Валовий прибуток за 2021 рік склав 34741851 тис. грн, а розмір прибутку від операційної діяльності – 31036335 тис. грн. Чистий прибуток підприємства у 2021 році склав 25216068 тис. грн. Ключовим чинником зростання доходу від реалізації продукції у 2021 році стало рекордне підвищення цін на залізорудний концентрат на світовому ринку. Зростання собівартості реалізованої продукції було зумовлене збільшенням паливно-енергетичних витрат (через підвищення цін на електроенергію, воду, теплоенергію, дизельне паливо) та зростанням витрат на оплату праці. Адміністративні витрати зросли порівняно з 2020 роком через збільшення вартості послуг, що надаються підприємству, а також зростання енергетичних витрат. Витрати на збут у 2021 році підвищилися через збільшення вартості залізничних перевезень і послуг підрядних організацій. Виручка від реалізації продукції, товарів та послуг у 2022 році склала 43818410 тис. грн без урахування ПДВ, що на 60% менше, ніж у 2021 році.

Таблиця 2.2.

**Аналіз динаміки фінансових результатів від операційної діяльності ПАТ АрселорМіттал Кривий Ріг" за
2020-2023 роки**

Показник	Сума, тис.грн				Відхилення, тис.грн.			Темп росту, %		
	2020	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Чистий дохід (виручка) від реалізації (товарів, робіт, послуг)	63496684	109303155	43818410	41848635	+45 806 471	-65 484 745	-1 969 775	172	40	96
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	58845530	74561304	55829721	50635909	+15 715 774	-18 731 583	-5 193 812	127	75	91
Валовий:										
прибуток	4651154	34741851	-12011311	-8 787 274	+30 090 697	-46 753 162	+3 224 037	747	-35	73
збиток										
Інші операційні доходи	324998	521083	596185	429403	+196 085	+75 102	-166 782	160	114	72
Адміністративні витрати	2159849	3511390	1805121	1679688	+1 351 541	-1 706 269	-125 433	163	51	93
Витрати на збут	48092	109339	42846	33255	+61 247	-66 493	-9 591	227	39	78
Інші операційні витрати	701915	605870	797304	190963	-96 045	+191 434	-606 341	86	132	24
Фінансові результати від операційної діяльності:										
прибуток	2066296	31036335	-14060397	-10261777	+28 970 039	-45 096 732	+3 798 620	1502	-45	73
збиток										

Джерело: розраховано автором

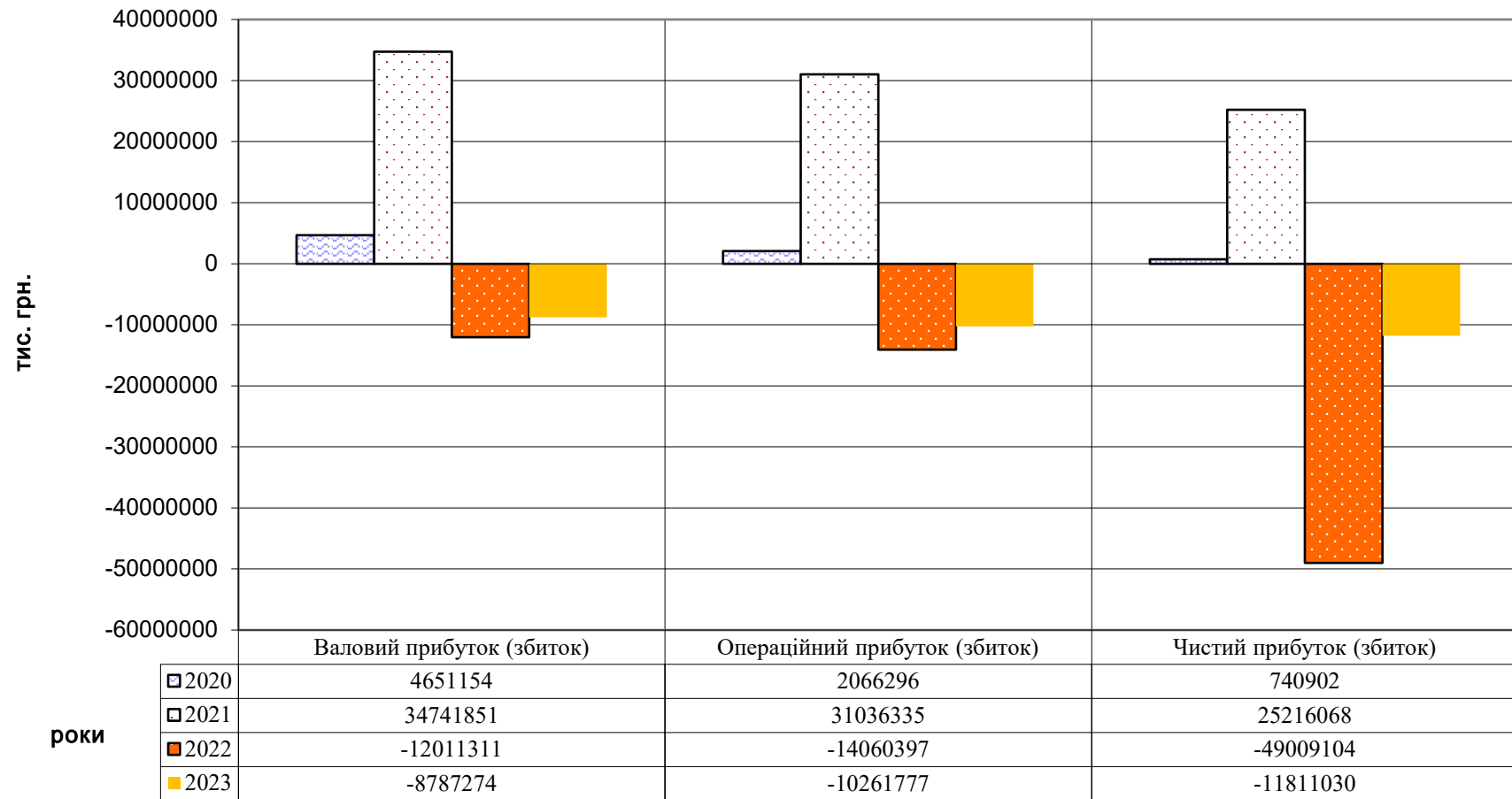

Рис. 2.1. Фінансові результати ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг" за 2020-2023 роки

Джерело: складено автором

Таблиця 2.3.

Аналіз динаміки чистого прибутку ПАТ "Арселор Міттал Кривий Ріг" за 2020-2023 роки

Показник	Сума, тис. грн				Відхилення, тис. грн			Темпи росту, %		
	2020	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Фінансові результати від операційної діяльності:										
прибуток	2066296	31036335	-14060397	-10261777	+28 970 039	-45 096 732	+3 798 620	1502	-45	73
збиток										
Фінансові доходи	22373	195131	25141	48123	+172 758	-169 990	+22 982	872	13	191
Фінансові витрати	1240995	542670	37325189	1508095	-698 325	+36 782 519	-35 817 094	44	6878	4
Фінансові результати до оподаткування:										
прибуток	847674	30688796	0	0	+29 841 122	-30 688 796	+0	3620	0	x
збиток			51360445	11721749	+0	+51 360 445	-39 638 696	x	x	23
Податок на прибуток	-106772	-5472728	2351341	-89281	-5 365 956	+7 824 069	-2 440 622	5126	-43	-4
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	0	0	0	0	0	0	0	0	x	x
Чистий фінансовий результат										
прибуток	740902	25216068			+24 475 166	-25 216 068	+0	3403	0	x
збиток			49009104	11811030		+49 009 104	-37 198 074	x	x	24

Джерело: розраховано автором

Собівартість реалізованої продукції становила 55829721 тис. грн, що на 25% менше за показник 2021 року. Валовий збиток у 2022 році досяг 12011311 тис. грн, що на 46753162 тис. грн менше порівняно з 2021 роком. Розмір збитку від операційної діяльності склав 14060397 тис. грн. Чистий збиток підприємства у 2022 році становив 49009104 тис. грн.

Основною причиною зменшення доходу від реалізації продукції стало ускладнення логістики в умовах війни. Скорочення собівартості реалізованої продукції було пов'язане зі зменшенням обсягів реалізації через вимушене скорочення виробництва, викликане військовою агресією Російської Федерації.

Інші операційні доходи збільшилися завдяки курсовій різниці з дебіторської заборгованості. Натомість, інші операційні витрати зросли через курсову різницю з кредиторської заборгованості за основними засобами. Фінансові витрати підвищилися порівняно з 2021 роком через курсові різниці за небанківським кредитом. Водночас у 2022 році відсутня заборгованість за нарахованими дивідендами нерезидентам, що виключило відповідні курсові різниці.

Виручка від реалізації продукції, товарів та послуг у 2023 році становила 41848635 тис. грн без урахування ПДВ, що на 4% менше, ніж у 2022 році. Собівартість реалізованої продукції склала 50635909 тис. грн, що на 9% нижче за показник 2022 року. Валовий збиток за 2023 рік становив 8787274 тис. грн, що на 3224037 тис. грн (або на 73%) менше порівняно з 2022 роком. Збиток від операційної діяльності скоротився до 10261777 тис. грн. Чистий збиток підприємства за 2023 рік становив 11811030 тис. грн.

Протягом 2021–2023 років фінансова діяльність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» залишалася збитковою, оскільки фінансові витрати перевищували фінансові доходи. Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування був нижчим за фінансовий результат від операційної діяльності. У 2021 році підприємство отримало чистий прибуток, тоді як у 2022 і 2023 роках спостерігалися чисті збитки.

2.2. Аналіз фінансового стану підприємства до війни та в кризовий період

Основні ризики, характерні для фінансових інструментів, які підприємство застосовує у своїй діяльності, включають: кредитний ризик, ризик ліквідності, а також ринковий ризик, до якого належить валютний ризик.

Кредитний ризик означає ймовірність того, що контрагент може частково або повністю не виконати свої зобов'язання перед підприємством в обумовлений термін, що може спричинити фінансові втрати. Для мінімізації цього ризику підприємство співпрацює з надійними та кредитоспроможними третіми сторонами. Згідно з політикою підприємства, клієнти, які хочуть працювати на умовах кредиту, проходять індивідуальну перевірку і затвердження. Окрім цього, підприємство може використовувати акредитивну форму розрахунків з такими партнерами. Також здійснюється постійний контроль залишків дебіторської заборгованості, що значно знижує ймовірність появи безнадійних боргів. Грошові кошти підприємства зберігаються у банках України з бездоганною діловою репутацією, а фінансовий стан цих установ постійно відслідковується керівництвом підприємства.

Таблиця 2.4.

Показники ліквідності станом на 31.12.2022

Показник	Розрахунок	Значення	Нормативне значення
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	(Грошові кошти + Короткострокові фінансові вкладення) / Поточні зобов'язання	0,05	> 0
Коефіцієнт швидкої ліквідності	(Оборотні активи - Запаси) / Поточні зобов'язання	0,85	0,6 – 0,8
Коефіцієнт поточної ліквідності	Оборотні активи / Поточні зобов'язання	1,61	> 1

Джерело: звіт керівництва [22]

Ризик ліквідності являє собою ризик того, що підприємство не зможе вчасно виконувати свої зобов'язання. ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» здійснює ретельний моніторинг та управління своєю позицією ліквідності, включаючи прогнозування руху грошових коштів для забезпечення виконання своїх платіжних зобов'язань. Станом на 31.12.2022 року підприємство в цілому мало задовільні показники ліквідності - табл. 2.4.

У 2018-2019 роках ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» залучило кредит у розмірі 175 млн доларів США від ЄБРР для фінансування своєї інвестиційної програми. Через масштабну військову агресію з боку росії, яка значно погіршила операційні та фінансові показники підприємства, для додаткової підтримки ліквідності та поповнення обігових коштів у грудні 2022 року підприємство уклало нову кредитну угоду з ЄБРР на 100 млн доларів США. У кінці 2022 року було фактично отримано 50 млн доларів США з цієї суми. Погашення заборгованості за цими кредитами відбувається відповідно до графіка і планується завершитися у 2024 році.

Управління фінансовими ризиками здійснює департамент казначейства фінансової служби, який ідентифікує, оцінює ризики і розробляє процедури для мінімізації їх впливу на діяльність підприємства. Ефективність таких заходів контролює Комітет з управління ризиками.

Протягом 2022-2023 років підприємство не уклало угод щодо деривативів або похідних цінних паперів і не використовувало похідні фінансові інструменти для хеджування ризиків. Інвестицій у цінні папери інших підприємств також не здійснювалося.

Аналіз фінансового стану ПАТ „АрселорМіттал Кривий Ріг ” зроблений автором на основі розрахунку показників ліквідності, фінансової стійкості та рентабельності з використанням фінансової звітності (дод. Б) та представлений у таблиці 2.5.

Фінансовий стан за 2021 рік Коефіцієнт поточної ліквідності демонструє здатність підприємства погашати свої поточні зобов'язання за рахунок оборотних активів. Підвищення цього показника порівняно з початком 2021

року відбулося завдяки зростанню обсягу оборотних активів та зменшенню поточних зобов'язань.

Таблиця 2.5.

Аналіз фінансового стану ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг" за 2021-2023 роки

Показник	Значення				Відхилення		
	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023	01.01.2024	2021	2022	2023
Показники ліквідності:							
абсолютна	0,05	0,06	0,05	0,02	+0,01	-0,01	-0,03
критична	1,26	1,42	0,83	0,42	+0,16	-0,58	-0,41
поточна	1,68	2,08	1,61	0,88	+0,40	-0,47	-0,73
Показники фінансової стійкості:							
автономії	0,69	0,72	0,54	0,34	+0,03	-0,19	-0,19
заборгованості	0,31	0,28	0,46	0,66	-0,03	+0,19	+0,19
левереджу	0,45	0,38	0,87	1,94	-0,07	+0,49	+1,07

Джерело: розрахунки автора

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами є показником наявності достатніх довгострокових ресурсів для безперервного виробничо-збутового процесу. Його значення відображає частку запасів, профінансовану за рахунок постійних ресурсів. Зростання коефіцієнта свідчить про підвищення стійкості компанії в середньостроковій перспективі та зменшення залежності від короткострокових позик. Цей показник зріс завдяки збільшенню обсягу власного капіталу, зокрема за рахунок нерозподіленого прибутку (або зменшення непокритого збитку) порівняно з 2020 роком.

Коефіцієнт довгострокових зобов'язань показує частку довгострокових зобов'язань у загальній сумі джерел фінансування. Він ілюструє рівень залежності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» від довгострокових позик. Скорочення цього показника порівняно з 2020 роком пояснюється погашенням довгострокових небанківських кредитів і зменшенням поточних зобов'язань.

Позитивна динаміка показників станом на 31.12.2021 року дозволяє охарактеризувати фінансовий стан товариства як стабільний.

Виходячи з усіх розглянутих показників, можна зробити висновок, що у 2021 році ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» було забезпечено достатніми власними оборотними коштами для здійснення господарської діяльності та своєчасного виконання термінових зобов'язань. Підприємство мало достатній рівень власних оборотних засобів для підтримання фінансової стійкості.

Оцінка фінансового стану за 2022 рік Зниження коефіцієнта поточної ліквідності порівняно з 2021 роком відбулося через більш різке скорочення оборотних активів (35%) у порівнянні зі зменшенням поточних зобов'язань та забезпечень (33%). Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами також знизився через скорочення суми власного капіталу, зокрема нерозподіленого прибутку (або накопичення непокритого збитку), що відбувалося швидшими темпами, ніж зменшення оборотних активів порівняно з 2021 роком. Коефіцієнт довгострокових зобов'язань залишився незмінним, тоді як коефіцієнт поточних зобов'язань свідчить про збільшення частки поточних боргів у структурі власного капіталу.

Попри всі труднощі, аналіз показників свідчить, що у 2022 році підприємство мало достатньо власних оборотних коштів для забезпечення господарської діяльності та своєчасного виконання зобов'язань. Однак у структурі балансу спостерігалось зростання частки заборгованості та скорочення власного капіталу через накопичення збитків.

2022 рік став, без сумніву, одним із найважчих у всій історії ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». Воєнні дії суттєво вплинули на виробничі та фінансові показники компанії. В умовах військового стану керівництво підприємства активно працювало над підтримкою стабільної роботи компанії. Були реалізовані заходи, спрямовані на збереження виробничого потенціалу та стабільність бізнесу. Після кількох місяців простою, у 2023 році комбінат відновив роботу всіх структурних підрозділів, забезпечуючи стабільність виробничих процесів і виконання поставлених завдань.

Таблиця 2.6

Аналіз динаміки майна та джерел його фінансування ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг" за 2021-2023 роки

Показник	Сума, тис.грн				Відхилення, тис.грн			Темп росту, %		
	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023	01.01.2024	2021	2022	2023	2021	2022	2023
1	2	2	3	4	5	6	7	8	9	10
МАЙНО	88 349 556	105 800 975	52 682 761	47 031 718	17 451 419	-53 118 214	-5 651 043	120	50	89
1. Позаоборотні активи всього, у тому числі:	58 303 758	60 187 446	22 979 342	25 330 277	1 883 688	-37 208 104	2 350 935	103	38	110
1.1.Нематеріальні активи	380 563	348 344	105 935	95 807	-32 219	-242 409	-10 128	30	30	90
1.2.Основні засоби	51 996 100	51 945 454	18 996 729	18 468 194	-50 646	-32 948 725	-528 535	37	37	97
1.3.Незавершене будівництво	5 924 460	7 891 253	3 875 963	6 765 595	1 966 793	-4 015 290	2 889 632	49	49	175
1.4.Інші необоротні активи	0	0	0	0	0	0	0	x	x	x
2. Оборотні активи всього, у тому числі:	30 045 798	45 613 529	29 703 419	21 701 441	15 567 731	-15 910 110	-8 001 978	152	65	73
2.1. Запаси	7 438 127	14 495 239	14 021 719	10 842 192	7 057 112	-473 520	-3 179 527	195	97	77
2.2.Дебіторська заборгованість	21 637 895	29 631 913	14 401 960	9 839 064	7 994 018	-15 229 953	-4 562 896	137	49	68
2.3.Грошові кошти та їх еквіваленти	867 691	1 374 859	954 053	523 938	507 168	-420 806	-430 115	158	69	55
2.4.Інші оборотні активи	102 085	107 457	325 687	496 247	5 372	218 230	170 560	105	303	x
2.5.Витрати майбутніх періодів	0	4 061	0	0	4 061	-4 061	0	x	x	x

Продовження таблиці 2.6.

1	2	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ДЖЕРЕЛА МАЙНА	88 349 556	105 800 975	52 682 761	47 031 718	17 451 419	-53 118 214	-5 651 043	120	50	89
Власний капітал	60 879 286	76 552 000	28 212 939	16 016 794	15 672 714	-48 339 061	-12 196 145	126	37	57
1.1.Статутний фонд	3 859 533	3 859 533	3 859 533	3 859 533	0	0	0	100	100	100
1.2.Нерозподілений прибуток	30 119 720	45 725 551	-3 283 553	-15 094 583	15 605 831	-49 009 104	-11 811 030	152	-7	460
2.Залучені кошти всього, у тому числі:	27 470 270	29 248 975	24 469 822	31 014 924	1 778 705	-4 779 153	6 545 102	106	84	127
2.1.Довгострокова заборгованість	9 604 586	7 359 240	6 046 354	6 398 562	-2 245 346	-1 312 886	352 208	77	82	106
2.2.Короткострокові кредити та позики	0	0	0	0	0	0	0	x	x	x
2.3.Кредиторська заборгованість	12 806 649	19 087 907	13 628 821	18 223 301	6 281 258	-5 459 086	4 594 480	149	71	134
2.4.Поточні забезпечення	0	12 356	8 115	0	12 356	-4 241	-8 115	x	66	0
2.5.Інші короткострокові зобов'язання	5 050 778	2 789 472	4 786 532	6 393 061	-2 261 306	1 997 060	1 606 529	55	172	134
2.6.Доходи майбутніх періодів	0	0	0	0	0	0	0	x	x	x

Джерело: розраховано автором

Таблиця 2.7

Аналіз структури майна та джерел його фінансування ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг" за 2021-2023 роки

Показник	Сума, тис.грн.				Питома вага, %				Відхилення питомої ваги, відсоткових пунктів		
	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023	01.01.2024	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023	01.01.2024	2021	2022	2023
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
МАЙНО	88 349 556	105 800 975	52 682 761	47 031 718	100	100	100	100	x	x	x
1. Позаоборотні активи всього, у тому числі:	58 301 123	60 185 051	22 872 692	25 329 596	66	57	43	54	-9	-13	+10
1.1.Нематеріальні активи	380 563	348 344	105 935	95 807	0	0	0	0	-0	-0	+0
1.2.Основні засоби	51 996 100	51 945 454	18 996 729	18 468 194	59	49	36	39	-10	-13	+3
1.3.Незавершене будівництво	5 924 460	7 891 253	3 875 963	6 765 595	7	7	7	14	+1	-0	+7
1.4.Інші необоротні активи	0	0	0	0	0	0	0	0	+0	+0	+0
2. Оборотні активи всього, у тому числі:	30 045 798	45 613 529	29 703 419	21 701 441	34	43	56	46	+9	+13	-10
2.1. Запаси	7 438 127	14 495 239	14 021 719	10 842 192	8	14	27	23	+5	+13	-4
2.2.Дебіторська заборгованість	21 637 895	29 631 913	14 401 960	9 839 064	24	28	27	21	+4	-1	-6
2.3.Грошові кошти та їх еквіваленти	867 691	1 374 859	954 053	523 938	1	1	2	1	+0	+1	-1
2.4.Інші оборотні активи	102 085	107 457	325 687	496 247	0	0	1	1	-0	+1	+0
2.5.Витрати майбутніх періодів	0	4 061	0	0	0	0	0	0	+0	-0	+0

Продовження таблиці 2.7.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ДЖЕРЕЛА МАЙНА	88 349 556	105 800 975	52 682 761	47 031 718	100	100	100	100	x	x	x
Власний капітал	60 879 286	76 552 000	28 212 939	16 016 794	69	72	54	34	+3	-19	-19
1.1.Статутний фонд	3 859 533	3 859 533	3 859 533	3 859 533	4	4	7	8	-1	+4	+1
1.2.Нерозподілений прибуток	30 119 720	45 725 551	-3 283 553	-15 094 583	34	43	-6	-32	+9	-49	-26
2.Залучені кошти всього, у тому числі:	27 470 270	29 248 975	24 469 822	31 014 924	31	28	46	66	-3	+19	+19
2.1.Довгострокова заборгованість	9 604 586	7 359 240	6 046 354	6 398 562	11	7	11	14	-4	+5	+2
2.2.Короткострокові кредити та позики	0	0	0	0	0	0	0	0	+0	+0	+0
2.3.Кредиторська заборгованість	12 806 649	19 087 907	13 628 821	18 223 301	14	18	26	39	+4	+8	+13
2.4.Поточні забезпечення	0	12 356	8 115	0	0	0	0	0	+0	+0	-0
2.5.Інші короткострокові зобов'язання	5 050 778	2 789 472	4 786 532	6 393 061	6	3	9	14	-3	+6	+5
2.6.Доходи майбутніх періодів	0	0	0	0	0	0	0	0	+0	+0	+0

Джерело: розраховано автором

Фінансовий стан за 2023 рік. Станом на 31.12.2023 року коефіцієнт абсолютної ліквідності підприємства становить 0,02, що значно нижче нормативних значень. Значення коефіцієнта поточної ліквідності дорівнює 0,88, що також не відповідає нормативним значенням (1,00–2,00). Це свідчить про недостатній рівень ліквідності підприємства у 2023 році. Фінансова стійкість погіршилася: у структурі джерел фінансування домінують запозичені кошти, частка яких становить 66%. Це підкреслює високу залежність підприємства від зовнішнього фінансування.

Далі проведемо оцінку динаміки та структури активів і пасивів підприємства за 2021-2023 роки та зробимо поглиблений аналіз оборотного капіталу. Як видно з таблиці 2.6, майно ПАТ „АрселорМіттал Кривий Ріг” протягом 2021 року збільшилося з 88 349 556 тис. грн. до 105 800 975 тис. грн. Це збільшення відбулося за рахунок зростання позаоборотних активів на 1,88 млрд грн та значного збільшення оборотних активів – на 15,567 млрд грн.

У складі позаоборотних активів збільшилось незавершене виробництво, тоді як основні засоби та нематеріальні активи зменшились. Зменшення залишкової вартості основних засобів в 2021 році пов'язане з виведенням з експлуатації зношених основних засобів.

Майно ПАТ „АрселорМіттал Кривий Ріг” протягом 2022-2023 років зменшилось більше ніж у 2 рази: з 105 800 975 тис. грн. до 47 031 718 тис. грн. Це скорочення відбулося як за рахунок зменшення позаоборотних активів, так і за рахунок скорочення оборотних активів. У складі позаоборотних активів у 2022 році зменшились основні засоби на 32,9 млрд грн, також зменшилось незавершене виробництво і нематеріальні активи. Зменшення залишкової вартості основних засобів в 2022 році пов'язане з виведенням з експлуатації зношених основних засобів. У 2023 році зросли позаоборотні активи, зокрема збільшилось незавершене виробництво, тоді як основні засоби скоротились.

В структурі майна – таблиця 2.7. – переважали позаоборотні активи, хоча їх частка за аналізований період скоротилась з 66 до 54 відсотків.

Власний капітал підприємства за 2021 рік збільшився, в першу чергу за

рахунок нерозподіленого прибутку. А за 2022-2023 роки власний капітал зменшився у 4 рази – з 76 552 000 тис. грн до 16 016 794 тис.грн. Втрата власного капіталу пояснюється збитковою діяльністю та наявністю непокритого збитку – у 2022 році 3,2 млрд.грн, у 2023 році 15 млрд.грн.

При аналізі змін у короткострокових джерелах формування майна ПАТ „АрселорМіттал Кривий Ріг” встановлено, що фінансування здійснюється переважно за рахунок поточних забезпечень і кредиторської заборгованості. Частка короткострокових кредитів у джерелах фінансування майна відсутня (табл. 2.7). На підприємстві спостерігається значне перевищення дебіторської заборгованості над кредиторською, що свідчить про проблеми із забезпеченням платоспроможності.

Наприкінці звітнього періоду частка власного капіталу, який є основним джерелом фінансування майна підприємства, у структурі пасиву зменшилася до 34%. Коефіцієнт співвідношення сумарних зобов'язань до власного капіталу за звітний період зростав, піднявшись з 0,45 до 1,94. Це вказує на погіршення рівня фінансової незалежності підприємства та зростання фінансових ризиків.

В абсолютних показниках обсяг власного капіталу у 2022-2023 роках скоротився через наявність непокритого збитку за результатами діяльності цих років. Загалом частка залучених коштів у структурі джерел майна становила від 31% до 66%, що включає переважно довгострокові зобов'язання та кредиторську заборгованість. Частка короткострокових кредитів залишалася мінімальною.

Аналіз оборотних активів підприємства наведено у табл.2.8-2.9. Як свідчать дані табл. 2.8, 2.9., оборотні активи підприємства за 2022 рік зменшились на 15910110 тис. грн, а за 2023 рік - також зменшились на 8001978 тис. грн. В 2022 році суттєво зменшилась дебіторська заборгованість за продукцію, заборгованість за розрахунками, виробничі запаси, готова продукція та грошові кошти підприємства. Зростання оборотних активів у 2022 році, в основному, відбулося у за рахунок збільшення іншої поточної

дебіторської заборгованості (темпи росту в 2022 році склали 190%). Також у 2022 році зросли залишки незавершеного виробництва – на 61 відсоток.

Таблиця 2.8

**Аналіз динаміки оборотних активів ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг"
за 2022 рік**

Показник	Сума, тис. грн		Відхилення, тис. грн	Темп росту, %
	01.01.2022	01.01.2023		
Виробничі запаси	7998966	6416427	-1 582 539	80
Поточні біологічні активи	0	0	+0	x
Незавершене виробництво	4277458	6893670	+2 616 212	161
Готова продукція	2218815	711622	-1 507 193	32
Товари	0	0	+0	x
Векселі одержані	0	0	+0	x
Дебіторська заборгованість за продукцію	25804212	7486969	-18 317 243	29
ДЗ за розрахунками	277089	157981	-119 108	57
Інша поточна ДЗ	3550612	6757010	+3 206 398	190
Грошові кошти та поточні фінансові інвестиції	1374859	954053	-420 806	69
Витрати майбутніх періодів	4061	0	-4 061	0
Інші оборотні активи	107457	325687	+218 230	303
Всього оборотних активів	45 613 529	29 703 419	-15 910 110	65

Джерело: розрахунки автора за основі звітності

Всі це відбулось у наслідок вимушеного скорочення виробничої активності підприємства, затримки реалізації продукції через закриття логістичних морських коридорів та уповільнення розрахунків з боку покупців продукції підприємства.

За 2023 рік стан оборотних активів підприємства майже не змінився, але були деякі позитивні моменти. Зокрема, почали бути контрольованими залишки незавершеного виробництва, їх сума скоротилась на 3192998 тис. грн.

Запаси ПАТ „АрселорМіттал Кривий Ріг” зменшились протягом 2022-2023 років. По виробничим запасам залишки скоротились переважно за рахунок матеріалів, запасних частин, палива. Виробничі запаси за 2022 рік зменшились на 1582539 тис. грн., в основному, за рахунок матеріалів і

запасних частин. Залишки готової продукції в 2022 р. зменшились і за станом на 31.12.2022 р. склали 711622 тис. грн.

Таблиця 2.9

Аналіз динаміки оборотних активів ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг" за 2023 рік

Показник	Сума, тис. грн		Відхилення, тис. грн	Темп росту, %
	01.01.2023	01.01.2024		
Виробничі запаси	6416427	5788371	-628056	90
Поточні біологічні активи	0	0	0	x
Незавершене виробництво	6893670	3700672	-3192998	54
Готова продукція	711622	1353149	641527	190
Товари	0	0	0	x
Векселі одержані	0	0	0	x
Дебіторська заборгованість за продукцію	7486969	6071880	-1415089	81
ДЗ за розрахунками	157981	383028	225047	242
Інша поточна ДЗ	6757010	3384156	-3372854	50
Грошові кошти та поточні фінансові інвестиції	954 053	523 938	-430115	55
Витрати майбутніх періодів	0	0	0	x
Інші оборотні активи	325 687	496 247	170560	152
Всього оборотних активів	29 703 419	21 701 441	-8001978	73

Джерело: розрахунки автора за основі звітності

Виробничі запаси за 2023 рік зменшились на 628056 тис. грн., в основному, за рахунок матеріалів і запасних частин. Залишки готової продукції в 2023 р. зросли і за станом на 31.12.2023 р. склали 1353149 тис. грн. Це свідчить про спробу розширення виробничої діяльності підприємства у 2023 році та про наявність проблем з реалізацією продукції. Негативно на ліквідності підприємства відбивається зменшення високоліквідних активів – грошових коштів і короткострокових фінансових вкладень з 1374859 тис. грн. на початок 2022 року до 523938 тис. грн. на початок 2024 року. Скорочення обсягу коштів на рахунках підприємства відбулося в результаті уповільнення розрахунків з покупцями за відвантажену продукцію протягом 2022-2023 років.

Таблиця 2.10

Аналіз структури оборотних активів ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг" за 2021-2023 рр.

Показник	Значення, тис. грн				Питома вага, %				Відхилення		
	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023	01.01.2024	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023	01.01.2024	2021	2022	2023
ОБОРОТНІ АКТИВИ	30045798	45613529	29703419	21701441	100	100	100	100	X	X	X
Виробничі запаси	3426006	7998966	6416427	5788371	11	18	22	27	6	4	5
Поточні біологічні активи	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Незавершене виробництво	2833168	4277458	6893670	3700672	9	9	23	17	0	14	-6
Готова продукція	1178953	2218815	711622	1353149	4	5	2	6	1	-2	4
Товари	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Векселі одержані	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію	19143229	25804212	7486969	6071880	64	57	25	28	-7	-31	3
ДЗ за розрахунками	253113	277089	157981	383028	1	1	1	2	0	0	1
Інша поточна ДЗ	2241553	3550612	6757010	3384156	7	8	23	16	0	15	-7
Грошові кошти та поточні фінансові інвестиції	867691	1374859	954053	523938	3	3	3	2	0	0	-1
Витрати майбутніх періодів	0	4061	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Інші оборотні активи	102085	107457	325687	496247	0	0	1	2	0	1	1

Джерело: розрахунки автора

Далі проаналізуємо структуру оборотних активів та їх джерел за даними балансу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» (див. дод. Б) у таблиці 2.10. Найбільшу питому вагу в складі оборотних активів базового підприємства за 2021-2023 роки займала дебіторська заборгованість за продукцію, яка становила 64% на початок 2021 року. Проте частка цієї заборгованості зменшилася до 28% на початок 2024 року. Інша дебіторська заборгованість також займала значну частину оборотних активів: від 7 до 23 відсотків. Інші оборотні активи представлені виробничими запасами, питома вага яких коливалася у межах 11-27 відсотків. Суттєво зросла частка незавершеного виробництва – з 9 до 23 відсотків у 2023 році. Питома вага грошових коштів за аналізований період залишалася стабільною та складала 2-3 відсотки.

2.3. Оцінка наслідків фінансової кризи для ділової активності підприємства

Ділова активність підприємства у фінансовому вимірі проявляється переважно в швидкості обороту його коштів, а рентабельність відображає ступінь прибутковості його діяльності. Аналіз ділової активності і рентабельності включає в себе дослідження рівнів і динаміки різних фінансових коефіцієнтів оборотності і рентабельності, які є відносними показниками фінансових результатів діяльності підприємства.

Розрахуємо показники ділової активності для базового підприємства - ПАТ „АрселорМіттал Кривий Ріг”. Для цього скористаємося даними бухгалтерської звітності – балансом підприємства (дод. Б) та звітом про фінансові результати (дод. Б). У таблиці 2.11. представлено розрахунок показників оборотності.

За даними таблиці 2.11, видно, що у 2021 році оборотність активів базового підприємства складала 319 днів. Проте у 2022 році цей показник зріс на 331 день і досягнув 651 дня через зменшення виручки від реалізації. У той же час активи підприємства також скоротилися, однак темпи зниження виручки

перевищували темпи скорочення активів. Це вказує на початок фінансової кризи.

Таблиця 2.11

Аналіз оборотності активів ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг" за 2021-2023 роки

Показник	Значення		
	2021	2022	2023
Чиста виручка від реалізації продукції, робіт, послуг, тис. грн	109303155	43818410	41848635
Середньорічна сума активів, тис. грн	97075266	79241868	49857240
Коефіцієнт оборотності активів, разів	1,1	0,6	0,8
Період оборотності активів, днів	319,7	651,0	428,9
Зміна періоду оборотності, днів		+331,3	-222,1

Джерело: розрахунки автора

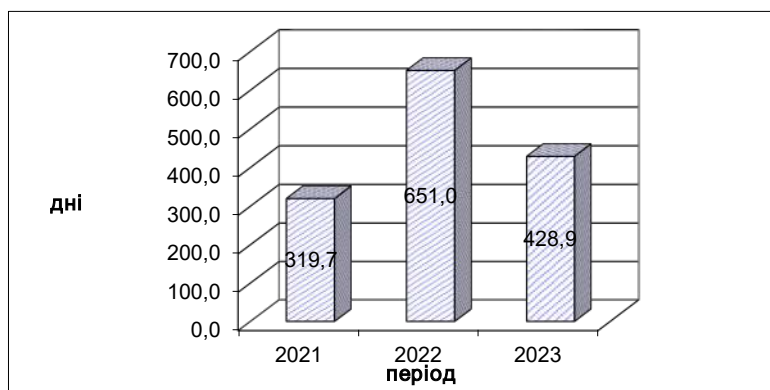

Рис. 2.2. Період оборотності активів ПАТ "АрселорМіттал Кривий РІГ" за 2021-2023 роки, днів

Джерело: розрахунки автора

У 2023 році оборотність активів пришвидшилась на 221 день — з 651 до 428 днів, що було зумовлено скороченням розміру активів, хоча скорочення виручки від реалізації мало менш значний вплив. Загальна тенденція в цей період характеризувалася уповільненням оборотності активів з 319 до 428 днів.

Аналіз показників прибутковості базового підприємства має важливе значення для детального дослідження. Показники рентабельності активів є ключовими індикаторами, що відображають ділову активність підприємства. Вони визначаються шляхом ділення чистого прибутку на величину активів і демонструють, який дохід отримується з використаних активів. Чим вищий показник рентабельності активів, тим ефективніше підприємство використовує свої ресурси для отримання прибутку.

Таблиця 2.12

**Аналіз рентабельності активів ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг" за
2021-2023 роки**

Показник	Значення		
	2021	2022	2023
Чистий прибуток, тис. грн.	25216068	-49009104	-11811030
Середньорічна сума активів, тис. грн.	97075266	79241868	49857240
Коефіцієнт рентабельності активів, %	26,0	-61,8	-23,7
Зміна рентабельності, %		-87,8	+38,2

Джерело: розрахунки автора

Динаміка чистого прибутку. У 2021 році підприємство отримало значний чистий прибуток у розмірі 25,2 млрд грн. Проте в 2022 році підприємство зазнало значних збитків (-49,0 млрд грн), що може свідчити про кризові явища в його діяльності. У 2023 році ситуація дещо покращилась, проте збитки залишались суттєвими (-11,8 млрд грн).

Середньорічна сума активів. Протягом трьох років спостерігалось скорочення середньорічної суми активів підприємства. У 2021 році цей показник становив 97,1 млрд грн, у 2022 році зменшився до 79,2 млрд грн, а в 2023 році скоротився ще більше до 49,9 млрд грн. Це може свідчити про зниження масштабів діяльності підприємства.

У 2021 році коефіцієнт рентабельності активів був високим (26,0%), що

свідчить про ефективне використання активів для отримання прибутку. У 2022 році показник став від'ємним (-61,8%) через значні збитки, що є тривожним сигналом для фінансової стабільності підприємства. У 2023 році рентабельність активів дещо покращилася (-23,7%), проте залишалася на негативному рівні.

У 2022 році спостерігався різкий спад рентабельності (-87,8%), що стало наслідком значних збитків. У 2023 році відбулося покращення цього показника на 38,2%, що свідчить про певне відновлення діяльності, хоча результати ще далекі від позитивних.

Аналіз показників рентабельності активів ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг" за 2021–2023 роки вказує на значне погіршення фінансових результатів у 2022 році та незначне покращення в 2023 році. Найкращі показники рентабельності отримано у 2021 році. Основною проблемою залишається низька ефективність використання активів, що спричинено суттєвими збитками. Підприємству необхідно зосередитись на заходах, спрямованих на стабілізацію фінансових результатів і підвищення ефективності управління активами.

Показник рентабельності власних коштів є важливим для власників коштів для оцінки ефективності їхніх інвестицій в підприємство. Він дозволяє порівняти потенційний дохід від інвестування коштів у підприємство з можливим доходом від вкладення цих же коштів у цінні папери інших підприємств. Показник розрахований на основі чистого прибутку підприємства, оскільки саме при розподілі чистого прибутку акціонери отримують дивіденди на вкладені кошти. Таким чином, рентабельність власних коштів вказує на те, який дохід генерується з інвестованих власниками коштів у підприємство. Чим вищий рівень рентабельності власних коштів, тим більший потенційний дохід можуть отримати власники від своїх інвестицій.

У 2021 році середньорічна сума власного капіталу становила 68,7 млрд грн. У 2022 році вона значно зменшилася до 52,4 млрд грн, що може свідчити про втрати або зниження резервів власного капіталу. У 2023 році власний капітал продовжив скорочуватися, досягнувши 22,1 млрд грн, що вказує на

суттєве послаблення фінансової стійкості підприємства.

Таблиця 2.14

**Аналіз рентабельності власного капіталу ПАТ "АрселорМіттал
Кривий Ріг" за 2021-2023 роки**

Показник	Значення		
	2021	2022	2023
Чистий прибуток, тис. грн.	25216068	-49009104	-11811030
Середньорічна сума власного капіталу, тис. грн	68715643	52382470	22114867
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу, %	36,7	-93,6	-53,4
Зміна рентабельності		-130,3	+40,2

Джерело: розрахунки автора

У 2021 році коефіцієнт рентабельності власного капіталу був на високому рівні (36,7%), що вказує на ефективність використання капіталу для отримання прибутку. У 2022 році показник став негативним (-93,6%), що свідчить про значні збитки та неефективність капіталовкладень у цей період.

У 2023 році рентабельність дещо покращилася (-53,4%), але залишалася негативною, що продовжує відображати кризові явища.

Таким чином, у 2022 році спостерігався стрімкий спад рентабельності (130,3%), що стало наслідком значних збитків і загального зниження фінансових результатів. У 2023 році відбулося покращення цього показника на 40,2%, що може свідчити про часткову стабілізацію, хоча фінансовий стан підприємства залишається проблематичним.

Аналіз рентабельності власного капіталу ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг" за 2021–2023 роки демонструє серйозне погіршення фінансової ефективності підприємства. Значні збитки у 2022 році та скорочення власного капіталу у 2023 році призвели до негативних показників рентабельності. Хоча у 2023 році відбулося часткове покращення, підприємству необхідно здійснити комплексні заходи для стабілізації фінансової ситуації та відновлення

прибутковості.

Аналіз умов кредитування дозволяє оцінити стан взаєморозрахунків базового підприємства з дебіторами та кредиторами. Співставлення оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості дає змогу зрозуміти, наскільки ефективно підприємство управляє своїм оборотним капіталом.

Якщо оборотність дебіторської заборгованості (період, за який підприємство отримує платежі від клієнтів) вища, ніж оборотність кредиторської заборгованості (період, за який підприємство розраховується з постачальниками), це може свідчити про проблеми з ліквідністю, оскільки компанія швидше оплачує рахунки, ніж отримує гроші від клієнтів. Навпаки, якщо оборотність кредиторської заборгованості перевищує оборотність дебіторської, це може свідчити про використання вигідних умов кредитування постачальниками для підтримання ліквідності.

Аналіз умов кредитування дає змогу виявити можливі проблеми з розрахунками підприємства з дебіторами та кредиторами, а також визначити шляхи їх вирішення. Висновки зроблені на основі даних таблиці 2.15.

Таблиця 2.15.

Аналіз умов кредитування ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг" за 2021-2023 роки

Показник	Значення			Відхилення	
	2021	2022	2023	2022	2023
Період оборотності дебіторської заборгованості, днів	75	139	61	+64	-78
Період оборотності кредиторської заборгованості, днів	44	113	99	+69	-15

Джерело: розрахунки автора

У 2021 році оборотність кредиторської заборгованості складала 44 дні, у 2022 році вона сповільнилася до 113 днів, а у 2023 році прискорилося до 99 днів. Протягом трьох років уповільнення оборотності кредиторської заборгованості було викликане погіршенням розрахунків з постачальниками, бюджетом і працівниками.

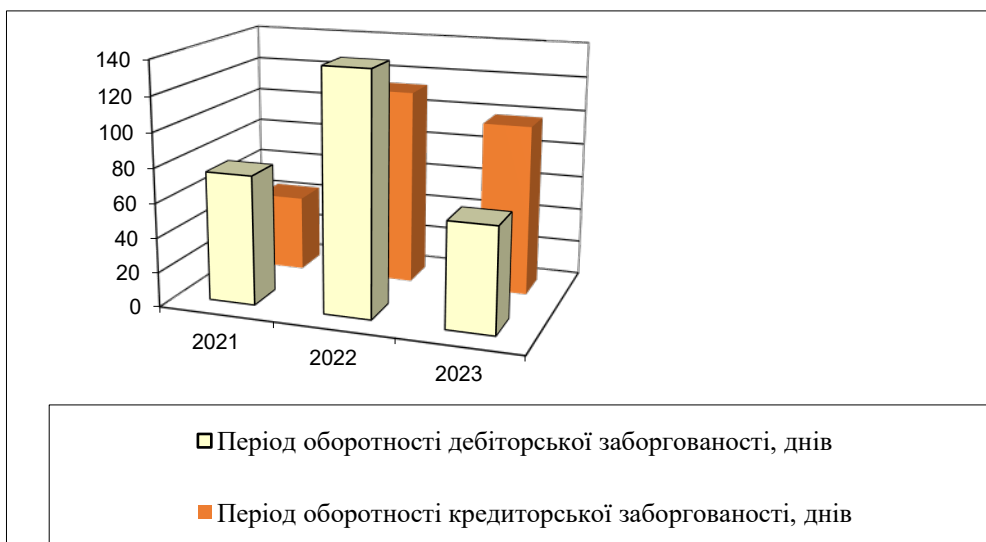

Рис. 2.3. Умови кредитування ПАТ АрселорМіттал Кривий Ріг у 2021-2023 роках

Джерело: розрахунки автора

Порівняння періодів обороту дебіторської та кредиторської заборгованості показує, що на початок 2022-2023 років підприємство мало не вигідні умови кредитування. У 2021 році 31 день кошти підприємства залишалися у використанні інших суб'єктів господарювання завдяки більш вигідним умовам кредитування (рис. 2.3).

Як видно з розрахунків, на початок 2023 року період обороту дебіторської заборгованості збільшився до 139 днів і був тривалішим, ніж період обороту кредиторської заборгованості, який становив 113 днів. Проте до початку 2024 року ситуація змінилася: період обороту дебіторської заборгованості скоротився до 61 дня, що стало меншим за період обороту кредиторської заборгованості, який становив 99 днів.

Станом на 01.01.2024 року розмір кредиторської заборгованості значно перевищував розмір дебіторської заборгованості. Таким чином, підприємство стало ефективнішим у управлінні дебіторською заборгованістю, однак збільшення кредиторської заборгованості може негативно вплинути на його фінансову ліквідність.

Показники ефективності використання основних засобів базового

підприємства наведено далі (табл. 2.16).

Таблиця 2.16

Показники ефективності використання основних засобів ПАТ

"АрселорМіттал Кривий Ріг" за 2021-2023 роки

Показник	Значення		
	2021	2022	2023
Чиста виручка від реалізації продукції, робіт, послуг, тис. грн.	109303155	43818410	41848635
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	51970777,0	35471091,5	18732461,5
Фондовіддача	2,10	1,24	2,23
Фондомісткість	0,48	0,81	0,45
Чистий прибуток, тис. грн.	25216068	-49009104	-11811030
Коефіцієнт рентабельності основних засобів, %	48,5	-138,2	-63,1
Зміна рентабельності, %		-186,7	+75,1

Джерело: розрахунки автора

Фондовіддача – це інтегральний показник, що демонструє ефективність використання основних засобів на базовому підприємстві. Він показує, яку суму виробництва або іншої діяльності вдається отримати стосовно вартості основних засобів, залучених для її здійснення. Обчислюється як співвідношення валового доходу (або аналогічних показників) до середньорічної вартості основних засобів за певний період. Вищий рівень фондовіддачі свідчить про більш ефективне використання основних засобів у виробництві або діяльності підприємства. Цей показник є ключовим для оцінки раціональності використання капітальних ресурсів, виявлення можливостей оптимізації виробничих процесів і підвищення прибутковості підприємства.

Фондомісткість, як обернений до фондовіддачі показник, демонструє вартість основних засобів на одиницю виготовленої продукції. Цей показник дозволяє оцінити, наскільки раціонально підприємство використовує основні засоби у виробничому процесі, та характеризує рівень їх забезпеченості для

досягнення виробничих цілей.

На основі наведених даних - табл. 2.16. можна зробити такі висновки:

Чиста виручка від реалізації продукції протягом 2021–2023 років значно скоротилася. У 2022 році виручка зменшилася майже вдвічі порівняно з 2021 роком (з 109303155 тис. грн до 43818410 тис. грн) через складні економічні умови та зниження виробничої активності. У 2023 році чиста виручка продовжила знижуватися, хоча темпи падіння дещо сповільнилися.

Середньорічна вартість основних засобів зменшувалася протягом трьох років. У 2023 році цей показник впав до 18732461,5 тис. грн, що втричі менше порівняно з 2021 роком, через зношення та виведення з експлуатації основних засобів.

Фондовіддача, яка демонструє ефективність використання основних засобів, суттєво знизилася у 2022 році (1,24) порівняно з 2021 роком (2,10), але у 2023 році відновилася до рівня 2,23. Це свідчить про покращення ефективності використання основних засобів у 2023 році.

Фондомісткість, яка є оберненим показником до фондівіддачі, зросла у 2022 році до 0,81, але у 2023 році знизилася до 0,45, що також підтверджує відновлення ефективності використання активів у 2023 році.

Коефіцієнт рентабельності основних засобів у 2021 році був позитивним (48,5%), однак у 2022 та 2023 роках став від'ємним (-138,2% та -63,1% відповідно). У 2023 році відбулося покращення рентабельності основних засобів на 75,1%, що свідчить про часткову стабілізацію фінансової діяльності.

Таким чином, протягом 2021–2023 років підприємство стикалося зі значними труднощами, включаючи зниження виручки, зростання збитків та зменшення рентабельності основних засобів. Однак у 2023 році спостерігалися позитивні зрушення в ефективності використання основних засобів (зростання фондівіддачі та покращення рентабельності), що свідчить про поступове відновлення діяльності підприємства після складного періоду.

2.4. Металургійна галузь України: стан та проблеми в умовах війни

2023 рік став ще одним роком випробувань для української металургії. Підприємства продовжували працювати, незважаючи на обстріли, відімкнення електроенергії, логістичні складнощі. Металургія була і залишається базовою галуззю, яка підтримує українську економіку на плаву.

Оцінимо фінансовий стан ключових металургійних підприємств України. Зокрема:

- Комбінат АрселорМіттал Кривий Ріг
- ПАТ “Каметсталь”
- “Інтерпайп Сталь”
- ПрАТ Запоріжсталь

Джерело інформації – відкрита звітність [35, 42, 48, 54]. для оцінки використовуємо дані фінансової аналітики, представленої у дод. Б, Д. Але спочатку дамо характеристику підприємствам.

«АрселорМіттал Кривий Ріг» — металургійний комбінат; публічне акціонерне товариство; найбільше підприємство гірничо-металургійного комплексу України (частка на ринку металопродукції — 20 %). Працює у складі міжнародної корпорації АрселорМіттал — найбільшого іноземного інвестора в Україні. Комбінат знаходиться у місті Кривий Ріг. Діяльність підприємства охоплює весь виробничий ланцюжок від видобутку залізної руди та виробництва коксу до виготовлення готової металопродукції.

«АрселорМіттал Кривий Ріг» спеціалізується на виробництві довгомірного прокату, зокрема, арматури й катанки, сортового прокату, кутиків, смуги та заготовки. Виробничі потужності комбінату, що має повний виробничий цикл, розраховані на щорічний випуск понад 6 млн тонн сталі, більше 5 млн тонн прокату й понад 5,5 млн тонн чавуну. «АрселорМіттал Кривий Ріг» є найбільшим експортером, 85 % готової продукції експортується.[34]

Камет-Сталь (офіційна назва — ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ») — найбільше

підприємство України повного металургійного циклу. Виробляє щорічно 5600 тис. тонн агломерату, 4350 тис. тонн чавуну, 3850 тис. тонн сталі, 3829 тис. тонн готового прокату.

У 2020 році Дніпровський коксохімічний завод увійшов до складу Групи Метінвест. У липні 2021 року розпочато процес інтеграції ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» у ПРАТ «ДКХЗ». У лютому 2022 року підприємство, що об'єднало металургійний та коксохімічний підрозділи отримало назву ПРАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ».

КАМЕТ-СТАЛЬ — це єдиний в Україні виробник катаної осьової заготовки для залізничного транспорту, шпунтових паль типу Ларсен, контактних рейок для метрополітену, сталеві смуги для алюмінієвих електролізерів. Знаходиться у місті Кам'янске, Дніпропетровська область. [41]

Інтерпайп Сталь (до 2012 року ТОВ «МЗ Дніпросталь») — металургійний електросталеплавильний завод. Це — перший металургійний завод, побудований «з нуля» за роки Незалежності в Україні, та ключовий інвестиційний проєкт компанії «Інтерпайп».

Завод є найбільш сучасним в Україні — введений в експлуатацію у 2012 р. Сума інвестицій у будівництво заводу та інфраструктурних об'єктів склала близько \$1 млрд. На заводі використовуються технології «зеленої» металургії, що відповідає жорстким європейським нормам: замкнутий цикл системи водопостачання, сучасна система газовидалення і газоочищення, система шумоізоляції.

Інтерпайп Сталь — це найбільший електросталеплавильний комплекс з виробництва круглої сталеві заготовки у Східній Європі. Підприємство забезпечує виробництво сталеві заготовки трубне і колісне виробництво компанії «Інтерпайп». З 2014 року Інтерпайп Сталь виробляє круглу сталеву заготовку також і на експорт. Це сучасний електросталеплавильний завод, який відповідає вимогам екологічного виробництва сталеві заготовки. Підприємство з моменту свого будівництва має низький рівень викидів CO₂ — нижче 250 кг/т сталі, тобто, в межах норм, які ЄС має намір досягти в рамках Європейського зеленого курсу до 2050 року. [23]

На заводі використовуються технології «зеленої» металургії:

замкнений цикл системи водопостачання. Технічна вода на виробництві очищується і використовується багаторазово, підприємство немає технічних стоків до р. Дніпро.

сучасна система газовидалення і газоочищення. Рівень викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря не перевищує європейських стандартів.

система шумоізоляції. Побудований спеціальний захисний кожух (dog-house). Ефективність системи шумоізоляції підтверджена британською компанією ERM.

Будівництво заводу дало змогу закрити екологічно брудне мартенівське виробництво та зменшити (порівняно з мартенівським способом): в 2,5 рази викиди в довкілля, споживання газу у 10 разів (з 145 м³ до 18 м³ на тону сталі), в 2,2 рази енерговитрати на тону продукції, на 60 млн кубометрів — витрати природного газу (обсяг тижневого споживання газу м. Дніпром)

Проектна потужність підприємства — 1,32 млн тон круглої сталеві заготовки на рік.

ПАТ «Запоріжсталь», спільне підприємство Групи Метінвест – комбінат з повним металургійним циклом. Спеціалізація «Запоріжсталі» — високоякісний гарячекатаний рулон і лист, холоднокатаний лист, рулон з вуглецевих і низьколегованих сталей, а також сталева стрічка, чорна жерсть, товарний чавун, товарні сляби.

Комбінат постачає продукцію до понад 50 країн світу, забезпечуючи валютні надходження до економіки України. Основними споживачами продукції комбінату є виробники зварних труб, підприємства автомобільного, транспортного, сільськогосподарського машинобудування, виробники побутової техніки.

Проектні потужності комбінату «Запоріжсталь» дозволяють виробляти близько 4,2 млн тонн чавуну, 4 млн тонн сталі, 3,7 млн тонн гарячого прокату, 1,2 млн тонн холодного прокату. За 90 років свого існування комбінат «Запоріжсталь» виробив: 256 млн тонн чавуну, 274 млн тонн сталі, 214 млн тонн прокату.

«Запоріжсталь» стабільно працює, впроваджує проекти екологічної модернізації виробничих потужностей. З 2012 року в екологічну модернізацію

«Запоріжсталі» інвестовано понад 16 млрд гривень. Найбільші з реалізованих проєктів – екологічна реконструкція аглофабрики, модернізація доменних печей з установкою сучасних аспіраційних систем ливарних дворів і бункерної естакади, будівництво єдиної в Україні лінії солянокислотного травлення в цеху холодної прокатки, введення в експлуатацію комплексу повернення промислово-злизових стоків тощо. [36]

«Запоріжсталь» є бюджетоутворюючим підприємством для регіону, одним з найбільших донорів бюджету. «Запоріжсталь» – драйвер сталого розвитку в Запорізькому регіоні. За підтримки підприємства в у Запоріжжі втілюються проєкти з культури, освіти, спорту, патріотичного виховання, благоустрою, волонтерства. Попри всі труднощі, викликані повномасштабним вторгненням РФ, «Запоріжсталь» залишається однією з опор Сил оборони України та Запорізького регіону.

Аналіз проводиться з використанням звітності зазначених підприємств, звітів про фінансові результати за 2022-2023 роки. Фінансові результати підприємств, що необхідні для розрахунку представлені у таблицях у додатку Д.

На основі даних таблиці 1 додатку Д можна зробити наступні висновки:

Динаміка доходу та чистого прибутку. Доходи ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» значно зменшилися у 2022 році порівняно з 2021 роком (майже вдвічі) та залишилися на тому ж рівні у 2023 році. Чистий прибуток у 2022 році змінився на значний збиток (-49 млрд грн), а у 2023 році збитки скоротилися до -11,8 млрд грн. Це свідчить про важкі фінансові умови протягом цих років.

Скорочення активів. У 2022 році активи компанії зменшилися вдвічі, а в 2023 році продовжили знижуватися, досягнувши 47 млрд грн. Це може бути наслідком скорочення виробничої діяльності, зниження ліквідності чи реалізації активів для покриття зобов'язань. Зменшення власного капіталу. Власний капітал компанії значно скоротився з 76,5 млрд грн у 2021 році до 16 млрд грн у 2023 році, що відображає фінансові збитки та зменшення економічної стійкості.

Ліквідність. Коефіцієнт поточної ліквідності знизився з 2,08 у 2021 році до 0,88 у 2023 році. Це означає, що підприємству складно покривати свої поточні зобов'язання. Коефіцієнт швидкої ліквідності та абсолютної ліквідності також

знизилися, що свідчить про обмежені можливості оперативного виконання фінансових зобов'язань.

Рентабельність. У 2022-2023 роках спостерігається від'ємна рентабельність активів (ROA) та власного капіталу (ROE), що свідчить про збитковість діяльності. Чиста маржа також впала до -110,32% у 2022 році, але частково покращилася до -29,14% у 2023 році.

Фінансова автономія та заборгованість. Коефіцієнт автономії знизилися з 0,72 у 2021 році до 0,34 у 2023 році, що свідчить про зростання залежності від зовнішнього фінансування. Коефіцієнт заборгованості зріс з 0,21 до 0,52 за аналізований період, що вказує на зростання фінансових ризиків.

Персонал. Кількість працівників компанії скоротилася з 18 747 осіб у 2021 році до 15 065 осіб у 2023 році, що може свідчити про зменшення штату через кризові умови.

Таким чином, ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у 2022-2023 роках зіткнулося зі значними фінансовими труднощами, зокрема збитковістю, зниженням ліквідності, зростанням заборгованості та зменшенням власного капіталу. Незважаючи на певне покращення показників у 2023 році, фінансовий стан компанії залишається складним.

На основі наданих даних для ПрАТ "Камет-Сталь" – таблиця додатку Д, можна зробити наступні висновки:

1. Фінансові результати. Дохід: Компанія демонструє стабільне зростання доходу: з 19,8 млрд грн у 2021 році до 43,1 млрд грн у 2023 році, що є позитивною тенденцією. Чистий прибуток: У 2021 році компанія мала прибуток у розмірі 120 млн грн, але у 2022 і 2023 роках вона зазнала значних збитків: -883 млн грн та -912 млн грн відповідно. Це вказує на погіршення рентабельності.

2. Активи та зобов'язання. Активи. Загальна вартість активів зросла з 20,9 млрд грн у 2021 році до 44,9 млрд грн у 2023 році, що свідчить про розширення ресурсної бази. Грошові кошти: Значне зростання грошових коштів у 2023 році до 3,2 млрд грн порівняно з попередніми роками (321 млн грн у 2021 році та 772 млн грн у 2022 році) вказує на поліпшення ліквідності. Зобов'язання: Поточні зобов'язання суттєво зросли

— з 20,3 млрд грн у 2021 році до 46,1 млрд грн у 2023 році. Це підвищує фінансове навантаження на компанію.

3. Капітал. Власний капітал став від'ємним, знизившись з 179 млн грн у 2021 році до -1,46 млрд грн у 2023 році. Це свідчить про втрату фінансової стійкості.

4. Ліквідність. Коефіцієнт поточної ліквідності зріс з 0,73 у 2021 році до 0,83 у 2023 році, але залишається нижчим за нормативне значення (≥ 1), що свідчить про недостатність оборотних активів для покриття поточних зобов'язань. Коефіцієнт абсолютної ліквідності покращився до 0,07 у 2023 році, але його значення залишається низьким, що означає обмежені можливості для швидкого виконання зобов'язань.

5. Рентабельність. Рентабельність активів (ROA) залишалася низькою протягом трьох років (0,58% у 2021 році до -2,11% у 2023 році), що вказує на низьку ефективність використання активів. Рентабельність власного капіталу (ROE) показує екстремальні значення, особливо у 2022 році (416,70%), що зумовлено від'ємним власним капіталом. Чиста маржа знизилася з 0,61% у 2021 році до -2,21% у 2023 році, що свідчить про зниження прибутковості продажів.

6. Фінансова структура. Коефіцієнт автономії є від'ємним у 2022-2023 роках, що вказує на залежність компанії від позикових коштів. Коефіцієнт заборгованості зріс з 0,98 у 2021 році до 1,03 у 2023 році, що свідчить про зростання фінансових ризиків.

7. Персонал. Кількість персоналу значно зросла у 2022 році (8 670 осіб), але скоротилася у 2023 році до 7 114 осіб, що може бути пов'язано з оптимізацією витрат.

Загальний висновок. ПрАТ "Камет-Сталь" демонструє зростання доходів і активів, але має серйозні фінансові проблеми, пов'язані зі збитковістю, зниженням ліквідності, зростанням зобов'язань і від'ємним власним капіталом. Компанії необхідно поліпшити управління витратами, ліквідністю та фінансовою стійкістю, щоб уникнути подальшого погіршення ситуації.

На основі даних для ТОВ "Металургійний завод "Дніпросталь", таблиця 3 додатку Д, можна зробити такі висновки:

1. Динаміка доходів та прибутковості. Дохід: У 2021 році дохід становив 14,4 млрд грн, після чого зменшився до 10,8 млрд грн у 2022 році. Проте в 2023 році дохід

зріс до 11,9 млрд грн. Це свідчить про відновлення після спаду.

Чистий прибуток: Прибуток зростав: з 360,7 млн грн у 2021 році до 741,9 млн грн у 2023 році. Це позитивний сигнал для компанії.

2. Ліквідність. Коефіцієнт поточної ліквідності збільшився з 0,99 у 2021 році до 1,8 у 2023 році, що свідчить про покращення здатності покривати поточні зобов'язання. Коефіцієнт швидкої ліквідності зріс із 0,92 у 2021 році до 1,5 у 2023 році. Це означає, що компанія стала більш фінансово стабільною.

Абсолютна ліквідність залишається на нульовому рівні, що може свідчити про низьку кількість грошових коштів у відношенні до короткострокових зобов'язань.

3. Рентабельність активів (ROA): Показник покращився з 1,38% у 2021 році до 2,73% у 2023 році, що свідчить про підвищення ефективності використання активів.

Рентабельність власного капіталу (ROE): Значення зросло з 12,4% у 2021 році до 15,6% у 2023 році, демонструючи ефективніше використання капіталу для отримання прибутку. Чиста маржа: Показник значно покращився: з 2,5% у 2021 році до 6,19% у 2023 році, що свідчить про зростання прибутковості продажів.

4. Фінансова структура. Коефіцієнт автономії зріс із 0,16 у 2021 році до 0,19 у 2023 році, що вказує на деяке зменшення залежності від позикових коштів. Коефіцієнт заборгованості поступово знижується (з 0,82 у 2021 році до 0,78 у 2023 році), що свідчить про покращення фінансової стабільності. Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом зріс із 0,85 у 2021 році до 1,22 у 2023 році, що вказує на кращу забезпеченість основних засобів власним капіталом.

5. Активи та зобов'язання. Активи: Незначні коливання: з 26,1 млрд грн у 2021 році до 27,2 млрд грн у 2023 році. Поточні зобов'язання знизилися з 23,8 млрд грн у 2022 році до 21,2 млрд грн у 2023 році, що є позитивною тенденцією. Довгострокові зобов'язання зросли до 802,6 млн грн у 2023 році, що потребує уваги.

6. Персонал. Кількість працівників зросла у 2022 році до 593 осіб, але трохи зменшилася у 2023 році до 575 осіб, що може свідчити про оптимізацію персоналу.

Таким чином, ТОВ "Дніпросталь" демонструє покращення фінансових показників у 2023 році. Зростання прибутку, рентабельності та ліквідності свідчать про успішну адаптацію компанії до ринкових умов. Однак низька абсолютна

ліквідність та зростання довгострокових зобов'язань потребують уваги для подальшого зміцнення фінансової стійкості.

На основі наданих даних для ПАТ "Запорізький металургійний комбінат "Запоріжсталь" – таблиця додатку Д, можна зробити наступні висновки:

1. Динаміка доходів та прибутковост. **Дохід:** У 2021 році дохід становив 86,97 млрд грн. У 2022 році спостерігається значне падіння до 46,92 млрд грн, але в 2023 році дохід зріс до 56,39 млрд грн, що може свідчити про часткове відновлення виробничої активності. **Чистий прибуток:** У 2021 році компанія мала значний прибуток (16,8 млрд грн), але 2022 і 2023 роки стали збитковими (-4,86 млрд грн у 2022 році та -3,65 млрд грн у 2023 році). Це може бути пов'язано з економічними викликами, спадом виробництва або збільшенням витрат.

2. Ліквідність. Коефіцієнт поточної ліквідності знизився з 1,79 у 2021 році до 1,43 у 2023 році. Це означає, що компанія має менше короткострокових активів для покриття своїх поточних зобов'язань. Коефіцієнт швидкої ліквідності також знизився з 1,53 у 2021 році до 1,3 у 2023 році, що вказує на зменшення ліквідних активів. Абсолютна ліквідність залишається дуже низькою (0,00–0,01), що свідчить про недостатню кількість грошових коштів для негайного покриття короткострокових боргів.

3. Рентабельність. Рентабельність активів (ROA) впала з 21,94% у 2021 році до -4,70% у 2023 році, що демонструє зниження ефективності використання активів для отримання прибутку. Рентабельність власного капіталу (ROE) також різко знизилася: з 47,09% у 2021 році до негативних значень (-9,47%) у 2023 році. Чиста маржа зменшилася з 19,33% у 2021 році до -6,47% у 2023 році, що вказує на зниження прибутковості продажів.

4. Фінансова структура. Коефіцієнт автономії зменшився з 0,58 у 2021–2022 роках до 0,47 у 2023 році, що вказує на зростання залежності від позикових коштів. Коефіцієнт заборгованості збільшився з 0,37 у 2021 році до 0,50 у 2023 році. Це свідчить про зростання зобов'язань у структурі капіталу. Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом залишався стабільним (1,69–1,75), що свідчить про відносно адекватне фінансування необоротних активів власним

капіталом.

5. Активи та зобов'язання. Активи знизилися у 2022 році (70,03 млрд грн) порівняно з 2021 роком (76,63 млрд грн), але в 2023 році знову зросли до 77,62 млрд грн. Довгострокові зобов'язання значно зменшилися з 3,76 млрд грн у 2021 році до 1,78 млрд грн у 2023 році. Поточні зобов'язання зросли до 39,12 млрд грн у 2023 році, що потребує уваги для підтримки фінансової стабільності.

6. Персонал. Кількість працівників поступово скорочувалась: з 10 255 у 2021 році до 8 560 у 2023 році. Це може свідчити про зменшення обсягу діяльності.

Таким чином, в цілому ПАТ "Запоріжсталь" демонструє складну фінансову ситуацію у 2022–2023 роках із суттєвим зниженням ліквідності, рентабельності та прибутковості. Хоча компанія зберігає стабільний рівень активів і частково покращила дохід у 2023 році, зростання короткострокових зобов'язань і негативна чиста маржа залишаються серйозними викликами. Для стабілізації ситуації потрібні заходи щодо зниження витрат, підвищення операційної ефективності та оптимізації боргового навантаження.

Узагальнення фінансово-економічного стану підприємств (2021–2023 роки)

Аналіз фінансово-економічних показників чотирьох підприємств металургійної галузі ("Камет-Сталь", "Дніпросталь", "Запоріжсталь", "АрселорМіттал Кривий Ріг") за 2021–2023 роки свідчить про суттєві виклики, спричинені внутрішніми та зовнішніми факторами, такими як економічна криза, зменшення попиту та зростання витрат.

Ключові спостереження:

1. Динаміка доходів. Усі підприємства демонструють різноспрямовану динаміку доходів. "Запоріжсталь" показала значне падіння доходів у 2022 році, але часткове відновлення у 2023 році. "Камет-Сталь" демонструє поступове зростання доходів, незважаючи на збитки. "Дніпросталь" мала стабільно нижчий дохід, ніж "Запоріжсталь", але змогла уникнути значних збитків. "АрселорМіттал Кривий Ріг" демонструє нестабільність доходів, однак зберігає позицію одного з найбільших металургійних гравців України.

2. Чистий прибуток. Лише "Дніпросталь" змогла зберегти позитивний чистий

прибуток у 2023 році, тоді як "Запоріжсталь" і "Камет-Сталь" показали збитки. "АрселорМіттал Кривий Ріг" зіткнувся зі значними збитками у 2022–2023 роках, що свідчить про суттєві виклики в операційній діяльності. Найбільший рівень збитковості серед усіх підприємств демонструє "Камет-Сталь" (-912 млн грн у 2023 році).

3. Ліквідність. Коефіцієнти ліквідності покращились у 2023 році на більшості підприємств, що свідчить про покращення управління оборотними активами. У "Дніпросталі" коефіцієнт поточної ліквідності зріс до 1,8 у 2023 році, що є найкращим результатом. "Запоріжсталь" демонструє зниження коефіцієнтів ліквідності у 2023 році, що свідчить про підвищені ризики невчасного виконання зобов'язань. "АрселорМіттал Кривий Ріг", попри зниження доходів і збитковість, зберігає відносно стабільні фінансові показники ліквідності завдяки масштабам активів.

4. Рентабельність. Рентабельність активів (ROA) та власного капіталу (ROE) знизилась у 2022–2023 роках для більшості компаній через збитковість діяльності. Найкращий рівень ROE у 2023 році показала "Дніпросталь" (15,6%), у той час як "Запоріжсталь", "Камет-Сталь" та "АрселорМіттал Кривий Ріг" залишаються на негативному рівні.

5. Заборгованість. Показники боргового навантаження зростають, особливо у "Камет-Сталь" (коефіцієнт заборгованості зріс до 1,03 у 2023 році). "Запоріжсталь" демонструє порівняно стабільну структуру боргу, але залежність від зобов'язань зросла до коефіцієнта заборгованості 0,50 у 2023 році. "АрселорМіттал Кривий Ріг", як і інші підприємства, збільшує боргове навантаження, що створює ризики фінансової нестабільності.

6. Персонал. Усі підприємства скорочують чисельність персоналу, що може свідчити про оптимізацію витрат або зменшення обсягів діяльності. Найбільше скорочення спостерігається у "Запоріжсталі" (з 10 255 у 2021 році до 8 560 у 2023 році). "АрселорМіттал Кривий Ріг" також зменшив чисельність персоналу, зберігаючи фокус на оптимізації операційних витрат.

Таким чином, можна зробити загальний висновок, що металургійна галузь

України перебуває у складній фінансовій ситуації. Більшість підприємств демонструють негативну прибутковість, особливо у 2022–2023 роках. Відбулось часткове покращення ліквідності, але цього недостатньо для стійкого фінансового розвитку. Спостерігається на всіх підприємствах зростання боргового навантаження, що створює ризики для довгострокової стабільності.

Рекомендації. Оптимізація витрат на виробництво та операційну діяльність. Залучення інвестицій для модернізації обладнання та скорочення собівартості продукції. Розробка антикризових заходів для підвищення ефективності управління активами та боргами. Зміцнення позицій на зовнішніх ринках і диверсифікація продукції для збільшення доходів.

Висновки до розділу 2

ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» – підприємство з повним металургійним циклом, до складу якого входять коксохімічне виробництво, гірничо-збагачувальне виробництво, шахтоуправління для підземного видобутку руди, а також металургійне виробництво, що включає аглодоменний, сталеплавильний і прокатний переділи.

Основною спеціалізацією підприємства є виробництво довгомірного прокату, зокрема арматури та катанки з вуглецевої та легованої сталі, а також сортового і фасонного прокату з низьколегованої сталі і спеціальних марок сталі. ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» є частиною міжнародної корпорації АрселорМіттал і належить до числа найбільших експортерів України. Підприємство займає вагомую частку ринку арматури і катанки в Україні. На світовому ринку основними конкурентами компанії є виробники з Туреччини та Китаю.

У 2022 році порівняно із 2021 роком ПАТ "Арселор Міттал Кривий Ріг" зменшив виробництво сталі у 4,1 раза, або на 3,72 млн тонн, до 1,2 млн тонн. У 2022 році також зменшилось виробництво чавуну у 3,3 раза до 1,6 млн тонн, прокату - у 4,2 раза до 1,1 млн тонн, видобуток руди - у 2,3 раза до 11,6 млн

тонн, виробництво концентрату - у 2,4 раза до 4,5 млн тонн. Через повномасштабну війну в Україні, зменшення експортних можливостей та обмеження в енергопостачанні, виробничі потужності "Арселор Міттал Кривий Ріг" впродовж 2022 року були завантажені не більше ніж на 20-25%.

2023 рік був складним для «АрселорМіттал Кривий Ріг»: було вироблено 1 млн тонн сталі, 1,5 млн тонн чавуну та 0,9 млн тонн товарного прокату. Однак найважливішим є те, що підприємство продовжує функціонувати, роблячи внесок в економіку України під час війни, і підтримує виробничі потужності в робочому стані, щоб за сприятливих умов швидко наростити обсяги виробництва.

Виручка від реалізації продукції, товарів та послуг у 2023 році становила 41848635 тис. грн без урахування ПДВ, що на 4% менше, ніж у 2022 році. Собівартість реалізованої продукції склала 50635909 тис. грн, що на 9% нижче за показник 2022 року. Валовий збиток за 2023 рік становив 8787274 тис. грн, що на 3224037 тис. грн (або на 73%) менше порівняно з 2022 роком. Збиток від операційної діяльності скоротився до 10261777 тис. грн. Чистий збиток підприємства за 2023 рік становив 11811030 тис. грн. У 2024 році «АрселорМіттал» мав намір збільшити завантаження виробничих потужностей з 25% до 50%. Зокрема, планувалось максимальне навантаження гірничого підрозділу та робота двох доменних печей. Але по факту відбулось зниження виробництва на «АрселорМіттал Кривий Ріг» у 2024 році

Попри всі труднощі, аналіз показників свідчить, що у 2022 році підприємство мало достатньо власних оборотних коштів для забезпечення господарської діяльності та своєчасного виконання зобов'язань. Однак у структурі балансу спостерігалось зростання частки заборгованості та скорочення власного капіталу через накопичення збитків. 2022 рік став, без сумніву, одним із найважчих у всій історії ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». Воєнні дії суттєво вплинули на виробничі та фінансові показники компанії.

Станом на 31.12.2023 року коефіцієнт абсолютної ліквідності підприємства становить 0,02, що значно нижче нормативних значень. Значення

коефіцієнта поточної ліквідності дорівнює 0,88, що також не відповідає нормативним значенням (1,00–2,00). Це свідчить про недостатній рівень ліквідності підприємства у 2023 році.

Фінансова стійкість погіршилася: у структурі джерел фінансування домінують запозичені кошти, частка яких становить 66%. Це підкреслює високу залежність підприємства від зовнішнього фінансування. У 2018-2019 роках ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» залучило кредит у розмірі 175 млн доларів США від ЄБРР для фінансування своєї інвестиційної програми. Для додаткової підтримки ліквідності та поповнення обігових коштів у грудні 2022 року підприємство уклало нову кредитну угоду з ЄБРР на 100 млн доларів США. У кінці 2022 року було фактично отримано 50 млн доларів США з цієї суми. Погашення заборгованості за цими кредитами відбувається відповідно до графіка і планується завершитися у 2024 році.

В абсолютних показниках обсяг власного капіталу у 2022-2023 роках скоротився через наявність непокритого збитку за результатами діяльності цих років. Загалом частка залучених коштів у структурі джерел майна становила від 31% до 66%, що включає переважно довгострокові зобов'язання та кредиторську заборгованість. Частка короткострокових кредитів залишалася мінімальною.

У 2021 році оборотність активів базового підприємства складала 319 днів. Проте у 2022 році цей показник зріс на 331 день і досягнув 651 дня через зменшення виручки від реалізації. У той же час активи підприємства також скоротилися, однак темпи зниження виручки перевищували темпи скорочення активів. Це вказує на початок фінансової кризи. У 2023 році оборотність активів пришвидшилась на 221 день — з 651 до 428 днів, що було зумовлено скороченням розміру активів, хоча скорочення виручки від реалізації мало менш значний вплив. Загальна тенденція в цей період характеризувалася уповільненням оборотності активів з 319 до 428 днів.

Аналіз показників рентабельності активів ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг" за 2021–2023 роки вказує на значне погіршення фінансових результатів у

2022 році та незначне покращення в 2023 році. Найкращі показники рентабельності отримано у 2021 році. Основною проблемою залишається низька ефективність використання активів, що спричинено суттєвими збитками. Підприємству необхідно зосередитись на заходах, спрямованих на стабілізацію фінансових результатів і підвищення ефективності управління активами.

У 2022 році діяльність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» зазнала значного впливу через повномасштабну військову агресію Російської Федерації проти України.. Логістичні труднощі стали одним із найбільших викликів. Енергетична криза, спричинена воєнними діями, також суттєво вплинула на виробничі потужності. Економічна нестабільність, падіння внутрішнього попиту та інфляційні процеси також сприяли зниженню доходів компанії. Загалом, 2022 рік став періодом глибоких викликів для компанії, що вимагали значної гнучкості та адаптації до нових умов. Хоча підприємство зберегло здатність до операційної діяльності, масштаби його роботи були суттєво обмежені зовнішніми факторами воєнного характеру.

Аналіз фінансово-економічних показників чотирьох підприємств металургійної галузі ("Камет-Сталь", "Дніпросталь", "Запоріжсталь", "АрселорМіттал Кривий Ріг") за 2021–2023 роки свідчить про суттєві виклики, спричинені внутрішніми та зовнішніми факторами, такими як економічна криза, зменшення попиту та зростання витрат.

Усі підприємства демонструють різноспрямовану динаміку доходів. "Запоріжсталь" показала значне падіння доходів у 2022 році, але часткове відновлення у 2023 році. "Камет-Сталь" демонструє поступове зростання доходів, незважаючи на збитки. "Дніпросталь" мала стабільно нижчий дохід, ніж "Запоріжсталь", але змогла уникнути значних збитків. "АрселорМіттал Кривий Ріг" демонструє нестабільність доходів, однак зберігає позицію одного з найбільших металургійних гравців України.

Чистий прибуток. Лише "Дніпросталь" змогла зберегти позитивний чистий прибуток у 2023 році, тоді як "Запоріжсталь" і "Камет-Сталь" показали збитки.

"АрселорМіттал Кривий Ріг" зіткнувся зі значними збитками у 2022–2023 роках, що свідчить про суттєві виклики в операційній діяльності. Найбільший рівень збитковості серед усіх підприємств демонструє "Камет-Сталь" (-912 млн грн у 2023 році).

Ліквідність. Коефіцієнти ліквідності покращились у 2023 році на більшості підприємств, що свідчить про покращення управління оборотними активами. У "Дніпросталі" коефіцієнт поточної ліквідності зріс до 1,8 у 2023 році, що є найкращим результатом. "Запоріжсталь" демонструє зниження коефіцієнтів ліквідності у 2023 році, що свідчить про підвищені ризики невчасного виконання зобов'язань. "АрселорМіттал Кривий Ріг", попри зниження доходів і збитковість, зберігає відносно стабільні фінансові показники ліквідності завдяки масштабам активів.

Рентабельність. Рентабельність активів (ROA) та власного капіталу (ROE) знизилась у 2022–2023 роках для більшості компаній через збитковість діяльності. Найкращий рівень ROE у 2023 році показала "Дніпросталь" (15,6%), у той час як "Запоріжсталь", "Камет-Сталь" та "АрселорМіттал Кривий Ріг" залишаються на негативному рівні.

Заборгованість. Показники боргового навантаження зростають, особливо у "Камет-Сталь" (коефіцієнт заборгованості зріс до 1,03 у 2023 році). "Запоріжсталь" демонструє порівняно стабільну структуру боргу, але залежність від зобов'язань зросла до коефіцієнта заборгованості 0,50 у 2023 році. "АрселорМіттал Кривий Ріг", як і інші підприємства, збільшує боргове навантаження, що створює ризики фінансової нестабільності.

Таким чином, металургійна галузь України перебуває у складній фінансовій ситуації. Більшість підприємств демонструють негативну прибутковість, особливо у 2022–2023 роках. Відбулось часткове покращення ліквідності, але цього недостатньо для стійкого фінансового розвитку. Спостерігається на всіх підприємствах зростання боргового навантаження, що створює ризики для довгострокової стабільності.

РОЗДІЛ 3

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОДОЛАННЯ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

3.1. Перспективи та прогнози розвитку металургійної галузі

Виробництво сталі у 2024 році перевищило прогнози, але наступного року може зменшитися на 9%, а експорт – на 16%. Стан металургійної галузі України є важливим елементом економічних прогнозів для країни. У 2023 році гірничо-металургійний комплекс забезпечував 5,7% ВВП та близько 15% від загального обсягу експорту. Безпрецедентні труднощі на третьому та четвертому роках війни, разом із несприятливою глобальною конкуренцією, формують підґрунтя для обережних та песимістичних прогнозів.

Виробництво сталі в Україні у 2024 році значно перевершило очікування. За підсумками року обсяг може досягти 7,5 млн тонн, що на 21% більше, ніж у 2023 році. Однак це все ще на 65% менше, ніж до війни, коли у 2021-му випуск сталі становив 21,4 млн тонн.

Наприкінці 2023 року запуск «Морського коридору» дозволив зменшити навантаження на транспортні шляхи західних кордонів та полегшив логістичні процеси сталевого експорту. Навесні 2024-го на АМКР було введено в експлуатацію другу доменну піч, що дало змогу збільшити експорт напівфабрикатів на 650 тис. тонн (+60%) за 11 місяців 2024 року, а експорт прокату – на 500 тис. тонн (+40%). «Морський коридор» також сприяв відновленню експорту залізної руди до Китаю. За 11 місяців 2024 року до Китаю було поставлено 13,0 млн тонн українських залізних руд, що складає 43% від загального обсягу їх експорту.

Прогнози на 2025 рік ґрунтуються на збільшених ризиках і викликах для всього гірничо-металургійного комплексу України. Сума цих викликів та їхніх негативних наслідків безпосередньо вплинуть на зменшення обсягу виробництва та експорту продукції ГМК. Додаток Е, рис. 3.1.

❖ Продовження бойових дій до кінця року
❖ Зниження цін на залізну руду і сталь
❖ Скасування виключення України з-під дії захисних квот на ринку сталі ЄС, посилення системи захисних квот у ЄС
❖ Скасування виключення України з-під дії Секції 232
❖ Необхідність імпорту коксівного вугілля
❖ Наявність електроенергії та її вартість
❖ Підвищення тарифів природних монополій (залізничні перевезення, електроенергія, газ і вода)
❖ Стагнація на внутрішньому ринку

Рис. 3.1. **Ключові ризики для металургійної галузі у 2025 році**

Джерело: [5, 14, 15]

У 2025-му прогнозується зниження цін. Глобальний ринок сталі та сировини перебуває у стані кризи. Зростання експорту сталі з Китаю збіглося із періодом низького попиту на ключових ринках. За підсумками року експорт сталі з Китаю може зрости на 25%, досягнувши 115-118 млн тонн, включно з напівфабрикатами. Водночас у ЄС очікується зниження активності у галузях, що споживають сталь, на 3-4%. Це вже спричинило падіння цін на плоский прокат у ЄС на 11% у 2024 році, залишивши багатьох виробників на межі платоспроможності. Оскільки близько 80% української сталевих продукції експортується саме до ЄС, скорочення попиту та падіння цін у цьому регіоні негативно впливають на виробничі обсяги в Україні.

У 2025 році очікується зниження споживання сталі в Китаї на 1,5%. При цьому експорт Китаю, ймовірно, залишатиметься високим і становитиме близько 100 млн тонн, що посилить тиск на глобальні ціни. Прогнозується, що зниження цін у 2025 році становитиме приблизно 0,7%, з можливим частковим відновленням у другій половині року. Зокрема, ціни на плоский прокат у ЄС можуть знизитися ще на 4%.

У 2024 році середня ціна на залізну руду (ЗРС) у Китаї знизилася на 10%, до

\$110 за тону Fe62%. У 2025-му очікується подальше зниження цін. Через системне скорочення потужностей у Китаї та стагнацію попиту на сталь ринок ЗРС залишатиметься в умовах високої волатильності. Надлишкові запаси та потенційний надлишок постачання можуть призвести до падіння цін на ЗРС на 13-14%, до \$95 за тону.

Падіння цін на ЗРС погіршує конкурентоспроможність вертикально інтегрованих українських виробників сталі, для яких сегмент залізної руди є ключовим джерелом прибутковості. Зниження маржинальності по всьому виробничому ланцюжку може призвести до скорочення обсягів експорту сталі з України. Попередній 2024 рік став локальним піком експорту сталі та залізної руди з України. Прогнозується, що 2025 року експорт сталі зменшиться. Основними причинами є очікуване погіршення цінової ситуації та хвиля посилення імпорتنих обмежень у світі.

Ключовим чинником зростання експорту сталі у 2024 році був експорт напівфабрикатів. Однак наступного року обсяги цього експорту можуть скоротитися на 300-500 тис. тонн через економічні фактори. Дешевша залізна руда та порівняно дорогий брухт зробили вигідним експорт квадратної заготовки. У четвертому кварталі 2024 року активний експорт заготовки з Китаю знизив ціни на брухт, що негативно вплине на глобальний експорт заготовки, включно з українським. Складна ситуація на внутрішньому ринку призвела до зупинки доменної печі на «АрселорМіттал Кривий Ріг», яка продовжує працювати з однією піччю. Експорт чавуну вже третій рік поспіль становить 1,3 млн тонн і, ймовірно, збережеться на цьому рівні у 2025 році. Можливе зміщення напрямків експорту на користь США, де ринок пропонує вищу прибутковість у порівнянні з Європою.

Розвиток «морського коридору» значно сприяв експорту, хоча основний приріст відбувся за рахунок сусідніх країн ЄС завдяки доступу залізницею. Продовження режиму виключення України з-під імпорتنих мит в ЄС, що закінчується в червні 2025 року, є серйозним ризиком.

Постачання коксового вугілля залишається важливим ризиком для металургів. У 2024 році 66% ринку забезпечувало шахтоуправління «Покровське». Через

бойові дії його діяльність може бути зупинена, що змусить шукати заміну 2,5 млн тонн коксівного вугілля. Імпорт можливий, але дорожчий: наприклад, австралійське вугілля може підвищити собівартість сталі на 10-12%. Це зробить економічну доцільність імпорту сумнівною, що може обмежити виробництво сталі та експорт продукції.

Низькі ціни на ЗРС. Ціна в \$95 може зробити експорт залізорудної продукції до Китаю нерентабельним. Висока доларова інфляція в Україні та дорогі енергоресурси значно підвищили витрати компаній. Наступного року експорт ЗРС може скоротитися на 15%, до 27 млн тонн.

Активність бойових дій. Завершення бойових дій може трохи знизити транспортні витрати на експорт ЗРС, але ефект не буде швидким. Ризики в Чорному морі залишаються високими через мінні загрози та брак суден. За оптимістичного сценарію експорт сталі з України у 2025 році зменшиться на 600-700 тис. тонн. Але існує безліч ризиків, які можуть значно погіршити ситуацію. Завершення війни — єдина перспектива для покращення.

Європейська металургія переживає кризу, що впливає й на Україну. За нашими оцінками, у 2025 році виробництво сталі може скоротитися на 9,3%, до 6,8 млн тонн. Деякі підприємства можуть повністю припинити діяльність. Застій внутрішнього ринку, погіршення умов експорту та проблеми з постачанням залишаються основними перешкодами для розвитку галузі.

Завершення бойових дій може лише частково покращити ситуацію, і це станеться не раніше, ніж через рік. У 2025 році для ГМК України прогнозується надзвичайно складний період. [5]

Перспективи базового підприємства на 2025–2026 роки.

За словами генерального директора ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» Мауро Лонгобардо, попит на продукцію підприємства в Україні в перший рік після закінчення війни може досягти 60% від довоєнних обсягів і зростатиме щороку на 20–30%. У перший повоєнний рік основні зусилля будуть спрямовані на розробку проектів та проведення тендерів.

До війни внутрішній ринок становив максимум 20% виробництва

підприємства, проте після завершення воєнних дій очікується значне збільшення цього показника. Водночас Україна може зіткнутися з нестачею ресурсів для реалізації кількох великих проектів одночасно, що було помітно ще у 2021 році.

Пріоритети для підприємства. Європа стає основним експортним ринком для ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». Проте підприємство визнає, що відразу після завершення війни не зможе повністю відповідати всім екологічним та нормативним вимогам ЄС. Мауро Лонгобардо наголосив на необхідності тимчасового звільнення українських металургійних компаній від фінансових зобов'язань у рамках СВМ із збереженням вимог до звітування. [20]

Основні перспективні напрямки розвитку ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

Освоєння найближчих ринків збуту металопродукції (країни ЄС, СНД), що дозволить зменшити витрати на транспортування, позитивно вплинувши на собівартість. Також передбачається розвиток нових ринків збуту, таких як південно-східна Азія, Африка, Латинська Америка.

Розширення асортименту, зокрема розробка і випуск нових марок сталі, а також впровадження нових послуг покращеної якості. Окрім того, важливим напрямком є сертифікація продукції для виходу на міжнародні ринки.

Модернізація виробництва, яка включає масштабну програму оновлення, зокрема закриття агломераційного цеху металургійного виробництва та застарілих коксових батарей №1, 2. Впровадження нових інвестиційних проектів сприятиме стабільності виробництва, зменшенню собівартості продукції і зниженню впливу на навколишнє середовище.

Разом із тим реалізація програм перспективного розвитку підприємства залежить від тривалості та наслідків воєнних дій в Україні, які на даний момент залишаються непередбачуваними.

Виробничий процес у галузі металургії вимагає значних ресурсів і створює серйозний негативний вплив на довкілля через відходи, які виникають під час видобутку сировини, забруднення ґрунтів, водою та

викиди шкідливих речовин в атмосферу. Підприємство застосовує спеціальні заходи для зниження цього впливу.

Система екологічного менеджменту, яка відповідає вимогам міжнародного стандарту ISO 14001:2015, використовується як основний інструмент для врахування екологічних аспектів у плануванні виробничої діяльності. Ця система охоплює всі виробничі підрозділи. Щороку в ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» реалізується набір заходів, спрямованих на зменшення впливу виробничих процесів на навколишнє середовище. Екологічні проекти є частиною програм будівництва та модернізації виробництва.

Для забезпечення енергоефективності й енергобезпеки підприємство впроваджує систему енергетичного менеджменту відповідно до міжнародного стандарту ISO 50001:2011, що дозволяє поступово покращувати енергетичну систему.

Будучи однією з провідних сталеливарних і гірничодобувних компаній, яка працює більш ніж у 60 країнах світу, а також відповідальним діловим партнером, компанія «АрселорМіттал» приділяє значну увагу дотриманню міжнародних стандартів етики та законодавства своїми співробітниками.

Попри складнощі, спричинені війною, «АрселорМіттал Кривий Ріг» працює над створенням бази для повоєнних змін, підтримує перспективи «зеленого» переходу і зберігає стабільність у питаннях зайнятості. Підхід ESG для компанії є основою її стратегії і враховує потреби громади, співробітників і відповідність європейським стандартам, таким як директива CSRD.

Як і багато інших галузей, підприємство працює в складному середовищі із винятковими викликами. [19]

Один із головних пріоритетів підприємства – забезпечення стабільної роботи. Енергоресурси відіграють ключову роль у діяльності, і гарантування їхнього надійного постачання стало основним викликом.

Для вирішення проблеми енергопостачання розглядаються можливості співпраці з енергетичними компаніями для розвитку відновлюваних джерел

енергії, таких як вітрові чи сонячні електростанції, у безпосередній близькості до заводу в Кривому Розі. Реалізація цього проєкту може не лише забезпечити стабільність енергопостачання, а й сприяти переходу до низьковуглецевого виробництва.

Попри поточну війну та численні обмеження, «АрселорМіттал Кривий Ріг» продовжує закладати основу для значних трансформацій. До війни планувалося інвестувати \$2 млрд протягом п'яти років у виробництво «зеленої» сталі. Хоча часові рамки змінилися, стратегічний курс залишається незмінним. Використання електричних і низьковуглецевих технологій дозволить задовольнити зростаючий попит на екологічно чисту сталь у Європі, яка є основним ринком компанії.

Відновлення України після війни відкриє для підприємства унікальну можливість зробити значний внесок у цей процес. Продукція АМКР відіграє ключову роль у реалізації інфраструктурних, житлових та енергетичних проєктів, які стануть основою повоєнного відновлення. У світовому контексті перехід до екологічно чистих матеріалів змінює сталеливарну промисловість. У відповідь на ці зміни компанія не лише задовольняє запити ринку, а й формує свій імідж як лідера нової індустріальної епохи.

Ще одним важливим пріоритетом ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» є забезпечення стабільності трудового колективу. Попри труднощі, пов'язані з мобілізацією та загальною невизначеністю, підприємство працює над збереженням і підтримкою своїх працівників. Їхній досвід та знання будуть критично важливими для розширення виробничих можливостей у разі покращення обставин. Серед заходів, спрямованих на вирішення кадрових викликів, підприємство збільшило частку жінок на різних посадах, що сприяє гендерному різноманіттю. Будь-який кандидат, незалежно від статі, може претендувати на посаду за наявності необхідної кваліфікації.

Крім того, АМКР реалізує програму підтримки ветеранів у процесі адаптації до цивільного життя. Наразі понад 3 тисячі працівників підприємства проходять службу в лавах ЗСУ.

3.2. Відновлення економічної діяльності базового підприємства у післякризовий період

Стратегічною метою підприємства є постійне удосконалення процесів діяльності та забезпечення вигоди зацікавленим сторонам.

Для досягнення результативної діяльності використовуються основні принципи:

- планування на довгострокову перспективу;
- постійний моніторинг та аналіз навколишнього середовища;
- визначення супутніх короткострокових та довгострокових ризиків та застосування загальної стратегії комбінату для їх зниження;
- регулярна оцінка відповідності поточних планів та процесів та здійснення відповідних коригуючих та попереджаючих дій;
- підтримка процесів для іновацій та безперервного удосконалення.

ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» прогнозує, що за підсумками 2024 року його збитки в грошових коштах складуть приблизно \$100 млн. На початку року підприємство прагнуло досягти cash neutral позиції, яка дозволила б обійтися без додаткових грошових вливань від материнської компанії. Однак це завдання виконати не вдалося. При цьому капітальні інвестиції, необхідні для виживання підприємства у воєнний час, оцінюються в \$150 млн на рік, хоча перед війною у 2022 році планувалося інвестувати \$500-550 млн.

Наразі «АрселорМіттал Кривий Ріг» має значні стратегічні витрати, зокрема, будівництво хвостосховища «Карта III». Без його завершення підприємство не зможе продовжувати видобуток руди.

Також необхідно враховувати непередбачувані ситуації. У червні 2024 року на комбінаті стався blackout, після якого виникла пожежа на коксовій батареї №5. З того часу вона не працює. Для відновлення її функціональності знадобилося б додатково \$10-15 млн, оскільки підприємству довелося закуповувати кокс, який воно раніше виробляло самостійно.

Ці фактори не дозволили підприємству в 2024 році скоротити свої збитки до нуля. Наразі «АрселорМіттал Кривий Ріг» підтримується фінансовою допомогою материнської компанії ArcelorMittal, але основна мета залишається незмінною – перейти на самофінансування. Однак досягти цієї мети ускладнюють постійні зміни тарифів. Наприклад, витрати на електроенергію в 2024 році склали 70% від загального обсягу збитків підприємства. Ситуація ускладнюється й іншими чинниками. Український ГМК зіштовхується зі зростанням тарифів, які запроваджують природні монополії для компенсації власних втрат, дефіцитом робочої сили через мобілізацію та низькими світовими цінами на сталь. Усе це призводить до скорочення обсягів виробництва і зниження конкурентоспроможності українських металургів.

За прогнозами, у першому кварталі 2025 року «АрселорМіттал Кривий Ріг» працюватиме лише однією доменною піччю. У 2024 році завантаження металургійних потужностей підприємства становило 30%, а гірничих – 70-75%. [21]

Основним фактором, що визначає розмір чистого прибутку підприємства, є дохід (виручка) від реалізації продукції, який демонструє ринковий попит на продукцію, повернення вкладених у виробництво коштів і можливість продовження нового виробничого циклу. Для розрахунків приймемо, що темп зростання чистої виручки складе 15% у 2024 році та 12% у 2025 році. Це відповідає планам керівництва щодо збільшення обсягів виробництва до 50% від довоєнних потужностей. Разом із зростанням виручки прогнозується збільшення собівартості основних видів продукції. Це зумовлено збільшенням обсягів виробництва, подорожчанням сировини та виконанням заходів Інвестиційної програми розвитку підприємства. Передбачено, що темп зростання собівартості складе 2% у 2025 році.

Прогноз обсягу продажу, що є відправною точкою всього процесу прогнозування, дозволяє отримати такі дані:

— планові витрати, пов'язані з реалізацією продукції та

маркетинговими рішеннями;

— потреби у трудових і матеріальних ресурсах, необхідних для виконання планів виробничих потужностей.

Відповідно до методики прогнозування, розробленої Брігхемом Є., прогноз обсягів продажу має починатися з аналізу показників за останні 2-3 роки, використовуючи графіки. На основі минулих трендів, прогнозів щодо виробництва нової продукції та оцінки загальноекономічної ситуації можна визначити темпи зростання продажу та очікуваний прибуток.[8]

Особливу увагу слід приділяти точності прогнозів, табл. 3.1. Надмірний оптимізм у прогнозах може призвести до накопичення невикористаних виробничих потужностей і оборотного капіталу, що обтяжить діяльність підприємства.

Таблиця 3.1.

Вихідні дані для прогнозування фінансових результатів ПАТ

"АрселорМіттал Кривий Ріг"

Показник	Сума, тис.грн				
	2021	2022	2023	2024 прогноз	2025 прогноз
Чистий дохід (виручка) від реалізації (товарів, робіт, послуг)	109303155	43818410	41848635	48125930	53901042
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	74561304	55829721	50635909	50635909	51648627
Валовий прибуток (збиток)	34741851	-12011311	-8787274	-2509979	2252415
Чистий прибуток (збиток)	25216068	-49009104	-11811030	-4212000	

Джерело: розрахунки автора

Будь-який прогноз фінансових вимог повинен включати визначення: розміру необхідних грошових фондів протягом даного періоду, частини цих фондів, які будуть утворені з внутрішніх джерел протягом аналогічного періоду; потреби у зовнішніх джерелах фінансування, за мінусом утворених

фондів від необхідних.

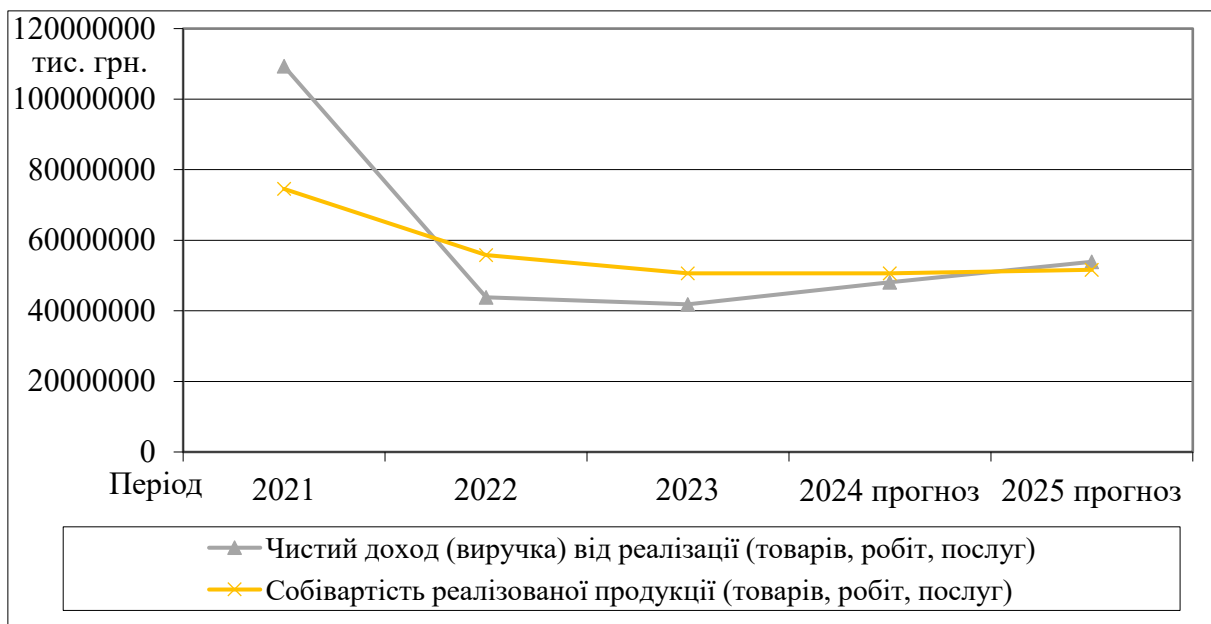

Рис. 3.2. Фактичні та прогнозовані показники виручки та собівартості

Джерело: розрахунки автора

Для оцінки потреб у зовнішньому фінансуванні доцільно застосовувати метод проєктованого фінансового звіту. Цей метод передбачає прогнозування потреб у активах на поточний період, визначення зобов'язань (пасивів) та власного капіталу, які можуть бути сформовані за нормальних умов діяльності. Різниця між прогнозованими активами та пасивами, а також капіталом дозволяє визначити додатково необхідні фонди (ДНФ).

Процедура передбачає наступні етапи:

- складання прогнозу звіту про прибуток;
- прогнозування балансу;
- розрахунок додатково необхідних фондів. [8]

Етап 1. Прогноз звіту про прибуток. На цьому етапі складається прогноз звіту про прибуток на поточний рік, щоб визначити розмір нерозподіленого прибутку підприємства. Розглянемо застосування цього методу на прикладі базового підприємства. За прогнозами, продажі мають зрости на 15% у 2024 році та на 12% у 2025 році. Водночас витрати збільшаться на 2% у 2025 році у порівнянні з попереднім роком. У перших трьох рядках стовпчика 3

представлено прогнозований обсяг продажу, операційні витрати та амортизаційні відрахування.

Таблиця 3.2

**Фактичний і прогнозований звіти про прибутки ПАТ
«АрселорМіттал Кривий Ріг»**

Стаття	Фактично на 01.01.2024, тис. грн.	Базис прогнозу	Прогноз на 2024 рік, тис. грн.	Базис прогнозу	Прогноз на 2025 рік, тис. грн.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	41848635	1,15	48125930	1,12	53901042
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	50635909	1,00	50635909	1,02	51648627
Валовий: прибуток	-8787274	розрах	-2509979	розрах	2252415
Інші операційні доходи	429403	→	429403	→	429403
Адміністративні витрати	1679688	1,15	1931641	1,02	1970274
Витрати на збут	33255	→	33255	→	33255
Інші операційні витрати	190963	→	190963	→	190963
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	-10261777	розрах	-4236435	розрах	487326
Інші фінансові доходи	48123	розрах	24435	→	24435
Фінансові витрати	1508095		0		0
Інші витрати	0	→	0	→	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	-11721749	прогноз табл. 3.1	-4212000	розрах	511761
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-89281	розрах	0	розрах	92117
Чистий фінансовий результат: прибуток	-11811030	розрах	-4212000	розрах	419644

Джерело: розрахунки автора

Прибуток до вирахування податків та відсотків обчислюється як різниця між доходами та витратами. Водночас платежі за нарахованими відсотками

переносяться зі стовпчика 1 до стовпчика 3. Далі визначається прибуток після сплати податків та чистий прибуток до виплати дивідендів.

Дивіденди, що виплачуються за акціями, залишаються незмінними до ухвалення підприємством рішення про додатковий випуск акцій і також переносяться зі стовпчика 1. Завершальним етапом є розрахунок чистого прибутку підприємства. Після впровадження запропонованих змін, чистий збиток ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг" у 2024 році скоротиться з 11 811 030 тис. грн до 4 212 000 тис. грн. У 2025 році, згідно з прогнозами, підприємство зможе вийти на прибутковий рівень. Очікувана сума чистого прибутку складе 419 644 тис. грн, що означає зростання на 4 631 644 тис. грн порівняно з попереднім роком.

Однак такий результат можливий лише за сприятливих умов та за умови подолання ризиків, описаних у попередньому параграфі роботи.

Отриманий нерозподілений прибуток буде використаний протягом року як джерело фінансування певних напрямів поточної діяльності. Зокрема, кошти планується спрямувати на реалізацію інвестиційної програми, яка передбачає модернізацію та відновлення виробничих потужностей. Це включатиме придбання гірничо-транспортного устаткування, відновлення сировинної бази підприємства, реконструкцію та оновлення обладнання.

3.2. Прогнозування фінансової стабільності та оцінка ризиків

Етап 2. Прогнозування балансу. Якщо обсяг продажу продукції підприємства зростатиме, це спричинить збільшення активів.

Ступінь використання виробничих потужностей у 2022–2023 роках становив 25–30%. Для забезпечення вищого рівня продажу всі статті активів повинні зростати. Для проведення операцій буде необхідно мати більше грошових коштів. Зростання продажу сприятиме збільшенню дебіторських

рахунків, потреби в додатковому оборотному капіталі, а також придбання нового обладнання та верстатів.

Якщо продаж зростає, це також призводить до збільшення закупівлі сировини, що автоматично спричиняє зростання кредиторських рахунків. Для виконання більшого обсягу робіт знадобиться додаткова робоча сила, що своєю чергою призведе до зростання оподаткованого прибутку. У зв'язку з цим зростатимуть також нарахована заробітна плата та податкові платежі. Автоматичні (спонтанні) пасивні рахунки будуть збільшуватися пропорційно зростанню продажу.

Нерозподілені прибутки також зростатимуть, хоча й не в тому ж темпі, що продаж. Наприклад, якщо підприємство отримує прибуток і частину спрямовує у виробництво, нерозподілені прибутки будуть збільшуватися навіть за умов зниження продажу. Новий обсяг нерозподілених прибутків складається з попереднього рівня плюс доповнення до нерозподілених прибутків.

Узагальнюючи:

— Вищий рівень продажу потребує зміцнення активів.

— Часткове зростання активів може бути профінансоване за рахунок автоматичного збільшення кредиторських рахунків, накопичених платежів та нерозподілених прибутків.

— Брак фінансування слід покривати із зовнішніх джерел шляхом отримання позик.

Таблиця 3.3. містить фактичний баланс 2023 року та проєктований баланс на 2024 та 2025 роки.

Для прогнозу балансу використовуємо таку ж саму методику, яку використовували при розробці проєктованого звіту про прибуток. Ті статті балансу, що, як очікується, зростатимуть прямо пропорційно до продажу, множаться на коефіцієнт 1,15 для отримання первісного прогнозу на 2024 рік.

Прогноз рахунків пасивів, що автоматично зростають (кредиторські рахунки та рахунки накопичених платежів), поданий у стовпчику 3.

Таблиця 3.3

Фактичний та прогнозований баланс ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Статті	Фактично на 01.01.2024, тис. грн.	1+g продаж	Прогноз на 2024 рік, тис. грн.		Друге положення на 2019 рік, тис. грн.	1+g продаж	Прогноз на 2025 рік, тис. грн.		Друге положення на 2020 рік, тис. грн.
			Первісне положення	ДНФ			Первісне положення	ДНФ	
Готівкові кошти	523938	1,15	602529	→	602529	1,12	674832	→	674832
Дебіторські рахунки	9839064	1,15	11314924	→	11314924	1,12	12672714	→	12672714
Матеріальні оборотні активи	10842192	1,15	12468521	→	12468521	1,12	13964743	→	13964743
Інші оборотні активи	496247	1,15	570684	→	570684	1,12	639166	→	639166
Валові поточні активи	21701441		24956657		24956657		27951456		27951456
Необоротні активи	25330277	1,15	29129819	→	29129819	1,12	32625397	→	32625397
Валові активи	47031718		54086476		54086476		60576853		60576853
Кредиторські рахунки	9339115	1,15	10739982	0	10739982	1,12	12028780		12028780
Векселі до оплати	0	→	0	+0,0	0	→	0		0
Рахунки накопичуваних платежів	15277247	1,15	17568834	-7520280	10048554	1,12	11254381	0,0	11254381
Валові поточні пасиви	24616362		28308816	-7520280	20788537		23283161	0,0	23283161
Довгострокові зобов'язання	6398562	→	6398562	0,0	6398562	→	6398562	0,0	6398562
Валовий борг	31014924		34707378	-7520280	27187099		29681723	+0	29681723
Нерозподілені прибутки	-15094583	табл. 3.2.	-4212000	0,0	-4212000	табл. 3.2.	-4212000	+3 995 753	-216247
Акціонерний капітал	31111377	→	31111377	→	31111377	→	31111377	→	31111377
Валові пасиви та акціонерний капітал	47031718		61606755	-7520280	54086476		56581100	3995753	60576853
Додатково необхідні фонди			-7520280				3995753		

Висновки по таблиці 3.3. Загальні активи зростають на прогнозований період, що відповідає очікуваному збільшенню обсягів продажу на 15% у 2024 році та на 12% у 2025 році. Оборотні активи, включаючи готівкові кошти, дебіторські рахунки та матеріальні оборотні активи, збільшуються пропорційно до зростання продажу.

Поточні пасиви зростають відповідно до прогнозованого збільшення кредиторської заборгованості та рахунків накопичуваних платежів. Довгострокові зобов'язання залишаються на постійному рівні у 2024 і 2025 роках, що свідчить про відсутність нових довгострокових зобов'язань.

Додатково необхідні фонди (ДНФ). У 2024 році підприємство не потребує додаткового фінансування завдяки скороченню рахунків накопичуваних платежів на 7 520 280 тис. грн, що компенсує зростання активів. У 2025 році прогнозується потреба в додаткових фондах у розмірі 3995753 тис. грн для забезпечення зростання активів. І додаткові потреби прогнозується покрити за рахунок чистого прибутку. Або, за умови не сприятливого розвитку ситуації, за рахунок коштів материнської компанії.

Нерозподілений збиток, за результатами прогнозів, суттєво зменшується з -15 094 583 тис. грн на початок 2024 року до -4 212 000 тис. грн у 2024 році. У 2025 році очікується скорочення збитків до -216 247 тис. грн завдяки покращенню фінансових результатів та зростанню продажів.

Рівень акціонерного капіталу залишається незмінним протягом 2024 та 2025 років на рівні 31 111 377 тис. грн, що свідчить про стабільність у цьому компоненті.

Часткове фінансування зростання активів у 2024 році здійснюється за рахунок оптимізації внутрішніх джерел (зниження рахунків накопичуваних платежів). У 2025 році зростання активів вимагає додаткового зовнішнього фінансування для підтримки операційної діяльності.

Тобто, загальна ситуація виглядає так. У 2024 році компанія демонструє ефективне управління пасивами, що дозволяє уникнути потреби в зовнішньому фінансуванні. У 2025 році очікується перехід до майже

беззбиткової діяльності, однак необхідність у додаткових фондах свідчить про важливість підтримання доступу до зовнішніх джерел фінансування.

Таким чином, прогнозовані показники діяльності підприємства на 2024–2025 роки демонструють поступове покращення фінансового стану ПАТ АрселорМіттал Кривий Ріг та вихід із зони значних збитків. У 2024 році очікується суттєве зменшення чистого збитку, що дозволить підприємству уникнути потреби в додаткових фондах завдяки внутрішній оптимізації (скорочення рахунків накопичуваних платежів).

У 2025 році прогнозується перехід до майже беззбиткової діяльності, зменшення збитків до -216 247 тис. грн, а також зростання активів на 12% порівняно з попереднім роком. Проте для досягнення прогнозованого рівня необхідно залучити додаткові фонди у розмірі 3995753 тис. грн, що зумовлено збільшенням операційної активності, обсягів продажу та необхідністю фінансування оборотного капіталу.

Стабільний акціонерний капітал та ефективне управління пасивами є позитивними факторами, які сприяють підтриманню фінансової стабільності. Водночас зростання продажу потребує подальшого підвищення рівня активів, що може забезпечити виконання планів підприємства.

Загалом підприємство демонструє перспективи поступового відновлення та виходу на прибутковість за умови дотримання сприятливих умов та реалізації запланованих заходів з оптимізації фінансової діяльності.

Підприємство ухвалює рішення щодо джерел фінансування, спираючись на такі фактори: цільова структура капіталу; вплив короткострокових позичок на поточний коефіцієнт ліквідності; ринкові умови боргових зобов'язань та акціонерного капіталу; обмеження, передбачені борговими договорами.

Операційна діяльність підприємства супроводжується численними ризиками, що посилюються з розширенням масштабів та диверсифікацією виробництва. Рівень цих ризиків прямо залежить від прагнення менеджменту підвищити операційний прибуток. Сукупність цих ризиків, що мають значний вплив на підприємство, визначається як "операційні ризики". Вони є основною

складовою господарських ризиків.

Основні операційні ризики та заходи з їх мінімізації:

Ризик, пов'язаний з охороною праці та безпекою. Заходи: реалізація програми «Оберіг», досягнення третього рівня стандартів АрселорМіттал з безпеки, інвестиції у заходи охорони праці, тренінги працівників, впровадження ініціативи «Сміливе лідерство».

Ринковий ризик. Заходи: поліпшення якості продукції, дослідження потреб клієнтів, диверсифікація ринків збуту, розширення асортименту, розвиток дистриб'юторської мережі в Україні.

Податковий ризик. Заходи: моніторинг змін законодавства, ефективна комунікація з податковими органами для уникнення непорозумінь.

Екологічний ризик. Заходи: моніторинг викидів, контроль утилізації відходів, реалізація плану капітальних інвестицій для зменшення забруднення.

Ризик постачання. Заходи: моніторинг ринків сировини, формування резервних запасів, диверсифікація постачальників.

Логістичний ризик. Заходи: аналіз ринку логістичних послуг, пошук альтернативних маршрутів.

Політичний ризик. Заходи: підтримання зв'язків із державними органами та громадськістю, дотримання вимог законодавства.

Через повномасштабне вторгнення Росії в Україну в 2022 році операційні ризики підприємства значно зросли. Вторгнення спричинило руйнування інфраструктури, переміщення населення та перерви в економічній діяльності. Роботу портів Чорного моря було заблоковано, а експортні операції через морські порти призупинено. Також підприємство зіткнулося зі значними обмеженнями у постачанні електроенергії через атаки на енергетичну інфраструктуру.

У березні 2022 року керівництво вирішило призупинити металургійне виробництво для забезпечення безпеки працівників. З квітня 2022 року діяльність поступово відновлювалася, досягнувши рівня 20–25% довоєнного виробництва, при цьому вдалося уникнути масових скорочень персоналу.

Підприємство почало використовувати альтернативні маршрути експорту через західний кордон України.

Надалі підприємство планує оптимізувати виробничі процеси та реалізувати критичні інвестиційні проекти для забезпечення стабільності, безпеки та екологічності виробництва.

Ситуація залишається невизначеною, і підприємство продовжує стежити за подіями, реагуючи на виклики та мінімізуючи ризики.

Оцінити ризики можливо за допомогою статистичних методів. Принципово рівень будь-якого ризику оцінюється на основі такого алгоритму:

$$PP = MP * FB, \quad (3.1)$$

де PP – рівень ризику;

MP – можливість виникнення ризику;

FB – розмір можливих фінансових утрат при реалізації ризику.

Аналіз можливості виникнення ризику ґрунтується на використанні таких показників: середньоквадратичне відхилення, коефіцієнт варіації.[7]

Середньоквадратичне відхилення є найбільше поширеним показником оцінки можливості виникнення ризику. Цей показник характеризує міру змін прибутків по визначеній господарській операції і розраховується по формулі (3.3):

$$\sigma = \sqrt{\sum_{i=1}^n (R_i - \bar{R})^2 * p_i}, \quad (3.2)$$

де σ - середньоквадратичне відхилення;

R_i - конкретне значення прибутків;

\bar{R} - середнє значення прибутків;

p_i - значення частоти виникнення відповідних прибутків;

n - число спостережень.

Коефіцієнт варіації (CV) дозволяє визначити можливість виникнення окремих видів ризиків по формулі (3.3)

Таблиця 3.4.

Визначення операційного ризику ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг" на 2025 рік

Дата	Сума валового прибутку (Ri)	Ймовірність (Pi)	Очікуваний розмір валового прибутку (Ri*Pi)	(Ri-R)	(Ri-R)*(Ri-R)	(Ri-R) * (Ri-R) * Pi
2020	4651154	0,10	465115	-2634253	6939289263147	693928926315
2021	34741851	0,25	8685463	5586094	31204449249188	7801112312297
2022	-12011311	0,30	-3603393	-6702762	44927015412401	13478104623720
2023	-8787274	0,25	-2196819	-5296187	28049596474160	7012399118540
2024	-2509979	0,10	-250998	-3350366	11224954679212	1122495467921
РАЗОМ		1,00	3099368			30108040448793

Середньоквадратичне відхилення	5487079	Катастрофічний рівень ризику
Коефіцієнт варіації	1,77	
Очікувана сума валового прибутку у 2025 році, тис. грн	-2387711	

Джерело: розрахунки автора

$$CV = \frac{\sigma}{R} \quad (3.3)$$

Аналіз розміру можливих фінансових утрат при реалізації ризику визначається сумою вкладеного капіталу в здійснення даної операції, очікуваною сумою прибутку або доходу по ній.

По розміру можливих фінансових утрат виділяють чотири групи операцій:

- безризикові,
- із припустимим ризиком,
- із критичним рівнем ризику,
- із катастрофічним рівнем ризику.

Визначимо операційний ризик – ризик отримання валового прибутку-збитку у 2025 році. Основою розрахунків є визначення можливостей збільшення валового прибутку підприємства. Джерелом інформації є звіт про фінансові результати підприємства. У якості вихідних даних узяті суми валового прибутку за 2020-2023 роки фактичні та прогнозна сума валового прибутку за 2024 рік та розрахункове прогнозне його значення.

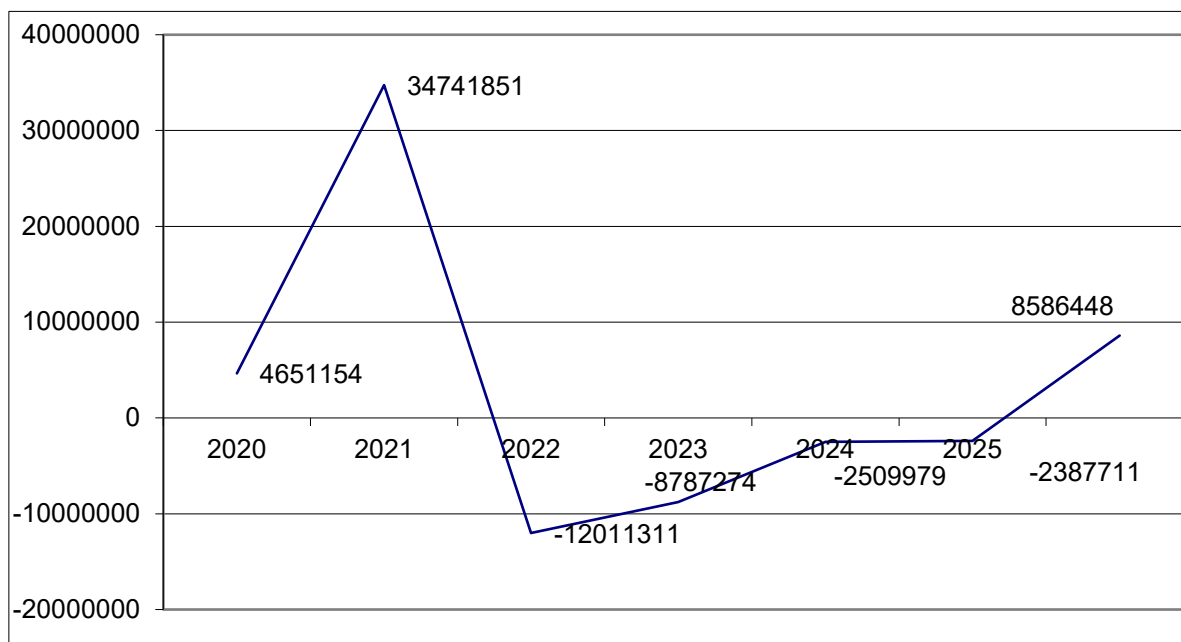

Рис. 3.3. Фактичне та прогнозне значення валового прибутку ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2020-2025 роки з урахуванням ризику

Джерело: розрахунки автора

Розрахунки представлені у таблиці 3.4. та на рис. 3.3. Розрахунки показали, що стандартне відхилення зміни розміру валового прибутку дорівнювало ± 5487079 , а показник варіації – 1,77. Таким чином, згідно зі статистичними прогнозами, підприємство мало катастрофічний рівень ризику зміни розміру валового прибутку. Прогнозний розмір прибутку у 2025 році становить 3099368 тис. грн. та може коливатись від збитку у сумі 2387711 до прибутку у сумі 8586448 тис грн.

На рис. 3.2. зображено динаміку валового прибутку (фактичні значення за 2020-2023 роки, розрахункове за даними підприємства – за 2024 рік та прогнозне – розраховане автором – за 2025 рік). Валовий прибуток підприємства демонструє нестабільну динаміку.

В управлінні операційними ризиками підприємства ключову роль відіграють внутрішні механізми їх нейтралізації. До основних методів належать: запобігання ризику, лімітування його концентрації, хеджування, диверсифікація, розподіл ризиків, внутрішнє страхування та інші підходи.

Лімітування концентрації операційного ризику на базовому підприємстві можна реалізувати через впровадження внутрішніх фінансових нормативів, таких як:

- граничний розмір залучених позикових коштів;
- мінімальний рівень активів у високоліквідній формі;
- максимальний розмір кредиту, наданого одному клієнту;
- ліміт на розмір депозиту, розміщеного в одному банку;
- максимальний період відволікання засобів у дебіторську заборгованість.

Внутрішнє страхування передбачає резервування частини фінансових ресурсів підприємства для подолання можливих негативних наслідків фінансових операцій. Такий підхід дозволяє зменшити ризики та забезпечити фінансову стійкість підприємства в умовах невизначеності.

Висновки до розділу 3

Безпрецедентні труднощі на третьому та четвертому роках війни, разом із несприятливою глобальною конкуренцією, формують підґрунтя для обережних та песимістичних прогнозів. Прогнози на 2025 рік ґрунтуються на збільшених ризиках і викликах для всього гірничо-металургійного комплексу України.

Ключові ризики для металургійної галузі у 2025 році наступні: продовження бойових дій до кінця року, зниження цін на залізну руду і сталь, скасування виключення України з-під дії захисних квот на ринку сталі ЄС, посилення системи захисних квот у ЄС, необхідність імпорту коксівного вугілля, наявність електроенергії та її вартість, підвищення тарифів природних монополій (залізничні перевезення, електроенергія, газ і вода), стагнація на внутрішньому ринку.

Європа стала основним експортним ринком для ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». Проте підприємство визнає, що відразу після завершення війни не зможе повністю відповідати всім екологічним та нормативним вимогам ЄС. Основні перспективні напрямки розвитку ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

Освоєння найближчих ринків збуту металопродукції (країни ЄС, СНД), що дозволить зменшити витрати на транспортування, позитивно вплинувши на собівартість. Також передбачається розвиток нових ринків збуту, таких як південно-східна Азія, Африка, Латинська Америка.

Розширення асортименту, зокрема розробка і випуск нових марок сталі, а також впровадження нових послуг покращеної якості. Окрім того, важливим напрямком є сертифікація продукції для виходу на міжнародні ринки.

Модернізація виробництва, яка включає масштабну програму оновлення, зокрема закриття агломераційного цеху металургійного виробництва та застарілих коксових батарей №1, 2. Впровадження нових інвестиційних проектів сприятиме стабільності виробництва, зменшенню собівартості продукції і зниженню впливу на навколишнє середовище.

Разом із тим реалізація програм перспективного розвитку підприємства залежить від тривалості та наслідків воєнних дій в Україні, які на даний момент

залишаються непередбачуваними.

Один із головних пріоритетів підприємства – забезпечення стабільної роботи. Енергоресурси відіграють ключову роль у діяльності, і гарантування їхнього надійного постачання стало основним викликом. Для вирішення проблеми енергопостачання розглядаються можливості співпраці з енергетичними компаніями для розвитку відновлюваних джерел енергії, таких як вітрові чи сонячні електростанції, у безпосередній близькості до заводу в Кривому Розі. Реалізація цього проєкту може не лише забезпечити стабільність енергопостачання, а й сприяти переходу до низьковуглецевого виробництва.

ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» прогнозує, що за підсумками 2024 року його збитки в грошових коштах складуть приблизно \$100 млн. На початку року підприємство прагнуло досягти cash neutral позиції, яка дозволила б обійтися без додаткових грошових вливань від материнської компанії. Однак це завдання виконати не вдалося. При цьому капітальні інвестиції, необхідні для виживання підприємства у воєнний час, оцінюються в \$150 млн на рік, хоча перед війною у 2022 році планувалося інвестувати \$500-550 млн.

Також необхідно враховувати непередбачувані ситуації. У червні 2024 року на комбінаті стався blackout, після якого виникла пожежа на коксовій батареї №5. З того часу вона не працює. Для відновлення її функціональності знадобилося б додатково \$10-15 млн, оскільки підприємству довелося закуповувати кокс, який воно раніше виробляло самостійно.

Ці фактори не дозволили підприємству в 2024 році скоротити свої збитки до нуля. Наразі «АрселорМіттал Кривий Ріг» підтримується фінансовою допомогою материнської компанії ArcelorMittal, але основна мета залишається незмінною – перейти на самофінансування.

За прогнозами, у першому кварталі 2025 року «АрселорМіттал Кривий Ріг» працюватиме лише однією доменною піччю. У 2024 році завантаження металургійних потужностей підприємства становило 30%, а гірничих – 70-75%. Будь-який прогноз фінансових вимог повинен включати визначення: розміру необхідних грошових фондів протягом даного періоду, частини цих

фондів, які будуть утворені з внутрішніх джерел протягом аналогічного періоду; потреби у зовнішніх джерелах фінансування, за мінусом утворених фондів від необхідних.

За прогнозами, продажі мають зрости на 15% у 2024 році та на 12% у 2025 році. Водночас витрати збільшаться на 2% у 2025 році у порівнянні з попереднім роком. Після впровадження запропонованих змін, чистий збиток ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг" у 2024 році скоротиться з 11 811 030 тис. грн до 4 212 000 тис. грн. У 2025 році, згідно з прогнозами, підприємство зможе вийти на прибутковий рівень. Очікувана сума чистого прибутку складе 419 644 тис. грн, що означає зростання на 4 631 644 тис. грн порівняно з попереднім роком. Однак такий результат можливий лише за сприятливих умов та за умови подолання ризиків, описаних у попередньому параграфі роботи. Отриманий нерозподілений прибуток буде використаний протягом року як джерело фінансування певних напрямів поточної діяльності. Зокрема, кошти планується спрямувати на реалізацію інвестиційної програми, яка передбачає модернізацію та відновлення виробничих потужностей.

Ступінь використання виробничих потужностей у 2022–2023 роках становив 25–30%. Загальні активи зростають на прогнозований період, що відповідає очікуваному збільшенню обсягів продажу на 15% у 2024 році та на 12% у 2025 році. Оборотні активи, включаючи готівкові кошти, дебіторські рахунки та матеріальні оборотні активи, збільшуються пропорційно до зростання продажу.

Поточні пасиви зростають відповідно до прогнозованого збільшення кредиторської заборгованості та рахунків накопичуваних платежів. Довгострокові зобов'язання залишаються на постійному рівні у 2024 і 2025 роках, що свідчить про відсутність нових довгострокових зобов'язань.

У 2024 році підприємство не потребує додаткового фінансування завдяки скороченню рахунків накопичуваних платежів на 7 520 280 тис. грн, що компенсує зростання активів.

У 2025 році прогнозується потреба в додаткових фондах у розмірі

3995753 тис. грн для забезпечення зростання активів. І додаткові потреби прогнозується покрити за рахунок чистого прибутку. Або, за умови не сприятливого розвитку ситуації, за рахунок коштів материнської компанії.

Нерозподілений збиток, за результатами прогнозів, суттєво зменшується з -15 094 583 тис. грн на початок 2024 року до -4 212 000 тис. грн у 2024 році. У 2025 році очікується скорочення збитків до -216 247 тис. грн завдяки покращенню фінансових результатів та зростанню продажів.

Рівень акціонерного капіталу залишається незмінним протягом 2024 та 2025 років на рівні 31 111 377 тис. грн, що свідчить про стабільність у цьому компоненті. Часткове фінансування зростання активів у 2024 році здійснюється за рахунок оптимізації внутрішніх джерел (зниження рахунків накопичуваних платежів). У 2025 році зростання активів вимагає додаткового зовнішнього фінансування для підтримки операційної діяльності.

Тобто, загальна ситуація виглядає так. У 2024 році компанія демонструє ефективне управління пасивами, що дозволяє уникнути потреби в зовнішньому фінансуванні. У 2025 році очікується перехід до майже беззбиткової діяльності, однак необхідність у додаткових фондах свідчить про важливість підтримання доступу до зовнішніх джерел фінансування.

Таким чином, прогнозовані показники діяльності підприємства на 2024–2025 роки демонструють поступове покращення фінансового стану ПАТ АрселорМіттал Кривий Ріг та вихід із зони значних збитків. У 2024 році очікується суттєве зменшення чистого збитку, що дозволить підприємству уникнути потреби в додаткових фондах завдяки внутрішній оптимізації (скорочення рахунків накопичуваних платежів).

У 2025 році прогнозується перехід до майже беззбиткової діяльності, зменшення збитків до -216 247 тис. грн, а також зростання активів на 12% порівняно з попереднім роком. Проте для досягнення прогнозованого рівня необхідно залучити додаткові фонди у розмірі 3995753 тис. грн, що зумовлено збільшенням операційної активності, обсягів продажу та необхідністю фінансування оборотного капіталу.

Стабільний акціонерний капітал та ефективне управління пасивами є позитивними факторами, які сприяють підтриманню фінансової стабільності. Водночас зростання продажу потребує подальшого підвищення рівня активів, що може забезпечити виконання планів підприємства.

Загалом підприємство демонструє перспективи поступового відновлення та виходу на прибутковість за умови дотримання сприятливих умов та реалізації запланованих заходів з оптимізації фінансової діяльності.

Основні операційні ризики підприємства. Ризик, пов'язаний з охороною праці та безпекою. Ринковий ризик. Податковий ризик. Екологічний ризик. Ризик постачання. Логістичний ризик. Політичний ризик.

Розрахунки показали, що стандартне відхилення зміни розміру валового прибутку дорівнювало ± 5487079 , а показник варіації – 1,77. Таким чином, згідно зі статистичними прогнозами, підприємство мало катастрофічний рівень ризику зміни розміру валового прибутку. Прогнозний розмір прибутку у 2025 році становить 3099368 тис. грн. та може коливатись від збитку у сумі 2387711 до прибутку у сумі 8586448 тис грн. Валовий прибуток підприємства демонструє нестабільну динаміку.

Через повномасштабне вторгнення Росії в Україну в 2022 році операційні ризики підприємства значно зросли. Вторгнення спричинило руйнування інфраструктури, переміщення населення та перерви в економічній діяльності. Роботу портів Чорного моря було заблоковано, а експортні операції через морські порти призупинено. Також підприємство зіткнулося зі значними обмеженнями у постачанні електроенергії через атаки на енергетичну інфраструктуру.

Надалі підприємство планує оптимізувати виробничі процеси та реалізувати критичні інвестиційні проекти для забезпечення стабільності, безпеки та екологічності виробництва.

ВИСНОВКИ

Отже, фінансова криза – це раптове погіршення стану фінансової системи, яке призводить до складнощів або неможливості виконання нею своїх функцій в економіці. Глибше розуміння сутності та причин кризових явищ сприяє зменшенню ризику фінансової нестабільності, неплатоспроможності, банкрутства і ліквідації суб'єктів господарювання.

Можна виділити декілька кроків, які допоможуть виправити кризову ситуацію: одним із найважливіших є визнання того, що підприємство перебуває в кризовому стані; визначення ядра кризи; розробка підходів для виходу з кризи на основі антикризових документів; складання плану подолання кризи.

Металургійний сектор України є одним із найбільш постраждалих від російської агресії. Кількість металургійних заводів скоротилася з дванадцяти у 2013 році до шести у 2023 році через руйнування потужностей і окупацію територій. Номінальні потужності виробництва сталі впали з 42 млн тонн у 2013 році до 17,8 млн тонн у 2023 році. У 2023 році обсяги виробництва чавуну та сталі зменшилися на 71% порівняно з 2021 роком. Проте металургійний сектор залишається базовим для економіки України: у 2023 році його внесок у ВВП становив 5,7%, включаючи пов'язані ланцюги постачань. До війни цей показник досягав 10,3%. Очікується, що у 2024 році металургія підтримає економіку України завдяки відновленню роботи чорноморських портів. Цей сектор залишатиметься важливим для післявоєнного відновлення країни та переходу до низьковуглецевої економіки.

ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» – підприємство з повним металургійним циклом, до складу якого входять коксохімічне виробництво, гірничо-збагачувальне виробництво, шахтоуправління для підземного видобутку руди, а також металургійне виробництво, що включає аглодоменний, сталеплавильний і прокатний переділи.

У 2022 році порівняно із 2021 роком ПАТ "Арселор Міттал Кривий Ріг" зменшив виробництво сталі у 4,1 раза, або на 3,72 млн тонн, до 1,2 млн тонн. У

2022 році також зменшилось виробництво чавуну у 3,3 раза до 1,6 млн тонн, прокату - у 4,2 раза до 1,1 млн тонн, видобуток руди - у 2,3 раза до 11,6 млн тонн, виробництво концентрату - у 2,4 раза до 4,5 млн тонн. Через повномасштабну війну в Україні, зменшення експортних можливостей та обмеження в енергопостачанні, виробничі потужності "Арселор Міттал Кривий Ріг" впродовж 2022 року були завантажені не більше ніж на 20-25%.

2023 рік був складним для «АрселорМіттал Кривий Ріг»: було вироблено 1 млн тонн сталі, 1,5 млн тонн чавуну та 0,9 млн тонн товарного прокату. Однак найважливішим є те, що підприємство продовжує функціонувати, роблячи внесок в економіку України під час війни, і підтримує виробничі потужності в робочому стані, щоб за сприятливих умов швидко наростити обсяги виробництва. Виручка від реалізації продукції, товарів та послуг у 2023 році становила 41848635 тис. грн без урахування ПДВ, що на 4% менше, ніж у 2022 році. Собівартість реалізованої продукції склала 50635909 тис. грн, що на 9% нижче за показник 2022 року. Валовий збиток за 2023 рік становив 8787274 тис. грн, що на 3224037 тис. грн (або на 73%) менше порівняно з 2022 роком. Збиток від операційної діяльності скоротився до 10261777 тис. грн. Чистий збиток підприємства за 2023 рік становив 11811030 тис. грн.

У 2024 році «АрселорМіттал» мав намір збільшити завантаження виробничих потужностей з 25% до 50%. Зокрема, планувалось максимальне навантаження гірничого підрозділу та робота двох доменних печей. Але по факту відбулось зниження виробництва на «АрселорМіттал Кривий Ріг» у 2024 році

Попри всі труднощі, аналіз показників свідчить, що у 2022 році підприємство мало достатньо власних оборотних коштів для забезпечення господарської діяльності та своєчасного виконання зобов'язань. Однак у структурі балансу спостерігалось зростання частки заборгованості та скорочення власного капіталу через накопичення збитків.

2022 рік став, без сумніву, одним із найважчих у всій історії ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». Воєнні дії суттєво вплинули на виробничі та

фінансові показники компанії.

Станом на 31.12.2023 року коефіцієнт абсолютної ліквідності підприємства становить 0,02, що значно нижче нормативних значень. Значення коефіцієнта поточної ліквідності дорівнює 0,88, що також не відповідає нормативним значенням (1,00–2,00). Це свідчить про недостатній рівень ліквідності підприємства у 2023 році.

Фінансова стійкість погіршилася: у структурі джерел фінансування домінують запозичені кошти, частка яких становить 66%. Це підкреслює високу залежність підприємства від зовнішнього фінансування.

Загальна тенденція в цей період характеризувалася уповільненням оборотності активів з 319 до 428 днів. Аналіз показників рентабельності активів ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг" за 2021–2023 роки вказує на значне погіршення фінансових результатів у 2022 році та незначне покращення в 2023 році. Найкращі показники рентабельності отримано у 2021 році. Основною проблемою залишається низька ефективність використання активів, що спричинено суттєвими збитками. Підприємству необхідно зосередитись на заходах, спрямованих на стабілізацію фінансових результатів і підвищення ефективності управління активами.

Протягом 2021–2023 років підприємство стикалося зі значними труднощами, включаючи зниження виручки, зростання збитків та зменшення рентабельності основних засобів. Однак у 2023 році спостерігалися позитивні зрушення в ефективності використання основних засобів (зростання фондівіддачі та покращення рентабельності), що свідчить про поступове відновлення діяльності підприємства після складного періоду.

Аналіз фінансово-економічних показників чотирьох підприємств металургійної галузі ("Камет-Сталь", "Дніпросталь", "Запоріжсталь", "АрселорМіттал Кривий Ріг") за 2021–2023 роки свідчить про суттєві виклики, спричинені внутрішніми та зовнішніми факторами, такими як економічна криза, зменшення попиту та зростання витрат.

Усі підприємства демонструють різноспрямовану динаміку доходів.

"Запоріжсталь" показала значне падіння доходів у 2022 році, але часткове відновлення у 2023 році. "Камет-Сталь" демонструє поступове зростання доходів, незважаючи на збитки. "Дніпросталь" мала стабільно нижчий дохід, ніж "Запоріжсталь", але змогла уникнути значних збитків. "АрселорМіттал Кривий Ріг" демонструє нестабільність доходів, однак зберігає позицію одного з найбільших металургійних гравців України.

Чистий прибуток. Лише "Дніпросталь" змогла зберегти позитивний чистий прибуток у 2023 році, тоді як "Запоріжсталь" і "Камет-Сталь" показали збитки. "АрселорМіттал Кривий Ріг" зіткнувся зі значними збитками у 2022–2023 роках, що свідчить про суттєві виклики в операційній діяльності. Найбільший рівень збитковості серед усіх підприємств демонструє "Камет-Сталь" (-912 млн грн у 2023 році).

Таким чином, металургійна галузь України перебуває у складній фінансовій ситуації. Більшість підприємств демонструють негативну прибутковість, особливо у 2022–2023 роках. Відбулось часткове покращення ліквідності, але цього недостатньо для стійкого фінансового розвитку. Спостерігається на всіх підприємствах зростання боргового навантаження, що створює ризики для довгострокової стабільності.

Виробництво сталі у 2024 році перевищило прогнози, але наступного року може зменшитися на 9%, а експорт – на 16%. Стан металургійної галузі України є важливим елементом економічних прогнозів для країни. У 2023 році гірничо-металургійний комплекс забезпечував 5,7% ВВП та близько 15% від загального обсягу експорту.

Безпрецедентні труднощі на третьому та четвертому роках війни, разом із несприятливою глобальною конкуренцією, формують підґрунтя для обережних та песимістичних прогнозів. Прогнози на 2025 рік ґрунтуються на збільшених ризиках і викликах для всього гірничо-металургійного комплексу України.

Ключові ризики для металургійної галузі у 2025 році наступні: продовження бойових дій до кінця року, зниження цін на залізну руду і сталь, скасування виключення України з-під дії захисних квот на ринку сталі ЄС, посилення системи захисних квот у ЄС, необхідність імпорту коксівного вугілля, наявність

електроенергії та її вартість, підвищення тарифів природних монополій (залізничні перевезення, електроенергія, газ і вода), стагнація на внутрішньому ринку.

Європа стає основним експортним ринком для ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». Проте підприємство визнає, що відразу після завершення війни не зможе повністю відповідати всім екологічним та нормативним вимогам ЄС. Основні перспективні напрямки розвитку ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

Освоєння найближчих ринків збуту металопродукції (країни ЄС, СНД), що дозволить зменшити витрати на транспортування, позитивно вплинувши на собівартість. Також передбачається розвиток нових ринків збуту, таких як південно-східна Азія, Африка, Латинська Америка.

Розширення асортименту, зокрема розробка і випуск нових марок сталі, а також впровадження нових послуг покращеної якості. Окрім того, важливим напрямком є сертифікація продукції для виходу на міжнародні ринки.

Модернізація виробництва, яка включає масштабну програму оновлення, зокрема закриття агломераційного цеху металургійного виробництва та застарілих коксових батарей №1, 2. Впровадження нових інвестиційних проектів сприятиме стабільності виробництва, зменшенню собівартості продукції і зниженню впливу на навколишнє середовище.

Разом із тим реалізація програм перспективного розвитку підприємства залежить від тривалості та наслідків воєнних дій в Україні, які на даний момент залишаються непередбачуваними.

Один із головних пріоритетів підприємства – забезпечення стабільної роботи. Енергоресурси відіграють ключову роль у діяльності, і гарантування їхнього надійного постачання стало основним викликом. Для вирішення проблеми енергопостачання розглядаються можливості співпраці з енергетичними компаніями для розвитку відновлюваних джерел енергії, таких як вітрові чи сонячні електростанції, у безпосередній близькості до заводу в Кривому Розі. Реалізація цього проекту може не лише забезпечити стабільність енергопостачання, а й сприяти переходу до низьковуглецевого виробництва.

ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» прогнозує, що за підсумками 2024 року його збитки в грошових коштах складуть приблизно \$100 млн. На початку року підприємство прагнуло досягти cash neutral позиції, яка дозволила б обійтися без додаткових грошових вливань від материнської компанії. Однак це завдання виконати не вдалося. При цьому капітальні інвестиції, необхідні для виживання підприємства у воєнний час, оцінюються в \$150 млн на рік, хоча перед війною у 2022 році планувалося інвестувати \$500-550 млн.

Також необхідно враховувати непередбачувані ситуації. У червні 2024 року на комбінаті стався blackout, після якого виникла пожежа на коксовій батареї №5. З того часу вона не працює. Для відновлення її функціональності знадобилося б додатково \$10-15 млн, оскільки підприємству довелося закуповувати кокс, який воно раніше виробляло самостійно.

Ці фактори не дозволили підприємству в 2024 році скоротити свої збитки до нуля. Наразі «АрселорМіттал Кривий Ріг» підтримується фінансовою допомогою материнської компанії ArcelorMittal, але основна мета залишається незмінною – перейти на самофінансування.

За прогнозами, у першому кварталі 2025 року «АрселорМіттал Кривий Ріг» працюватиме лише однією доменною піччю. У 2024 році завантаження металургійних потужностей підприємства становило 30%, а гірничих – 70-75%. За прогнозами, продажі мають зрости на 15% у 2024 році та на 12% у 2025 році. Водночас витрати збільшаться на 2% у 2025 році у порівнянні з попереднім роком.

Після впровадження запропонованих змін, чистий збиток ПАТ "АрселорМіттал Кривий Ріг" у 2024 році скоротиться з 11 811 030 тис. грн до 4 212 000 тис. грн. У 2025 році, згідно з прогнозами, підприємство зможе вийти на прибутковий рівень. Очікувана сума чистого прибутку складе 419644 тис. грн. Однак такий результат можливий лише за сприятливих умов та за умови подолання ризиків, описаних у попередньому параграфі роботи. Отриманий нерозподілений прибуток буде використаний протягом року як джерело фінансування певних напрямів поточної діяльності. Зокрема, кошти

планується спрямувати на реалізацію інвестиційної програми.

Ступінь використання виробничих потужностей у 2022–2023 роках становив 25–30%. Загальні активи зростають на прогнозований період, що відповідає очікуваному збільшенню обсягів продажу на 15% у 2024 році та на 12% у 2025 році. Оборотні активи, включаючи готівкові кошти, дебіторські рахунки та матеріальні оборотні активи, збільшуються пропорційно до зростання продажу.

Поточні пасиви зростають відповідно до прогнозованого збільшення кредиторської заборгованості та рахунків накопичуваних платежів. Довгострокові зобов'язання залишаються на постійному рівні у 2024 і 2025 роках, що свідчить про відсутність нових довгострокових зобов'язань.

У 2024 році підприємство не потребує додаткового фінансування завдяки скороченню рахунків накопичуваних платежів на 7 520 280 тис. грн, що компенсує зростання активів.

У 2025 році прогнозується потреба в додаткових фондах у розмірі 3995753 тис. грн для забезпечення зростання активів. І додаткові потреби прогнозується покрити за рахунок чистого прибутку. Або, за умови не сприятливого розвитку ситуації, за рахунок коштів материнської компанії.

Нерозподілений збиток, за результатами прогнозів, суттєво зменшується з -15 094 583 тис. грн на початок 2024 року до -4 212 000 тис. грн у 2024 році. У 2025 році очікується скорочення збитків до -216 247 тис. грн завдяки покращенню фінансових результатів та зростанню продажів.

Рівень акціонерного капіталу залишається незмінним протягом 2024 та 2025 років на рівні 31 111 377 тис. грн, що свідчить про стабільність у цьому компоненті. Часткове фінансування зростання активів у 2024 році здійснюється за рахунок оптимізації внутрішніх джерел (зниження рахунків накопичуваних платежів). У 2025 році зростання активів вимагає додаткового зовнішнього фінансування для підтримки операційної діяльності.

Тобто, загальна ситуація виглядає так. У 2024 році компанія демонструє ефективно управління пасивами, що дозволяє уникнути потреби в зовнішньому

фінансуванні. У 2025 році очікується перехід до майже беззбиткової діяльності, однак необхідність у додаткових фондах свідчить про важливість підтримання доступу до зовнішніх джерел фінансування.

Таким чином, прогнозовані показники діяльності підприємства на 2024–2025 роки демонструють поступове покращення фінансового стану ПАТ АрселорМіттал Кривий Ріг та вихід із зони значних збитків. У 2024 році очікується суттєве зменшення чистого збитку, що дозволить підприємству уникнути потреби в додаткових фондах завдяки внутрішній оптимізації (скорочення рахунків накопичуваних платежів).

У 2025 році прогнозується перехід до майже беззбиткової діяльності, зменшення збитків до -216 247 тис. грн, а також зростання активів на 12% порівняно з попереднім роком. Проте для досягнення прогнозованого рівня необхідно залучити додаткові фонди у розмірі 3995753 тис. грн, що зумовлено збільшенням операційної активності, обсягів продажу та необхідністю фінансування оборотного капіталу.

Стабільний акціонерний капітал та ефективне управління пасивами є позитивними факторами, які сприяють підтриманню фінансової стабільності. Водночас зростання продажу потребує подальшого підвищення рівня активів, що може забезпечити виконання планів підприємства.

Загалом підприємство демонструє перспективи поступового відновлення та виходу на прибутковість за умови дотримання сприятливих умов та реалізації запланованих заходів з оптимізації фінансової діяльності.

Згідно зі статистичними прогнозами, підприємство мало катастрофічний рівень ризику зміни розміру валового прибутку. Прогнозний розмір прибутку у 2025 році становить 3099368 тис. грн. та може коливатись від збитку у сумі 2387711 до прибутку у сумі 8586448 тис. грн. Надалі підприємство планує оптимізувати виробничі процеси та реалізувати критичні інвестиційні проекти для забезпечення стабільності, безпеки та екологічності виробництва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Altman, E. (1968). Financial Ratios, Discriminant Analysis and the Prediction of Corporate Bankruptcy. *Journal of Finance*.
2. World Steel in Figures 2022. URL: <https://worldsteel.org/steel-topics/statistics/world-steel-in-figures-2022/>.
3. Андрій Глущенко. Як українська металургія пройшла випробовування на міцність у 2023 році. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://gmk.center/ua/posts/yak-ukrainska-metalurgiya-projshla-viprobovuvannya-na-micnist-u-2023-roci/>
4. Андрій Тарасенко. Внесок ГМК до ВВП України склав 5,7% у 2023 році. URL: <https://gmk.center/ua/news/vnesok-gmk-do-vvp-ukraini-sklav-5-7-u-2023-roci/>
5. Андрій Тарасенко. Перспективи металургії України у 2025 році. URL: <https://gmk.center/ua/posts/perspektyvy-metalurhii-ukrainy-u-2025-rotsi/>
6. [Аніта Прасад](#). «АрселорМіттал Кривий Ріг» вимушено скоротить виробництво через війну, стагнацію ринків і падіння цін на руду. URL: <https://forbes.ua/news/arselormittal-kriviy-rig-skorochue-virobnitstvo-pidpriemstvo-nazvalo-prichini-24092024-23797>
7. Баранець Г., Гребенко Д., Клодчик О. Особливості антикризового управління гірничо-металургійними підприємствами в умовах воєнної агресії. ISSN 2709-6459, *Економічний вісник*, 2022, №4, с.94. <https://doi.org/10.33271/ebdut/80.094>
8. Брігхем Є.Ф. Основи фінансового менеджменту: Підруч. Пер. з англ. К.: Молодь, 1998. 1000 с.
9. Бугай В., Оніпко А., Характерні риси та діагностика фінансової кризи. *Економічний простір* No142, 2019, с. 101. URL: <https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/54/49>
10. Бурій С.А., Мацеха Д.С. (2021). Оцінка ймовірності банкруства в системі антикризового менеджменту підприємства. *Економіка та суспільство*,

(34). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-63>

11. Бурий С.А., Мацеха Д.С. Антикризове управління: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 288 с.

12. Виробництво сирової сталі за грудень 2023 року та загальне світове виробництво сирової сталі за 2023 рік. URL: <https://worldsteel.org/media/press-releases/2024/december-2023-crude-steel-production-and-2023-global-totals>

13. Виробництво сталі у лютому 2024 р. Звіт. URL: <https://worldsteel.org/media/press-releases/2024/february-2024-crude-steel-production/>

14. Війна відрізала Україну від моря, а металургів і аграріїв майже від всього експорту. Як тепер вивозити товар за кордон. URL: <https://forbes.ua/inside/blokada-portov-stoit-agrariyam15-mlrd-v-mesyats-na-chem-teryayut-eksportery-i-kakna-voyne-vezti-tovar-za-granitsu-29032022-5109>.

15. Вікторія Агапова. Що лишилось від української металургії. *Економічна правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/03/29/698540/>

16. Господарський кодекс України. Від 16 січня 2003 р. № 436- IV. З подальшими змінами // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>

17. Державна служба статистики України URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

18. Дмитрієнко О, У 2022 "Арселор Міттал Кривий Ріг" зменшив виробництво сталі у 4,1 раза. URL: <https://ukranews.com/ua/news/909679-u-2022-arselor-mittal-kryvuj-rig-zmenshyv-vyrobnytstvo-stali-u-4-1-raza>

19. Єрмоленко Г. «АрселорМіттал Кривий Ріг» закладає основу для майбутніх перетворень – CEO. Сайт ГМК Центр. URL: <https://gmk.center/ua/news/arselormittal-krivij-rig-zakladaie-osnovu-dlya-masshtabnih-peretvoren-ceo/>

20. Єрмоленко Г. Внутрішній попит на продукцію «АрселорМіттал Кривий Ріг» після війни складе 60% від довоєнного – CEO. Сайт ГМК Центр.

URL: <https://gmk.center/ua/news/vnutrishnij-popit-na-produkciju-arselormittal-krivij-rig-pislya-vijni-sklade-60-vid-dovoiennogo-ceo/>

21. Єрмоленко Г. Орієнтовні збитки «АрселорМіттал Кривий Ріг» за підсумками року складуть від \$100 млн у грошовому вимірі. URL: <https://gmk.center/ua/news/orientovni-zbitki-arselormittal-krivij-rig-za-pidsumkami-roku-skladut-vid-100-mln-u-groshovomu-vimiri/>

22. Звіт про управління (Звіт керівництва) ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2022 рік. Офіційний сайт ПАТ АрселорМіттал Кривий Ріг. URL: <https://ukraine.arcelormittal.com/corporate-responsibility/informatsiia-dlia-aktsioneriv-ta-steykkholderiv>

23. Інтерпайп сталь. Офіційний сайт. URL: <https://www.interpipesteel.biz/>

24. Кодекс України з процедур банкрутства. Закон України Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 19, ст.74. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>

25. Колісніченко В. «АрселорМіттал Кривий Ріг» у травні збільшив виробництво усіх основних видів продукції. Сайт ГМК Центр. URL: <https://gmk.center/ua/news/arselormittal-krivij-rig-u-travni-zbilshiv-virobnictvo-usih-osnovnih-vidiv-produkcii/>

26. Кривов'язюк І.В. Антикризове управління підприємством: навчальний посібник. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. 396 с.

27. Кулакова С.Ю. Особливості антикризового управління підприємством у сучасних умовах розвитку економіки. *Ефективна економіка* : електронне наукове фахове видання. 2014. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3429>

28. Кулицький С. Проблеми розвитку українського гірничо-металургійного комплексу на сучасному етапі / С. Кулицький // *Україна: події, факти, коментарі*. – 2015. – № 15. – С. 41–62. – URL: <http://nbuviap.gov.ua/images/ukraine/2015/ukr15.pdf>.

29. Мироненко М.А. Розвиток металургії України в умовах

глобалізаційних викликів за підсумками 2021 року. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2022. № 1. С. 109-118. https://ev.nmu.org.ua/docs/2022/1/EV20221_109118.pdf. URL:

30. Модель Гордона Спрінгейта. <https://www.tradingview.com/support/solutions/43000597848-springate-score/>

31. Невмержицька С. М., Марценюк С. О. Причини виникнення та шляхи подолання фінансової кризи на підприємстві. *Ефективна економіка*. 2018. № 1. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6075> (дата звернення: 22.11.2024).

32. Н-фактор Фулмера/ URL: <https://www.tradingview.com/support/solutions/43000597847/>

33. Огляд економіки у вересні. Що заважає металургійному виробництву зростати. Центр економічної стратегії. URL: https://ces.org.ua/economic_review_2024_september/

34. Офіційний сайт ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» URL: <https://ukraine.arcelormittal.com/>

35. ПАТ "Запорізький металургійний комбінат "Запоріжсталь". Фінансова звітність за 2022-2023 роки. URL: <https://clarity-project.info/edr/00191230>

36. ПАТ Запоріжсталь. Офіційний сайт. URL: <https://zaporizhstal.com/>

37. Погріщук Г.Б., Присяжнюк С.В. Ідентифікація фінансової кризи на підприємстві. *Економіка і суспільство*. Випуск # 3. 2016, с. 463 chrome-extension://efaidnbnmnnibpcajpcglclefindmkaj/https://economyandsociety.in.ua/journals/3_ukr/80.pdf

38. Податковий кодекс України від 04.11.2011 р. №4014-VI. URL: www.zakon.rada.gov.ua

39. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» / URL: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO10.aspx>.

40. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999р. № 246.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>

41. ПрАТ "Камет-Сталь". Офіційний сайт Метінвест. URL: <https://ks.metinvestholding.com/>

42. ПрАТ "Камет-Сталь". Фінансова звітність за 2022-2023 роки. URL: <https://clarity-project.info/edr/05393085>

43. Профіль ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у американському фінансово-економічному журналі «Forbes». URL: <https://forbes.ua/profile/arselormittal-kriviy-rig-223>

44. Профіль ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», як члена клубу ENERGY CLUB (Бізнес-спільнота, яка об'єднує лідерів енергетики) URL: <https://iclub.energy/arcelormittal>

45. Рейтинг 100 найбільших приватних компаній України за 2021 рік на версію журналу «Forbes». URL: <https://forbes.ua/ratings/100-naybilshikh-privatnikh-kompaniy-ukraini-2021-12102021-2580>

46. Стан української металургії під час війни. URL: <https://ukraineinvest.gov.ua/uk/news/22-06-22-3/>.

47. Сторінка учасників Федерації металургів України. URL: http://fedmet.org/fed_info/uchasniki-federacii/

48. ТОВ "Металургійний завод "Дніпросталь". Фінансова звітність за 2022-2023 роки. URL: <https://clarity-project.info/edr/33718431/yearly-finances>

49. Україна у світовому металургійному виробництві за 2 місяці 2024 р. URL: <https://www.ukrmetprom.org/ukraina-u-svitovomu-metalurgiyному-v-37/>

50. Укрметалургпром просить Президента та Уряд вжити невідкладних заходів для порятунку українського ГМК. URL: <https://www.ukrmetprom.org/ukrmetalurgprom-prosit-prezidenta/>

51. Фінанси підприємств: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф.]; за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. - 402 с.

52. Фінансова звітність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2021 рік. URL: https://clarity-project.info/edr/24432974/finances?current_year=2021

53. Фінансова звітність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2022 рік.
URL: https://clarity-project.info/edr/24432974/finances?current_year=2022
54. Фінансова звітність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2023 рік.
URL: https://clarity-project.info/edr/24432974/yearly-finances?current_year=2023

05.01.2025

Д.М.Кобець

Додаток А

Джерело [<https://gmk.center/ua/posts/yak-ukrainska-metallurgiya-projshla-viprobuvannya-na-micnist-u-2023-roci/>]

Додаток Б

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ"

[#24432974](#)

Фінансова аналітика Основні показники (за 2023 рік):

Доходи:

41 848 635 тис грн

-4.50%

Чистий прибуток:

-11 811 030 тис грн

75.90%

Активи:

47 031 718 тис грн

-10.73%

Історичні показники:

	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Кількість персоналу	-	-	18 747	17 221	15 065
Дохід	62 409 226 тис грн	63 496 684 тис грн	109 303 155 тис грн	43 818 410 тис грн	41 848 635 тис грн
Чистий прибуток	-	740 902 тис грн	25 216 068 тис грн	-49 009 104 тис грн	-11 811 030 тис грн
Активи	97 544 421 тис грн	88 349 556 тис грн	105 800 975 тис грн	52 682 761 тис грн	47 031 718 тис грн
Гроші та їх еквіваленти	1 005 218 тис грн	867 691 тис грн	1 374 859 тис грн	954 053 тис грн	523 938 тис грн
Довгострокові зобов'язання	10 141 500 тис грн	9 604 586 тис грн	7 359 240 тис грн	6 046 354 тис грн	6 398 562 тис грн
Поточні зобов'язання	26 771 781 тис грн	17 865 684 тис грн	21 889 735 тис грн	18 423 468 тис грн	24 616 362 тис грн
Власний капітал	60 631 140 тис грн	60 879 286 тис грн	76 552 000 тис грн	28 212 939 тис грн	16 016 794 тис грн

Фінансові індикатори:

	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Коефіцієнт поточної ліквідності	137.76%	168.18%	208.38%	161.23%	88.16%
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	3.76%	4.86%	6.28%	5.18%	2.13%
Коефіцієнт швидкої ліквідності	100.60%	126.54%	142.16%	85.12%	44.11%
Коефіцієнт автономії	62.16%	68.91%	72.35%	53.55%	34.06%
Рентабельність активів (ROA)	-	0.84%	23.83%	-91.75%	-25.93%
Рентабельність власного капіталу (ROE)	-	1.22%	36.70%	-92.28%	-55.15%
Чиста маржа	-	1.17%	23.07%	-110.32%	-29.14%
Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	99.95%	104.42%	127.19%	122.78%	63.23%
Коефіцієнт заборгованості	27.45%	20.22%	20.69%	34.97%	52.34%

Джерело: <https://clarity-project.info/edr/24432974/finances>

Додаток В 1

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "АРСЕЛОРМІТТАЛ
КРИВИЙ РІГ"

Дата звіту 28.02.2024
 Період 2023 рік, 12 міс
 Бухгалтер [Задорожний Павло Вікторович](#)
 КАТОТТГ UA12060170010378670
 Кількість працівників 15 065

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

АКТИВ

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	105 935.00	95 807.00
первісна вартість	1001	742 072.00	715 693.00
накопичена амортизація	1002	636 137.00	619 886.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	3 875 963.00	6 765 595.00
Основні засоби	1010	18 996 729.00	18 468 194.00
первісна вартість	1011	125 500 198.00	128 437 676.00
знос	1012	106 503 469.00	109 969 482.00
Інвестиційна нерухомість	1015	715.00	681.00
первісна вартість	1016	7 128.00	7 500.00
знос	1017	6 413.00	6 819.00
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	22 979 342.00	25 330 277.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	14 021 719.00	10 842 192.00
Виробничі запаси	1101	6 416 427.00	5 788 371.00
Незавершене виробництво	1102	6 893 670.00	3 700 672.00
Готова продукція	1103	711 622.00	1 353 149.00
Товари	1104	0.00	
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестраховання	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	7 486 969.00	6 071 880.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	157 981.00	383 028.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
з бюджетом	1135	6 515 960.00	3 137 632.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	241 050.00	246 524.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Г роші та їх еквіваленти	1165	954 053.00	523 938.00
Готівка	1166	0.00	
Рахунки в банках	1167	954 053.00	523 938.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	325 687.00	496 247.00
Усього за розділом II	1195	29 703 419.00	21 701 441.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	52 682 761.00	47 031 718.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3 859 533.00	3 859 533.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	0.00	
Додатковий капітал	1410	27 058 029.00	26 672 914.00
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	27 058 029.00	26 672 914.00
Резервний капітал	1415	578 930.00	578 930.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-3 283 553.00	-15 094 583.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	28 212 939.00	16 016 794.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1500	0.00	
Відстрочені податкові зобов'язання			
Пенсійні зобов'язання	1505	1 820 270.00	2 119 824.00
Довгострокові кредити банків	1510	2 475 694.00	2 272 107.00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	265 115.00	205 383.00
Довгострокові забезпечення	1520	1 485 275.00	1 801 248.00
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	6 046 354.00	6 398 562.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення	1600	0.00	
Короткострокові кредити банків			
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	2 536 382.00	6 412 711.00
товари, роботи, послуги	1615	9 152 068.00	9 339 115.00
розрахунками з бюджетом	1620	68 286.00	181 931.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	89 281.00
розрахунками зі страхування	1625	185 274.00	181 456.00
розрахунками з оплати праці	1630	849 775.00	856 814.00
за одержаними авансами	1635	837 036.00	1 251 274.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	8 115.00	
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	4 786 532.00	6 393 061.00
Усього за розділом III	1695	18 423 468.00	24 616 362.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	52 682 761.00	47 031 718.00

Продовження додатку В1

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	41 848 635.00	43 818 410.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховання	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	50 635 909.00	55 829 721.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
збиток	2095	8 787 274.00	12 011 311.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	429 403.00	596 185.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	1 679 688.00	1 805 121.00
Витрати на збут	2150	33 255.00	42 846.00
Інші операційні витрати	2180	190 963.00	797 304.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
збиток	2195	10 261 777.00	14 060 397.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	48 123.00	25 141.00
Інші доходи	2240		0.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	1 508 095.00	1 155 305.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270		36 169 884.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
збиток	2295	11 721 749.00	51 360 445.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-89 281.00	2 351 341.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
збиток	2355	11 811 030.00	49 009 104.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445	-385 115.00	817 125.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-385 115.00	817 125.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		147 082.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-385 115.00	670 043.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-12 196 145.00	-48 339 061.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	34 485 128.00	39 816 604.00
Витрати на оплату праці	2505	3 587 893.00	4 445 356.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	746 877.00	953 909.00
Амортизація	2515	3 611 313.00	6 172 806.00
Інші операційні витрати	2520	7 568 379.00	8 408 249.00
Разом	2550	49 999 590.00	59 796 924.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	3 859 533 000.00	3 859 533 000.00
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	3 859 533 000.00	3 859 533 000.00
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-3.06	-12.70
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-3.06	-12.70
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0.00

Додаток В2

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "АРСЕЛОРМІТТАЛ
КРИВИЙ РІГ"

Дата звіту 28.02.2023
 Період 2022 рік, 12 міс
 Бухгалтер [Плічко Сергій Анатолійович](#)
 КАТОТТГ UA12060170010378670
 Кількість працівників 17 221

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	348 344.00	105 935.00
первісна вартість	1001	741 110.00	742 072.00
накопичена амортизація	1002	392 766.00	636 137.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	7 891 253.00	3 875 963.00
Основні засоби	1010	51 945 454.00	18 996 729.00
первісна вартість	1011	122 510 787.00	125 500 198.00
знос	1012	70 565 333.00	106 503 469.00
Інвестиційна нерухомість	1015	2 395.00	715.00
первісна вартість	1016	7 638.00	7 128.00
знос	1017	5 243.00	6 413.00
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	60 187 446.00	22 979 342.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	14 495 239.00	14 021 719.00
Виробничі запаси	1101	7 998 966.00	6 416 427.00
Незавершене виробництво	1102	4 277 458.00	6 893 670.00
Готова продукція	1103	2 218 815.00	711 622.00
Товари	1104	0.00	
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестраховання	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	25 804 212.00	7 486 969.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	277 089.00	157 981.00
з бюджетом	1135	3 328 865.00	6 515 960.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
у тому числі з податку на прибуток з нарахованих доходів	1136	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1140	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1145	0.00	
Поточні фінансові інвестиції	1155	221 747.00	241 050.00
Гроші та їх еквіваленти	1160	0.00	
Готівка	1165	1 374 859.00	954 053.00
Рахунки в банках	1166	1.00	
Витрати майбутніх періодів	1167	1 374 858.00	954 053.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1170	4 061.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1180	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1181	0.00	
резервах незароблених премій	1182	0.00	
інших страхових резервах	1183	0.00	
Інші оборотні активи	1184	0.00	
Усього за розділом II	1190	107 457.00	325 687.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1195	45 613 529.00	29 703 419.00
Баланс	1200	0.00	
	1300	105 800 975.00	52 682 761.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3 859 533.00	3 859 533.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	0.00	
Додатковий капітал	1410	26 387 986.00	27 058 029.00
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	26 387 986.00	27 058 029.00
Резервний капітал	1415	578 930.00	578 930.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	45 725 551.00	-3 283 553.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	76 552 000.00	28 212 939.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	2 204 257.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	2 602 636.00	1 820 270.00
Довгострокові кредити банків	1510	982 015.00	2 475 694.00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	305 481.00	265 115.00
Довгострокові забезпечення	1520	1 264 851.00	1 485 275.00
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	7 359 240.00	6 046 354.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	2 603 932.00	2 536 382.00
товари, роботи, послуги	1615	13 934 490.00	9 152 068.00
розрахунками з бюджетом	1620	527 343.00	68 286.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	260 035.00	
розрахунками зі страхування	1625	187 189.00	185 274.00
розрахунками з оплати праці	1630	893 734.00	849 775.00
за одержаними авансами	1635	941 219.00	837 036.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	12 356.00	8 115.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	2 789 472.00	4 786 532.00
Усього за розділом III	1695	21 889 735.00	18 423 468.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	105 800 975.00	52 682 761.00

Продовження додатку В2
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	43 818 410.00	109 303 155.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховання	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	55 829 721.00	74 561 304.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090		34 741 851.00
збиток	2095	12 011 311.00	
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	596 185.00	521 083.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	1 805 121.00	3 511 390.00
Витрати на збут	2150	42 846.00	109 339.00
Інші операційні витрати	2180	797 304.00	605 870.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190		31 036 335.00
збиток	2195	14 060 397.00	
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	25 141.00	195 131.00
Інші доходи	2240		0.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	1 155 305.00	542 670.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270	36 169 884.00	0.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290		30 688 796.00
збиток	2295	51 360 445.00	

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	2 351 341.00	-5 472 728.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350		25 216 068.00
збиток	2355	49 009 104.00	

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445	817 125.00	81 564.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	817 125.00	81 564.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	147 082.00	14 681.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	670 043.00	66 883.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-48 339 061.00	25 282 951.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	39 816 604.00	58 260 579.00
Витрати на оплату праці	2505	4 445 356.00	5 041 382.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	953 909.00	1 091 328.00
Амортизація	2515	6 172 806.00	7 095 202.00
Інші операційні витрати	2520	8 408 249.00	11 060 877.00
Разом	2550	59 796 924.00	82 549 368.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	3 859 533 000.00	3 859 533 000.00
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	3 859 533 000.00	3 859 533 000.00
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-12.70	6.53
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-12.70	6.53
Дивіденди на одну просту акцію	2650		2.49

Додаток В3

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "АРСЕЛОРМІТТАЛ
КРИВИЙ РІГ"

Дата звіту 25.02.2022
 Період 2021 рік, 12 міс
 Бухгалтер [Плічко Сергій Анатолійович](#)
 КАТОТТГ UA12060170010378670
 Кількість працівників 18 747

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	380 563.00	348 344.00
первісна вартість	1001	697 391.00	741 110.00
накопичена амортизація	1002	316 828.00	392 766.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	5 924 460.00	7 891 253.00
Основні засоби	1010	51 996 100.00	51 945 454.00
первісна вартість	1011	118 481 756.00	122 510 787.00
знос	1012	66 485 656.00	70 565 333.00
Інвестиційна нерухомість	1015	2 635.00	2 395.00
первісна вартість	1016	7 638.00	7 638.00
знос	1017	5 003.00	5 243.00
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	58 303 758.00	60 187 446.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	7 438 127.00	14 495 239.00
Виробничі запаси	1101	3 426 006.00	7 998 966.00
Незавершене виробництво	1102	2 833 168.00	4 277 458.00
Готова продукція	1103	1 178 953.00	2 218 815.00
Товари	1104	0.00	
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестраховання	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	19 143 229.00	25 804 212.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	253 113.00	277 089.00
з бюджетом	1135	1 935 478.00	3 328 865.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	306 075.00	221 747.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	867 691.00	1 374 859.00
Готівка	1166	6.00	1.00
Рахунки в банках	1167	867 685.00	1 374 858.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	4 061.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	102 085.00	107 457.00
Усього за розділом II	1195	30 045 798.00	45 613 529.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	88 349 556.00	105 800 975.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3 859 533.00	3 859 533.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	0.00	
Додатковий капітал	1410	26 321 103.00	26 387 986.00
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	26 321 103.00	26 387 986.00
Резервний капітал	1415	578 930.00	578 930.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	30 119 720.00	45 725 551.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	60 879 286.00	76 552 000.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1500	2 365 594.00	2 204 257.00
Відстрочені податкові зобов'язання			
Пенсійні зобов'язання	1505	2 846 473.00	2 602 636.00
Довгострокові кредити банків	1510	2 327 942.00	982 015.00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	497 962.00	305 481.00
Довгострокові забезпечення	1520	1 566 615.00	1 264 851.00
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	9 604 586.00	7 359 240.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення	1600	0.00	
Короткострокові кредити банків	1605	0.00	
Векселі видані	1610	2 581 278.00	2 603 932.00
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1615	8 196 186.00	13 934 490.00
товари, роботи, послуги	1620	596 609.00	527 343.00
розрахунками з бюджетом	1621	353 940.00	260 035.00
у тому числі з податку на прибуток	1625	165 625.00	187 189.00
розрахунками зі страхування	1630	780 690.00	893 734.00
розрахунками з оплати праці	1635	486 261.00	941 219.00
за одержаними авансами	1640	0.00	
за розрахунками з учасниками	1645	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1650	0.00	
за страховою діяльністю	1660	8 257.00	12 356.00
Поточні забезпечення	1665	0.00	
Доходи майбутніх періодів	1670	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1690	5 050 778.00	2 789 472.00
Інші поточні зобов'язання	1695	17 865 684.00	21 889 735.00
Усього за розділом III			
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	88 349 556.00	105 800 975.00

Продовження додатку В 3

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	109 303 155.00	63 496 684.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховання	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	74 561 304.00	58 845 530.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	34 741 851.00	4 651 154.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	521 083.00	324 998.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	3 511 390.00	2 159 849.00
Витрати на збут	2150	109 339.00	48 092.00
Інші операційні витрати	2180	605 870.00	701 915.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	31 036 335.00	2 066 296.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	195 131.00	22 373.00
Інші доходи	2240		0.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	542 670.00	1 240 995.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270		0.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	30 688 796.00	847 674.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-5 472 728.00	-106 772.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	25 216 068.00	740 902.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445	81 564.00	-600 922.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	81 564.00	-600 922.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	14 681.00	-108 166.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	66 883.00	-492 756.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	25 282 951.00	248 146.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	58 260 579.00	37 699 727.00
Витрати на оплату праці	2505	5 041 382.00	4 625 350.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	1 091 328.00	1 006 207.00
Амортизація	2515	7 095 202.00	7 740 263.00
Інші операційні витрати	2520	11 060 877.00	9 172 536.00
Разом	2550	82 549 368.00	60 244 083.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	3 859 533 000.00	3 859 533 000.00
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	3 859 533 000.00	3 859 533 000.00
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	6.53	0.19
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	6.53	0.19
Дивіденди на одну просту акцію	2650	2.49	0.00

Додаток Д

Таблиця 1

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "АРСЕЛОРМІТТАЛ
КРИВИЙ РІГ"

Історичні показники:	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Кількість персоналу	18 747	17 221	15 065
Дохід (тис грн)	109 303 155	43 818 410	41 848 635
Чистий прибуток (тис грн)	25 216 068	-49 009 104	-11 811 030
Активи (тис грн)	105 800 975	52 682 761	47 031 718
Гроші та їх еквіваленти (тис грн)	1 374 859	954 053	523 938
Довгострокові зобов'язання (тис грн)	7 359 240	6 046 354	6 398 562
Поточні зобов'язання (тис грн)	21 889 735	18 423 468	24 616 362
Власний капітал (тис грн)	76 552 000	28 212 939	16 016 794
Фінансові індикатори:	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Коефіцієнт поточної ліквідності	2,08	1,61	0.88
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0.06	0.05	0.02
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,42	0,85	0,44
Коефіцієнт автономії	0.72	0.54	0.34
Рентабельність активів (ROA)	23.83%	-91.75%	-25.93%
Рентабельність власного капіталу (ROE)	36.70%	-92.28%	-55.15%
Чиста маржа	23.07%	-110.32%	-29.14%
Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	1,27	1,23	0.63
Коефіцієнт заборгованості	0.21	0.35	0.52

Продовження додатку Д

Таблиця 2

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "КАМЕТ-СТАЛЬ"

Історичні показники:	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Кількість персоналу	4 360	8 670	7 114
Дохід (тис грн)	19 782 704	37 850 282	43 071 732
Чистий прибуток (тис грн)	120 277	-883 119	-912 333
Активи (тис грн)	20 871 162	32 237 024	44 974 000
Гроші та їх еквіваленти (тис грн)	321 191	772 809	3 257 860
Довгострокові зобов'язання (тис грн)	332 579	218 361	286 818
Поточні зобов'язання (тис грн)	20 359 462	32 528 417	46 147 513
Власний капітал (тис грн)	179 121	-509 754	-1 460 331
Фінансові індикатори:	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Коефіцієнт поточної ліквідності	0.73	0.79	0.83
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0.02	0.02	0.07
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0.50	0.68	0.76
Коефіцієнт автономії	0.01	-0.02	-0.03
Рентабельність активів (ROA)	0.58%	-2.14%	-2.11%
Рентабельність власного капіталу (ROE)	12.07%	416.70%	96.50%
Чиста маржа	0.61%	-1.82%	-2.21%
Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	0.03	-0.08	-0.22
Коефіцієнт заборгованості	0.98	1,01	1,03

Продовження
додатку Д

Таблиця 3

**ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
"МЕТАЛУРГІЙНИЙ ЗАВОД "ДНІПРОСТАЛЬ"**

Історичні показники:	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Кількість персоналу	550	593	575
Дохід (тис грн)	14 412 120	10 851 836	11 992 138
Чистий прибуток (тис грн)	360 668	99 033	741 872
Активи (тис грн)	26 081 615	28 635 713	27 155 911
Гроші та їх еквіваленти (тис грн)	50 600	86 380	22 800
Довгострокові зобов'язання (тис грн)	557 438	491 523	802 558
Поточні зобов'язання (тис грн)	21 325 742	23 780 346	21 203 951
Власний капітал (тис грн)	4 198 435	4 363 844	5 149 402
Фінансові індикатори:	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Коефіцієнт поточної ліквідності	0.99	1,1	1,8
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0.00	0.00	0.00
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0.92	0.98	1,5
Коефіцієнт автономії	0.16	0.15	0.19
Рентабельність активів (ROA)	1.38%	0.35%	2.73%
Рентабельність власного капіталу (ROE)	12.40%	2.31%	15.60%
Чиста маржа	2.50%	0.91%	6.19%
Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	0.85	0.96	1,22
Коефіцієнт заборгованості	0.82	0.83	0.78

**Продовження
додатку Д**

Таблиця 4

**ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАПОРІЗЬКИЙ
МЕТАЛУРГІЙНИЙ КОМБІНАТ "ЗАПОРІЖСТАЛЬ"**

Історичні показники:	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Кількість персоналу	10 255	9 305	8 560
Дохід (тис грн)	86 968 733	46 916 321	56 395 037
Чистий прибуток (тис грн)	16 809 158	-4 864 685	-3 654 990
Активи (тис грн)	76 627 234	70 038 922	77 617 483
Гроші та їх еквіваленти (тис грн)	129 290	121 209	557 750
Довгострокові зобов'язання (тис грн)	3 762 533	1 990 578	1 780 289
Поточні зобов'язання (тис грн)	28 649 686	27 676 547	39 115 956
Власний капітал (тис грн)	44 215 015	40 371 787	36 721 228
Фінансові індикатори:	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,79	1,69	1,43
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0.00	0.00	0.01
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,53	1,54	1,3
Коефіцієнт автономії	0.58	0.58	0.47
Рентабельність активів (ROA)	21.94%	-5.49%	-4.70%
Рентабельність власного капіталу (ROE)	47.09%	-9.09%	-9.47%
Чиста маржа	19.33%	-8.19%	-6.47%
Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	1,75	1,74	1,69
Коефіцієнт заборгованості	0.37	0.40	0.50

Джерело: URL: <https://clarity-project.info/edr/00191230>

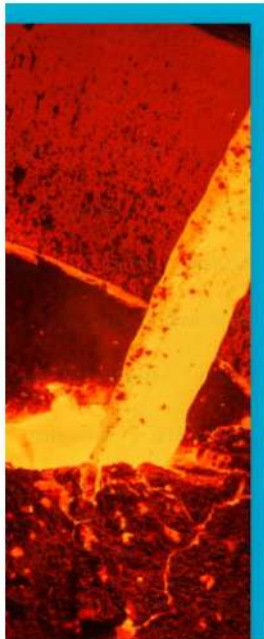
Додаток Е

Ключові ризики для сталевної галузі України в 2025 році:

- 1 Продовження бойових дій до кінця року.
- 2 Зниження цін на залізну руду і сталь.
- 3 Скасування виключення України з-під дії захисних квот на ринку сталі ЄС, посилення системи захисних квот у ЄС.
- 4 Скасування виключення України з-під дії Секції 232
- 5 Необхідність імпорту коксівного вугілля.
- 6 Наявність е/е та її вартість.
- 7 Підвищення тарифів природних монополій (залізничні перевезення, електроенергія, газ і вода).
- 8 Стагнація на внутрішньому ринку.

Прогнози розвитку сталевної галузі України в 2025 р.

Джерело: <https://gmk.center/ua/posts/perspektyvy-metallurhii-ukrainy-u-2025-rotsi/>

ЗГОДА здобувачки вищої освіти
Державного університету економіки і технологій про перевірку
кваліфікаційної роботи на прояви академічного плагіату
та розміщення в Репозитарії Університету

Я, Кобець Дар'я Миколаївна, підтримую політику Державного університету економіки і технологій з академічної доброчесності і відкритого доступу.

Засвідчую, що кваліфікаційна магістерська робота **«Механізми подолання фінансової кризи підприємств металургійного комплексу України внаслідок війни: стратегії стабілізації та відновлення»** виконана самостійно та не містить академічного плагіату. Я не надавав(ла) і не одержував(ла) недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Державного університету економіки і технологій ознайомлений(а). Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення норм академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

Також я поінформований(на), що відповідно до «Положення про Репозитарій (електронну базу даних) Державного університету економіки і технологій» зазначена робота буде розміщена в Електронному архіві Університету (Репозитарії ДУЕТ). З умовами такого розміщення ознайомлений(на).

01.12.2024

_____ Д.М.Кобець

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 15:33:53 01.12.2024

Назва файлу з підписом: ЗАЯВА_Кобець_Д_М_.docx.asice
Розмір файлу з підписом: 17.0 КБ

Перевірені файли:
Назва файлу без підпису: ЗАЯВА_Кобець_Д_М_.docx
Розмір файлу без підпису: 12.8 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: КОБЕЦЬ ДАР'Я МИКОЛАЇВНА
П.І.Б.: КОБЕЦЬ ДАР'Я МИКОЛАЇВНА
Країна: Україна
РНОКПП: 3769007860
Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА
Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 15:33:52
01.12.2024
Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"
Серійний номер: 5E984D526F82F38F040000005BC21A0109D2AD05
Алгоритм підпису: ДСТУ 4145
Тип підпису: Удосконалений
Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)
Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)
Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2024.10.24 15:00